

DIAGNOZA

LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH NA
TERENIE MIASTA AUGUSTOWA ORAZ
BADANIE ESPAD

Augustów, 2018

SPIS TREŚCI

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW	3
Cele i ogólne założenia badania	5
METODOLOGIA BADANIA.....	6
Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	6
ANALIZA DANYCH INSTYTUCJONALNYCH	9
Dane podstawowe o mieście	9
Demografia.....	9
Rynek pracy.....	11
Kultura.....	14
Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	15
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	18
Pomoc społeczna.....	18
Problemy społeczne.....	21
Działania profilaktyczne.....	25
BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE AUGUSTOWA.....	34
Struktura badanej próby	35
Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	38
Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	46
Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	49
Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	54
Problem hazardowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	61
Rynek pracy.....	67
Zjawisko niepełnosprawności	70
Seksualność	77
Wykluczenie społeczne.....	81
Problem osób starszych w społeczności lokalnej.....	85
Porządek publiczny	88
Profilaktyka i zaangażowanie w działania władz lokalnych.....	90
BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE AUGUSTOWA.....	94
Struktura badanej próby.....	94
Problem uzależnień.....	96
BADANIE ESPAD	108

Charakterystyka próby	108
Relacje z bliskimi	110
Czas wolny.....	118
Problem nikotynowy	121
Problem alkoholowy.....	123
Używanie innych substancji psychoaktywnych	132
Dostępność substancji psychoaktywnych.....	141
Substancje w otoczeniu respondenta	145
Profilaktyka oraz wiedza i postawy względem substancji.....	148
Seksualność	157
Problem przemocy.....	160
PORÓWNANIE BADAŃ LOKALNYCH DO OGÓLNOPOLSKIEGO BADANIA ESPAD.....	164
Problem alkoholowy	165
Problem narkotykowy	169
Problem nikotynowy	172
WNIOSKI I PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ.....	175
Dorośli mieszkańcy	175
Sprzedawcy.....	177
Uczniowie	177
POZYTYWNE TENDENCJE W DYNAMICE ZJAWISK SPOŁECZNYCH.....	179

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

ESPAD – European School Survey on Alcohol and Drugs

KPP – Komenda Powiatowa Policji

LBD – Lokalny Bank Danych

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

WPROWADZENIE

Gwałtowne przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku, doprowadziły do przeobrażeń w niemal każdej sferze życia społecznego. Dostrzegalne jest to w skali całego kraju jak i poszczególnych miast, grup społecznych oraz jednostek. Przemiany te oprócz wielu pozytywnych zmian, przyniosły ze sobą również szereg negatywnych skutków, przyczyniając się do przeobrażenia starych i powstawania nowych problemów społecznych.

Problem społeczny w definicji Paula B. Hortona i Geralda R. Lesliego¹ to:

- a) zjawisko, które jest niepożądane społecznie i kłopotliwe** ze względu na natężenie, częstotliwość występowania, zasięg, charakter następstw,
- b) porusza znaczną część społeczeństwa** - kłopotliwa kwestia musi zaistnieć w świadomości społecznej i uzyskać krytyczną opinię; w ten sposób obiektywnie istniejące zjawisko przeobraża się w subiektywnie odbierany problem społeczny,
- c) wydaje się możliwe do przezwyciężenia** - musi istnieć przekonanie, że problem można rozwiązać; zwiększa to szanse na autentyczne zaangażowanie członków zbiorowości i wypracowanie praktycznych dyrektyw służących jego eliminacji lub minimalizowaniu negatywnych skutków
- d) przezwycięzenie go jest możliwe poprzez działania zbiorowe** - konieczna jest nie tylko aktywność „profesjonalistów od danych problemów”, ale masowe wsparcie społeczne — uzyskane dzięki zbliżonym sposobom interpretacji zjawiska.

Niezwykle istotna, ze względu na rozwój społeczności lokalnej, jest znajomość problemów i zjawisk powodujących zjawisko dezintegracji społecznej. Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań

¹ P. B. Hortona i G. R. Lesliego, „The Sociology Of Social Problems”,

specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Głównymi celami diagnozy społecznej jest:

- ✧ Identyfikacja przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- ✧ Identyfikacja wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- ✧ Identyfikacja skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- ✧ Identyfikacja regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- ✧ Analiza podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- ✧ Analiza proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA

Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Miasta Augustów ma na celu ukazanie skali problemów społecznych na terenie miasta. Zakres działań badawczych odnosił się do poznania następujących kwestii:

- ✧ Skali problemów uzależnień,
- ✧ Skali problemu przemocy w rodzinie,
- ✧ Skali problemów wykluczenia i ubóstwa,
- ✧ Skali problemów i potrzeb seniorów,
- ✧ Sytuacji na rynku pracy w Augustowie,
- ✧ Skali problemów w obszarze seksualności,

- ✦ Skali problemów niepełnosprawności oraz zdrowia psychicznego,
- ✦ Przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe.

Pierwsza część niniejszego raportu stanowi teoretyczne wprowadzenie do diagnozy. Rozdział *Analiza Danych Instytucjonalnych* rozpoczyna część analityczną raportu, w której interpretacji poddawane są dane zastane. W dalszej kolejności analizowane są wyniki badania empirycznego dorosłych mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców. Zwieńczeniem diagnozy jest zaprezentowanie wniosków pozytywnych i negatywnych oraz rekomendacje do podjęcia działań profilaktycznych.

METODOLOGIA BADANIA

UZASADNIENIE I WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie badań wśród: dorosłych mieszkańców Augustowa, uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. Badania zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową.

Badanie uczniów (ESPAD)

Badanie uczniów odbyło się zgodnie z metodologią badania ESPAD. Zgodnie ze standardami badania poddana została reprezentatywna grupa uczniów: 158 uczniów klas III szkół gimnazjalnych oraz 142 uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych.

Wyniki badań lokalnych zestawione zostały w porównaniu do wyników ogólnopolskich badań ESPAD *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną z 2015 roku*.

Narzędzie badawcze: Badanie ESPAD („European School Survey Project on Alcohol and Drugs”) jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności i jednocześnie podjętym z intencją śledzenia trendu

w zakresie używania substancji przez młodzież szkolną. Badania te podjęte zostały z inicjatywy Szwedzkiej Rady ds. Informacji o Alkoholu i Innych Środkach Uzależniających (CAN), wspierane są przez Radę Europy i realizowane w Polsce od 1995 roku co 4 lata. Ostatnie badanie miało miejsce w 2015 roku. W badaniu uczniów szkół augustowskich zastosowano kwestionariusz ankiety przygotowany na podstawie raportu z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w szkołach w 2015 roku *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*.

Badanie zostało przeprowadzone według wystandardyzowanych metodologicznie warunków badań i technik ESPAD, za pomocą ankiety audytoryjnej. W badaniu wzięli udział wszyscy obecni w szkole uczniowie losowo wybranych uprzednio klas. Uczniowie ankietowani byli w pomieszczeniu szkolnym. Ankieter na początku badania wyjaśniał dokładnie sposób przeprowadzenia badania. W procedurze badania celem nadrzędnym było zapewnienie uczniom maksimum poczucia bezpieczeństwa oraz pełnej anonimowości (nie chodzenie ankietera po klasie, brak obecności nauczyciela, zapewnienie specjalnej procedury zwrotu ankiet, polegającej na umieszczeniu ankiet w kopercie, która zaklejona, oddawana była ankieterowi). Anonimowość została zapewniona zarówno na poziomie pojedynczych klas, jak i szkół.

Badanie dorosłych mieszkańców

W przypadku dorosłych mieszkańców badaniu poddane zostały 153 osoby zamieszkujące miasto Augustów, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był autorski kwestionariusz ankiety.

Narzędzie badawcze: Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza.

Badanie sprzedawców napojów alkoholowych

Sprzedawcy napojów alkoholowych przebadani zostali za pomocą metody CATI (wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo). Badaniu zostało poddane 30 osób.

Narzędzie badawcze: Kwestionariusz składał się z pytań zamkniętych jednokrotnego wyboru. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%). W przypadku pytań wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się do 100%.

ANALIZA DANYCH INSTYTUCJONALNYCH

DANE PODSTAWOWE O MIEŚCIE

Augustów to miasto w północno-wschodniej Polsce, w województwie podlaskim. Według podziału fizycznogeograficznego miasto jest położone w zachodniej części Równiny Augustowskiej, wchodzącej w skład Pojezierza Augustowskiego i Puszczy Augustowskiej, nad rzeką Nettą, pomiędzy 7 jeziorami. Pod względem administracyjnym Augustów leży w centrum powiatu augustowskiego w północnej części woj. podlaskiego. Miasto leży w bliskiej odległości od granic państwowych – odległość w linii prostej wynosi w przybliżeniu 35 km z Białorusią, 37 km z Litwą, 60 km z Rosją. Według danych z roku 2002 Augustów ma obszar 80,93 km², w tym: użytki rolne: 27%, użytki leśne: 35%. Miasto stanowi 4,88% powierzchni powiatu. Augustów to miasto turystyczne – znany od XX – lecia międzywojennego kurort letni. Każdego roku miasto odwiedza ok. 250 tys. turystów z kraju i z zagranicy². To doskonałe miejsce do organizacji spotkań biznesowych i konferencji – cisza i spokój, piękne widoki i cały szereg atrakcji turystycznych, tj.: Kanał Augustowski, Kanał Bystry oraz Puszcę Augustowską. Augustów posiada status uzdrowiska.

Herb miasta

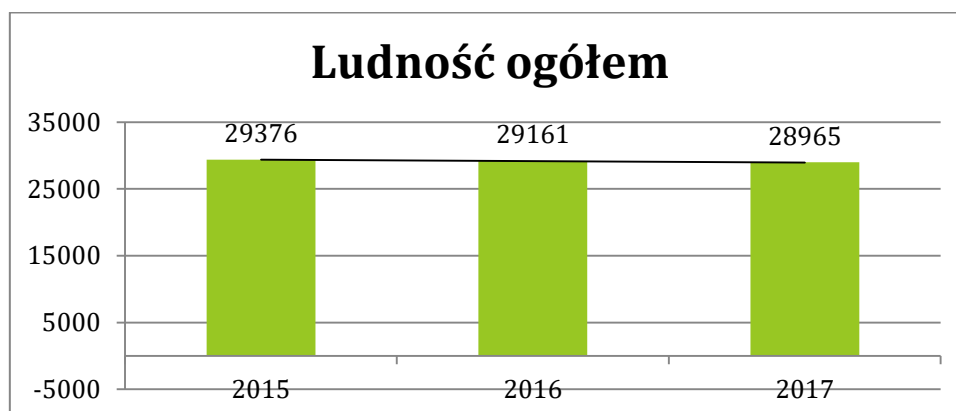

Położenie miasta na mapie Polski

² <http://www.augustow.pl/pl/dlaczego-augustow> (dostęp:3.09.2018r.)

Liczba mieszkańców miasta według LBD na dzień 31.12.2017r. wynosi 28965. Liczba kobiet wynosi 15408 i jest dużo wyższa niż liczba mężczyzn, których liczebność wynosi 13557. Na przestrzeni lat, od 2015 liczba mieszkańców miasta uległa spadkowi (zależność tę przedstawia wykres nr 1). W 2015 roku na tym terenie mieszkało 29376 osób, w kolejnym roku liczba ta spadła o 215 osób, by w 2017 roku osiągnąć wartość 28964, spadając o kolejne 196 osób.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Augustowa

Źródło: Urząd Miejski

Szczegółowy rozkład liczebności miasta w podziale na płeć i wiek przedstawia poniższa tabela. Na jej podstawie zauważamy, że liczba kobiet (53%) przeważa nad liczbą mężczyzn (47%). Współczynnik feminizacji wynosi 113, co oznacza, że w mieście Augustów na 100 mężczyzn przypada 113 kobiet i jest to znacząca dysproporcja.

Tabela 1. Ludność Augustowa w podziale na płeć i wiek w 2017 roku.

Grupa wiekowa	Kobiety	Mężczyźni
0-6	736	792
7-15	1255	1300
16-19	552	580
20-60/65	8591	9010
Pow. 60/65	4274	1875

Źródło: Urząd Miejski

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Przyrost naturalny /rzeczywisty/saldo migracji

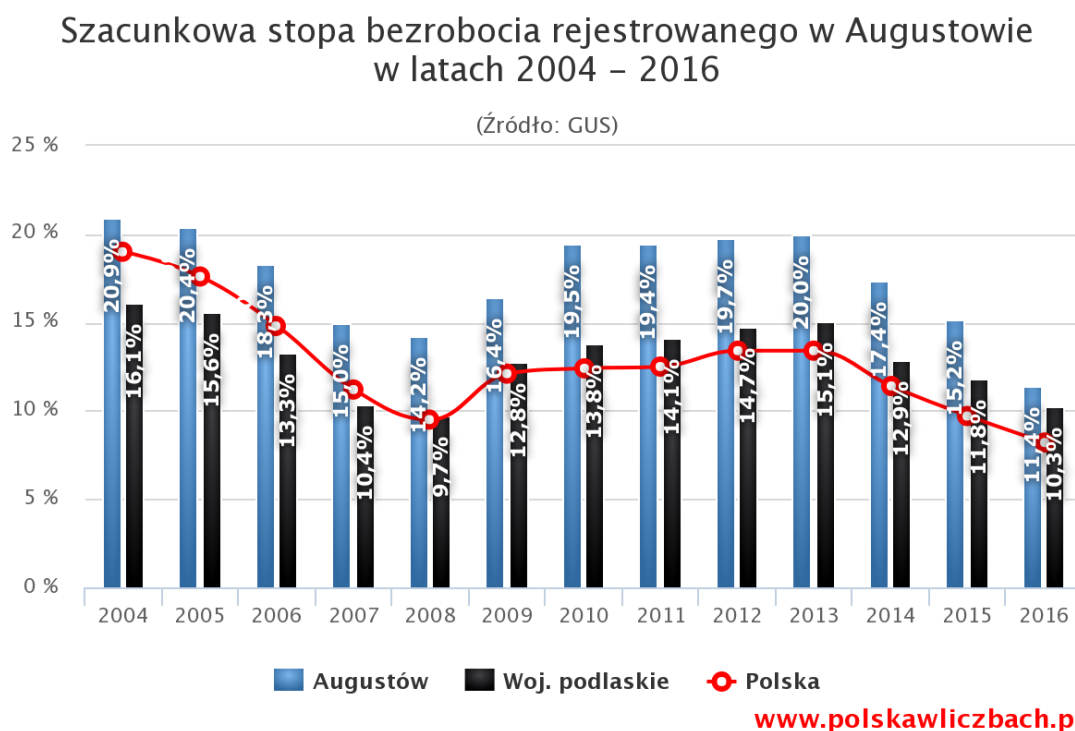
Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów, którego wartość w Augustowie wynosi -6. Liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń żywych o 6. W 2017 roku urodziło się 290 dzieci, w tym 50,7% dziewczynek i 49,3% chłopców.

Na przyrost rzeczywisty ludności dodatkowo ma wpływ saldo migracji, będące różnicą między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie, w skutek migracji. Przyrost rzeczywisty ludności daje pełny obraz zmiany liczby mieszkańców danego obszaru. Otrzymywany jest poprzez zestawienie przyrostu naturalnego ze współczynnikami migracji. Przyrost ten stanowi sumę wielkości przyrostu naturalnego i salda migracji.

Saldo migracji to różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie. W roku 2017 współczynnik ten był w mieście ujemny i wyniósł -37. Przyrost rzeczywisty ludności w mieście jest dodatni i wynosi -43 i jest to tendencja bardzo niekorzystna. (źródło GUS)

Bezrobocie rejestrowane według danych GUS w Augustowie wynosiło w 2016 roku 11,4% (10,1% wśród kobiet i 12,5% wśród mężczyzn). Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa podlaskiego (10,3%) oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (8,2%). Zdawać by się mogło, że wskaźniki te są niekorzystne. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że od 2013 roku stopa bezrobocia w Augustowie uległa znacznemu spadkowi – różnica wynosi 8,6 pp. Sytuacja na rynku pracy uległa więc znaczącej poprawie.

Wykres 2. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Augustowie w latach 2004-2016.

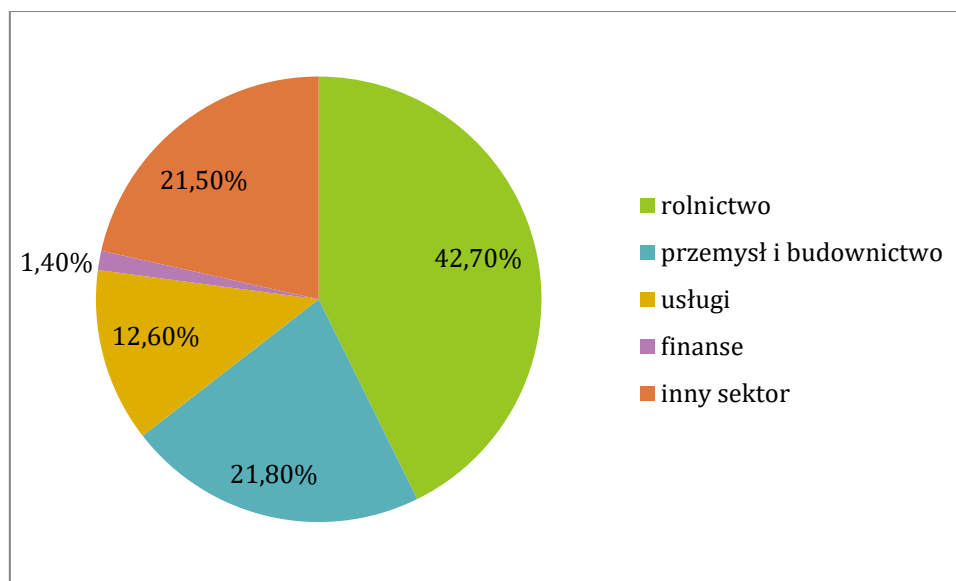

Źródło: polskawliczbach.pl (dostęp: 3.09.2018)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Augustowie wynosi 3 816,77 PLN, co odpowiada 89.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Augustowa 402 osoby wyjeżdżają do pracy do innych miast, a 552 pracujących przyjeżdża do pracy spoza miasta - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 150.

42,7% aktywnych zawodowo mieszkańców Augustowa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 21,8% w przemyśle i budownictwie, a 12,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). 21,50% pracuje w innym sektorze zatrudnienia.

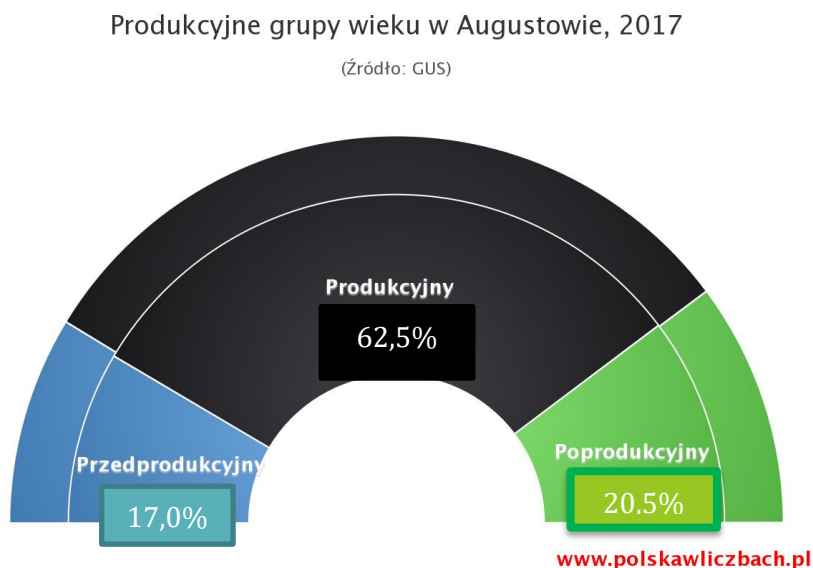
Wykres 3. Struktura zatrudnienia mieszkańców Augustowa

Źródło: polskawliczbach.pl (dostęp:3.09.2018)

62,5% mieszkańców Augustowa jest w wieku produkcyjnym, 17,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Niekorzystną tendencją jest fakt, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest znacząco wyższa niż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Współczynnik obciążenia demograficznego w mieście Augustów wynosi 60,1. Oznacza to, że w mieście na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 60,1 osoby w wieku nieprodukcyjnym (przed lub poprodukcyjnym).

Rysunek 1. Produkcyjne grupy wieku w Augustowie.

Źródło: polskawliczbach.pl (dostęp: 3.09.2018)

Podsumowując wątek związany z problemem bezrobocia w Augustowie warto zwrócić uwagę, że Powiatowy Urząd Pracy daje możliwość skorzystania z takich form aktywizacji zawodowej jak: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, bony stażowe, szkolenia, prace społecznie użyteczne, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W 2017 roku MOPS w Augustowie przyznał 490 zasiłków z powodu bezrobocia – z zasiłku skorzystało 1,69% ludności miasta. Z powodu ubóstwa przyznano 539 zasiłków w 2017 roku (źródło: Sprawozdanie MOPS za rok 2017).

KULTURA

Zadaniami z zakresu upowszechniania i ochrony kultury zajmują się Augustowskie Placówki Kultury (APK), w skład których wchodzi:

- Miejski Dom Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Muzeum Ziemi Augustowskiej

APK zajmują się działalnością w zakresie upowszechniania oraz ochrony kultury, a w szczególności:

- edukacją kulturalną i wychowaniem przez sztukę,
- gromadzeniem, dokumentowaniem, tworzeniem, ochroną i udostępnianiem dóbr kultury,
- tworzeniem warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- tworzeniem warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawaniem, rozbudzaniem, zaspokajaniem potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,

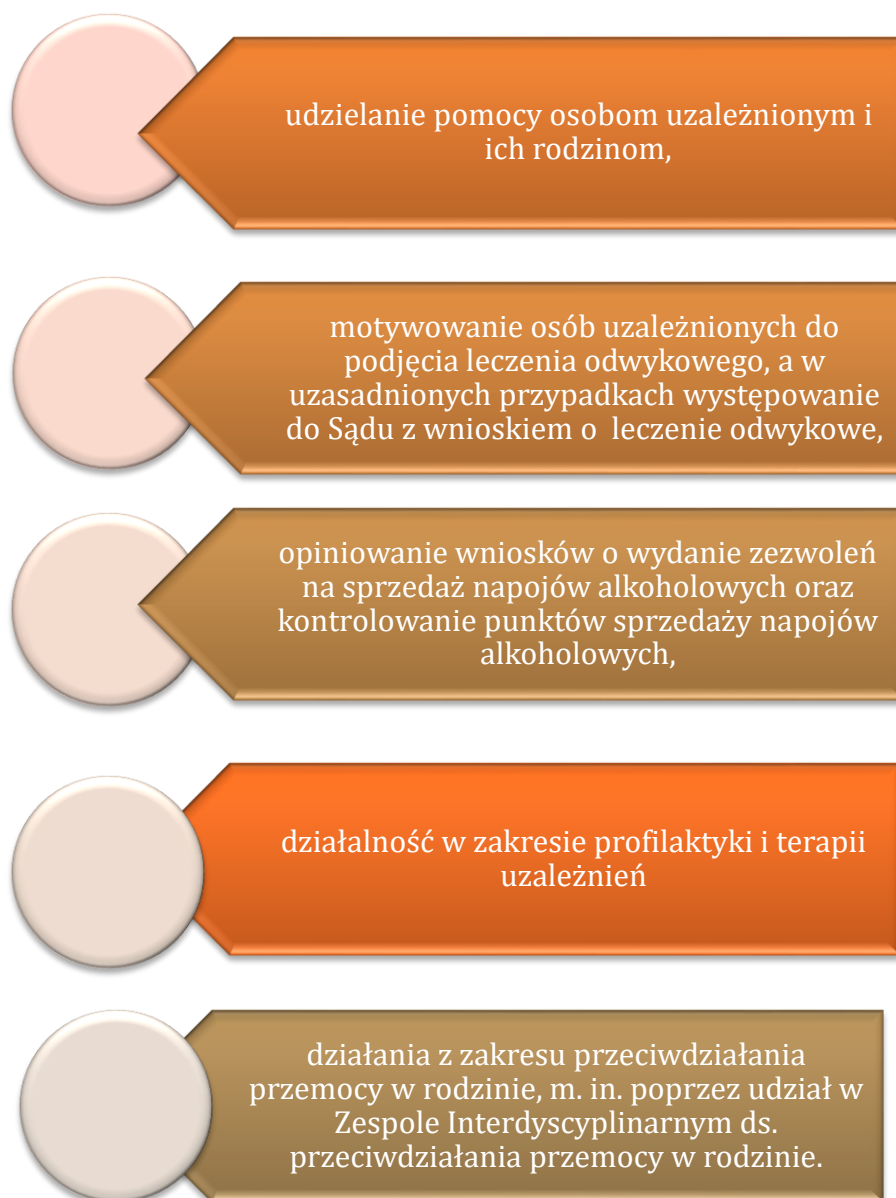
Oferta APK jest szeroka i różnorodna. Organizowane są zajęcia dodatkowe dla dzieci m.in. zajęcia muzyczne (śpiew, gra na instrumentach), plastyczne, czy taneczne. Funkcjonują tu także formacje taneczne i muzyczne.

W Augustowie funkcjonuje także *DFK Kinochłton* z szeroką ofertą kulturalną (nie tylko seanse, lecz także m.in. spotkanie z ważnymi dla polskiego kina osobami). Na szczególną uwagę zasługuje także projekt „Lektura Obowiązkowa” – to cykliczne spotkania z pisarzami i reporterami, które toczą się wokół rozmów o literaturze. Organizowane są przez APK.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie, działa na podstawie przepisów Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W jej skład wchodzi osoby posiadające przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Składa się z 10 członków powołanych przez Burmistrza Miasta Augustowa.

Rysunek 2. Najważniejsze działania MKRPA:

Źródło: Sprawozdania MKRPA

Członkowie MKRPA prowadzą działania w zakresie przeciwdziałania problemom uzależnienia od alkoholu. W 2017 r. w toku prowadzonych postępowań zespół motywujący odbył 111 posiedzeń (w tym 25 wyjazdowych przy współudziale dzielnicowego). Podczas pracy zespół motywujący przeprowadził z osobami zgłoszonymi oraz świadkami rozmowy profilaktyczne i motywujące. Kilka osób zgłoszonych do MKRPA podjęło dobrowolne leczenie ambulatoryjne lub stacjonarne, zaczęło także wraz z rodzinami korzystać z pomocy: Punktu Konsultacyjnego dla Dorosłych oraz Dzieci i Młodzieży w Augustowie ul. Kilińskiego 8A, Gabinetu

Psychoterapeutycznego Justyna Paszkiewicz Augustów ul. Mostowa 12G, Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka Piotruś Pan w Augustowie ul. Wypusty 1, Klubu Abstynenta w Augustowie, NZOZ „PZP-Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia” w Augustowie ul. Szpitalna 12A i innych placówek pomocowych.

Do zadań MKRPA należy również opiniowanie i wydawanie postanowień w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Zespół opiniujący w 2017 r. odbył 27 posiedzeń, na których rozpatrzył 78 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano 45 pozytywnych postanowień dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży i 33 w miejscu sprzedaży. Ogólnie w mieście funkcjonowało 140 punktów posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu, w tym 70 punktów gastronomicznych i 70 detalicznych.

Zespół kontrolny przy MKRPA w 2017 r. przeprowadził 10 kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, w trakcie których przeprowadził procedurę kontrolną w 9 punktach detalicznych i w 1 gastronomicznym. W trakcie sprawdzono prawidłowość złożonego oświadczenia o wartości sprzedaży napojów alkoholowych za rok 2016 oraz poprawność warunków sprzedaży napojów alkoholowych. Praca zespołu kontrolnego oraz przeprowadzone procedury kontrolne przyczyniły się do znacznego wzrostu wpływów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do budżetu Gminy Miasto Augustów. Ponadto na zlecenie MKRPA zrealizowano badanie „Tajemniczy Klient”, osoba kupująca alkohol została poproszona o dowód 9 z 35 razy. Z uwagi na wynik końcowy badania, kolejnym krokiem w realizacji projektu było przeprowadzenie szkolenia dla każdego punktu sprzedaży alkoholu.

Ponadto zespół kontrolny przeprowadził 3 kontrole podmiotów wykonujących usługi zakupione przez Gminę Miasto Augustów. W toku podjętych czynności kontrolnych oraz ich analizie nie stwierdzono uchybień, a dokumentacja była prowadzona prawidłowo.

Należy również nadmienić, że MKRPA współpracuje z instytucjami funkcjonującymi w mieście oraz w powiecie i województwie.

DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Na podstawie Zarządzenia Nr 43/11 Burmistrza Miasta Augustowa z dnia 4 maja 2011 r. w sprawie powołania i składu Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Augustów, funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Augustów, ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie. Jest to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół tworzy wójt, burmistrz albo prezydent miasta, powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- realizacja zadań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu, w szczególności:
- diagnozowanie problemu przemocy, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

POMOC SPOŁECZNA

Przedmiotem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek prowadzi na terenie miasta Augustowa sprawy pomocy społecznej w zakresie zadań własnych miasta i zadań zleconych miastu z zakresu administracji rządowej.

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
- prowadzenie pracy socjalnej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizowanie i ocena zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- inicjowanie i realizowanie działań zapobiegających degradacji osób, rodzin i grup społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy oraz pobudzanie aktywności społeczności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie placówki wsparcia dziennego Świetlicy „Nasza Ostoja”;
- prowadzenie 2 mieszkań chronionych w Augustowie od 1 stycznia 2018r.

Ośrodek wykonuje też inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb miasta oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

W ośrodku również:

- realizowane są świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, od 1 kwietnia 2016r. program 500+, „Dobry Start”.
- realizowane są zadania wynikające z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- działa Zespół Interdyscyplinarny realizujący zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- realizowane są zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- wydawane są Karty Dużej Rodziny;
- przyznawany i wypłacany jest dodatek mieszkaniowy i energetyczny;
- istnieje też możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego;
- funkcjonuje punkt pomocy niepieniężnej, rzeczowej (zbiórka odzieży i możliwość wywieszenia ogłoszenia) ;
- funkcjonują grupy wsparcia;

- organizowane są prace społecznie użyteczne.

MOPS jest siedzibą Stowarzyszenia na Rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie, które prowadzi punkt porad prawnych i psychologicznych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi samorządu, administracją rządową, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i innymi podmiotami realizującymi cele z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie prowadzi placówkę wsparcia dziennego Świetlica "Nasza Ostoja".

Współpraca MOPS ze Stowarzyszeniem na Rzecz Pomocy Społecznej umożliwia prowadzenie punktu poradnictwa oferującego pomoc specjalistyczną:

- Prawna – Projekt Stowarzyszenia na Rzecz Pomocy Społecznej w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Augustowie pod tytułem „Rozwiązanie w zasięgu ręki – wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej”. Projekt ten realizowany był w 2017 roku.
- Psychologiczna - Projekt Stowarzyszenia na Rzecz Pomocy Społecznej w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Augustowie pod tytułem „Rozwiązanie w zasięgu ręki – wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie oferuje także następujące formy pomocy:

- Praca socjalna
- Psychologiczna – MOPS Augustów: poradnictwo indywidualne.
- Psychologiczna – MOPS Augustów: grupa wsparcia opiekuńczo – wychowawcza „Szkoła Rodzica”.
- Psychologiczna – MOPS Augustów: wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Problem alkoholowy

Jednym z negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej jest problem uzależnienia od alkoholu.

Szacowanie pełnej skali zjawiska w mieście jest trudne. Nie każdy borykający się z problemem przyznaje się do tego, nie każdy też jest świadomy swojego problemu. Pewny zarys problemu można stworzyć na podstawie statystyk pochodzących z instytucji funkcjonujących na danym obszarze.

Do kompetencji Rady Miejskiej należy określenie limitów punktów sprzedaży alkoholu oraz odległości w jakiej te punkty znajdują się od np. szkół, żłobków, przedszkoli, dworców, kościołów. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje wnioski pod kątem zgodności z Uchwałą Rady Miejskiej.

Tabela 2. Liczba wniosków składanych do MKRPA w sprawie uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego

Instytucje/osoby składające wnioski	2015	2016	2017
Policja	59	36	50
Prokuratura Rejonowa w Augustowie	32	37	14
Sąd Rejonowy w Augustowie	0	0	2
I Zespół Kuratorki Służby Sądowej w Augustowie	4	0	6
MOPS	18	5	19
Członkowie rodzin i osoby prywatne	33	45	30
Szkoła	1	0	0
Łącznie	147	123	121

Źródło: Sprawozdanie MKRPA

Diagnostując problem uzależnienia od alkoholu wśród mieszkańców Augustowa, uzyskano dane dotyczące liczby nietrzeźwych kierowców dotyczące powiatu augustowskiego. W 2015 roku liczba ta wyniosła 120 osób, w 2016 roku liczba ta uległa zmniejszeniu (102 osoby zatrzymane). W 2017 roku zatrzymano na terenie powiatu 198 nietrzeźwych kierowców. Należy pamiętać, że liczba osób zatrzymanych to nie wszystkie osoby, które prowadziły pojazd w stanie nietrzeźwości lecz tylko ich odsetek. Niezbędne wydaje się podjęcie profilaktyki na poziomie uniwersalnym, skierowanej do dorosłych mieszkańców Augustowa.

Swoistym wskaźnikiem uzupełniającym w diagnozie problemu alkoholowego mogą okazać się dane z MOPS. W 2017 roku z powodu alkoholizmu przyznano zasiłek 62 rodzinom, w których liczba osób wynosi 80.

Problem przemocy w rodzinie:

Ujawnienie przemocy w rodzinie wiąże się z koniecznością wszczęcia przez uprawnione podmioty (Policję, pomoc społeczną, oświatę, ochronę zdrowia, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych) procedury „Niebieskiej Karty”. W 2017 Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 100 formularzy Niebieskiej Karty – A. Największa ich część została założona przez Policję (60), w dalszej kolejności MKRPA (20) oraz MOPS (17). Znikoma część procedur została założona przez Placówki Oświatowe (2) oraz Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Terapii Uzależnień (1).

Tabela 3. Liczba procedur „Niebieskiej Karty” w 2017 roku

Instytucja zakładająca „Niebieską Kartę”	liczba
KPP	60
MOPS	17
MKRPA	20
Placówki Oświatowe	2
Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Terapii Uzależnień	1

Źródło: Sprawozdanie MOPS

Przemoc w rodzinie ma wielokrotnie związek z nadużywaniem alkoholu. Poniżej znajdują się informacje z MKRPA dotyczące tej korelacji. W 2017 roku w toku pracy grup roboczych zakończono 101 procedur „Niebieskiej Karty” – 46 w związku z ustaniem przemocy, a 55 w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowanych działań.

Wypełniono także 85 formularzy „Niebieskiej Karty- C (sporządzanej przez Zespół Interdyscyplinarny lub grupę roboczą ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w obecności osoby doznającej przemocy w rodzinie) oraz 57 formularzy „Niebieskiej Karty” – D (sporządzanej przez Zespół Interdyscyplinarny lub grupę roboczą ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w obecności sprawcy przemocy w rodzinie).

Tabela 4. Ilość rozmów ze sprawcami i ofiarami przemocy w toku prowadzonych postępowań przez MKRPA w Augustowie

	Rozmowy z osobami zgłoszonymi	Rozmowy z osobami zgłoszonymi - sprawcy przemocy	Rozmowy ze świadkami	Rozmowy ze świadkami - ofiary przemocy
2016	242	99	381	124
2017	222	102	290	131

Źródło: Sprawozdanie MKRPA

Warto zwrócić uwagę, że członkowie MKRPA w Augustowie przeprowadzili w 2016 i 2017 roku rozmowy z osobami zgłoszonymi (255 osób). W 2017 roku odbyły się 102 rozmowy ze sprawcami przemocy, 131 z ofiarami, a także 290 rozmów ze świadkami przemocy. Przeprowadzone rozmowy dotyczyły przede wszystkim:

- uzależnienia i współuzależnienia,
- funkcjonowania rodziny z problemem alkoholowym,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- motywowania do korzystania ze specjalistycznych form pomocy.

Problem uzależnienia od narkotyków

Dane instytucjonalne w zakresie problemu narkotykowego są mało rozbudowane i trudno na ich podstawie szacować skalę problemu narkotykowego. Brak jest danych statystycznych Policji dotyczących problemu narkotykowego, ze względu na znikomą ilość interwencji w tym zakresie. MOPS w 2017 roku przyznał zasiłek z tytułu narkomanii 5 osobom. Jak pokażą jednak wyniki diagnozy, problem ten istnieje w Augustowie w znacznym zakresie.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Miasto Augustów jest realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Augustowa oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Augustowa .

- W celu przeciwdziałania alkoholizmowi prowadzone są następujące działania:
 - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
 - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
 - Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej
 - Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń

- W ramach profilaktyki uniwersalnej instytucje pomocowe organizują zajęcia i warsztaty skierowane do dzieci i młodzieży. Warsztaty profilaktyczne dotyczą zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, palenia papierosów oraz zachowań przemocowych. Celem warsztatów jest rozpowszechnienie rzetelnych informacji o skutkach zachowań ryzykownych, jak również kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec zagrożeń i wypracowanie skutecznych metod odmowy spożycia substancji psychoaktywnych. Uczniowie mieli okazję podczas zajęć profilaktycznych dowiedzieć się, jak konstruktywnie budować relacje interpersonalne, wolne od zachowań agresywnych. W 2017 zrealizowano wiele różnych warsztatów i programów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom dla uczniów szkół podstawowych:
 - Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Nauka, a przegrane życie”. Tematem zajęć było przybliżenie zjawiska nałogu na przykładzie uzależnienia od alkoholu i uzależnienia od telefonu, zrozumienie konsekwencji w obszarach indywidualnego oraz rodzinnego życia, a także poszukiwanie sposobów zapobiegania uzależnieniu m.in. konstruktywna

organizacja czasu wolnego oraz radzenie sobie z przykrymi emocjami - w formie warsztatów z elementami wykładu, dyskusji oraz pracy w podgrupach oraz pracy indywidualnej. Udział wzięły dzieci z klas: V i VI

- Program profilaktyczny „Archipeląg skarbów” Zakres celów programu: profilaktyka uzależnień, profilaktyka przemocy, wychowanie ku miłości i odpowiedzialności za swoją seksualność, profilaktyka ciąży nastolatków, profilaktyka HIV/AIDS. W program byli zaangażowani dodatkowo nauczyciele oraz rodzice - odbyło się szkolenie Rady pedagogicznej oraz spotkanie dla rodziców
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Opanowuję agresję” Najważniejszym elementem zajęć było kształtowanie umiejętności komunikowania się z innymi ludźmi zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi. Uczniowie zapoznali się z konsekwencjami agresji i przemocy stosowanej na terenie szkoły oraz cyberprzemocą i jej formami. Udział wzięły dzieci z klasy IV.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Nałóg, a przegrane życie”. W warsztatach przedstawiono temat nałogu jako kompleksowy problem niszczący nie tylko zdrowie fizyczne czy też psychikę, ale także relacje rodzinne. Uczniowie na zajęciach wypracowali strategię obronną wobec nałogu, uświadomili istniejące zagrożenia związane z sięganiem po substancje psychoaktywne. Udział wzięły dzieci z klasy V.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Komunikacja interpersonalna w klasie. Jak zapobiegać zachowaniom agresywnym”. Głównym celem spotkania było jak ważna i skuteczna w życiu każdego człowieka jest właściwa komunikacja. Wskazano na znaczenie aktywnego słuchania oraz właściwe rozpoznanie i stosowanie komunikacji niewerbalnej w relacjach interpersonalnych. Uwrażliwiono młodzież na potrzeby rozmówców w trakcie procesu komunikowania się.

- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Nałóg – koniec marzeń”. W warsztatach przedstawiono temat nałogu jako kompleksowy problem niszczący nie tylko zdrowie fizyczne czy też psychikę, ale także relacje rodzinne. Uczniowie na zajęciach wypracowali strategię obronną wobec nałogu, uświadomili istniejące zagrożenia związane z sięganiem po substancje psychoaktywne
- Warsztaty profilaktyczne dla szkół podstawowych i gimnazjalnych „Techno życie świata utraconego – moje miasto – anatomia tragedii po alkoholu i narkotykach” Celem warsztatów było: rozpowszechnianie prawdziwych i rzetelnych informacji o skutkach używania substancji uzależniających, skutków nieodpowiedzialnych zachowań, kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, doskonalenie umiejętności obrony własnych granic, bez agresji i uległości, ćwiczenie zachowań asertywnych, kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, budowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie związków z grupą społeczną, kształtowanie umiejętności dbania o własne zdrowie. Udział wzięły dzieci z klas szkół podstawowych i gimnazjalnych.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Dialog przeciwko alkoholowi – Nie piję”, „Dialog przeciwko narkotykom – Nie biorę”, 1 godz. szkolenia dla rodziców pt.: „Stop alkoholowi”. Celem warsztatów było: dostarczenie obiektywnych informacji dotyczących tego czym jest alkohol, jakie jest jego działanie oraz skutki spożywania. Zwrócenie uwagi na mity jakie krążą wokół alkoholu.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Techniki aktywnej nauki – wiem jak się uczyć”. Celem warsztatu było przekazanie uczniom na czym polegają techniki pamięciowe i jak istotne znaczenie w procesie nauki odgrywają.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Alkohol? – nie warto!”. Celem warsztatu było przekazanie uczniom rzetelnej wiedzy na temat

negatywnych skutków picia alkoholu oraz wypracowanie mechanizmów skutecznej odmowy w sytuacjach presji rówieśniczej.

- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Dopalacze – o spustoszeniu jakie wywołują w organizmie człowieka”. Celem warsztatów jest przekazanie uczniom rzetelnej wiedzy na temat spustoszenia jakie wywołują w organizmie dopalacze oraz wypracowanie mechanizmów skutecznej odmowy w sytuacjach presji rówieśniczej (trening asertywności)
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród młodzieży (dopalacze, marihuana, alkohol, papierosy). Celem szkolenia było uświadomienie rodzicom jakie są rzeczywiste przyczyny sięgania młodych ludzi po używki oraz wypracowanie z nimi skutecznych metod przeciwdziałania temu zjawisku.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Papierosy – jak nie zatruć sobie życia”. Celem warsztatów było przekazanie uczniom informacji na temat szkodliwych substancji zawartych w dymie papierosowym, ich negatywnego działania na organizm oraz wypracowanie odmownej postawy w przypadku nacisku ze strony rówieśników.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Przemoc werbalna – czyli o krzywdzącej sile słów”. Celem warsztatów było przekazanie uczniom informacji, że przemoc werbalna jest tak samo krzywdząca jak fizyczna oraz przedstawienie im konsekwencji jakie za sobą niesie.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Komunikacja interpersonalna – bez barier w dialogu”. Celem warsztatów było przekazanie uczniom informacji jak ważna w ich życiu jest skuteczna komunikacja z innymi ludźmi i wypracowanie z nimi zasad prawidłowego dialogu

- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Fonoholizm” . Tematem zajęć było uzależnienie od telefonów komórkowych w formie warsztatów z elementami wykładu, dyskusji, pracy w podgrupach oraz pracy indywidualnej. Udział wzięły dzieci z klas: V, VI i gimnazjalnych.
- Warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne pt.: „Agresja”. Warsztaty dotyczyły zrozumienia przyczyn agresji a także poszukiwania sposobów jej zapobiegania.
- Uczniowie mieli okazję uczestniczyć w licznych konkursach profilaktycznych o tematyce uzależnienia od alkoholu, nikotyny i środków psychoaktywnych. Konkursy stanowią część działań profilaktycznych, mających na celu uświadomienie zagrożeń wynikających z sięgania po substancje psychoaktywne, a także pokazania alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego.
 - **Konkurs na transparent antytytoniowy** – zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Augustowie. Konkurs adresowany do uczniów i nauczycieli przedszkoli oraz klas pierwszych szkół podstawowych. Celem było promowanie wśród dzieci, rodziców i nauczycieli zasad zdrowego stylu życia, bez uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu.
 - **Konkurs na ulotkę o zdrowym stylu życia bez alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.**, zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Augustowie. Konkurs adresowany do uczniów klas szóstych szkół podstawowych i uczniów szkół gimnazjalnych. Celem konkursu było podniesienie poziomu wiedzy na temat niewłaściwego odżywiania się, braku aktywności fizycznej, palenia tytoniu, picia alkoholu i zażywania narkotyków oraz dopalaczy.
 - **Konkurs na krótki film lub spot o uzależnieniach „Droga do nikąd”** zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Augustowie. Konkurs adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych. Celem konkursu było propagowanie życia bez nałogów, skłanianie uczniów do zachowań asertywnych, kształtowanie postaw promujących zdrowy styl życia, wzrost poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami.

- **Szkolny Konkurs dotyczący Szkodliwości Palenia Tytoniu** dla szkoły podstawowej i gimnazjum (Zespół Szkół Samorządowych im. 1 Pułku Ułanów Krechowieckich w Augustowie). Celem konkursu było kształtowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży, uzasadnienie i wzmocnienie postaw zobowiązujących do nie palenia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie.
- **Konkurs na „Papierosiaka – Straszaka”** organizowany dla dzieci z przedszkoli i dzieci klas pierwszych szkół podstawowych.
- Odbyło się również szkolenie dla rodziców uczniów oraz rady pedagogicznej, pt. „Narkotyki – co warto wiedzieć”. Uczestnicy podczas szkolenia mogli się dowiedzieć, jakie środki psychoaktywne są najbardziej dostępne, jak również czym skutkuje ich zażywanie.
- Miasto Augustów w ramach realizacji Programu Profilaktyki finansuje realizację programów sportowo-rekreacyjnych. Zorganizowano profilaktyczny dzień dziecka w miasteczku twórczej, radosnej zabawy. W ramach pikniku zorganizowano ćwiczenia, które miały na celu uświadomienie zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, narkotyków, papierosów i dopalaczy.
- W działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym zaangażowana jest Policja. W 2017 r. działalność profilaktyczna augustowskiej Policji opierała się na przeprowadzeniu akcji – „Trzeźwy poranek” oraz „Trzeźwy piątek”. Skontrolowano pod względem trzeźwości 22 350 kierowców.
- W działaniach profilaktycznych wzięli udział sprzedawcy napojów alkoholowych. Szkolenie odbyło się w ramach audytu „Tajemniczy klient”, którego celem było sprawdzenie dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich. Ponadto sprzedawcy napojów alkoholowych przeszli szkolenie z aspektów prawnych związanych ze sprzedażą alkoholu.

- Rozwijana jest baza leczenia odwykowego – prowadzone są następujące placówki:
 - **Punkt Konsultacyjny dla Dorosłych oraz Dzieci i Młodzieży w Augustowie ul. Kilińskiego 8A.** Specjaliści pracujący w punkcie, realizujący terapię uzależnień: psychoterapeuta, specjalista psychoterapii, psycholog, terapeuta par, instruktor terapii uzależnień i konsultant ds. przemocy w rodzinie. Prowadzenie psychoedukacji indywidualnej dla osób nadużywających alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, uzależnionych, członków ich rodzin oraz dla osób współuzależnionych, prowadzenie indywidualnych konsultacji psychoterapeutycznych dla osób doświadczających przemocy, rozpoznawanie przemocy w rodzinie, wsparcie dla osób doświadczających przemocy, interwencyjne udzielanie wsparcia, konsultacje pedagogiczne i psychoterapeutyczne oraz kierowanie do specjalistycznych placówek w celu podjęcia stosownej terapii i leczenia, motywowanie do zmian, udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu odwykowym, konsultacje dla par, konsultacje grupowe.
 - **Gabinet Psychoterapeutyczny Justyna Paszkiewicz Augustów ul. Mostowa 12G,** Specjalista psycholog, psychotraumatolog, terapeuta poznawczo-behawioralny, terapeuta dzieci i młodzieży. Prowadzenie konsultacji indywidualnych psychoedukacyjnych, terapii podtrzymującej, terapii długoterminowej, poradnictwa, terapii psychologicznej, terapii poznawczo-behawioralnej, terapii traumy, terapii EMDR, terapii skierowanej do DDA.
 - **Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka Piotruś Pan w Augustowie ul. Wypusty 1,** Specjaliści: psycholog, logopeda, oligofrenopedagog, pedagog specjalny, terapeuta integracji sensorycznej, arteterapeuta, fizjoterapeuta, terapeuta NDT Bobach oraz terapeuta PNF, realizujący wsparcie dzieci w rozwoju psychospołecznym poprzez; terapię mowy, terapię procesów sensorycznych, arteterapię, trening umiejętności społecznych oraz wsparcie psychologiczne i fizjoterapię.

- **Gabinet Terapeutyczny „Gabik” ul. 3 Maja 56**, specjaliści: pedagog specjalny, terapeuta poznawczo-behawioralny dla dzieci i młodzieży, terapeuta integracji sensorycznej, oligofrenopedagog, logopeda, terapeuta ręki, psycholog, socjoterapeuta, fizjoterapeuta, terapeuta NDT-Bobath, terapeuta PNF; terapie: psychologiczna, pedagogiczna, integracji sensorycznej, logopedyczna, ręki, terapia skoliozy i wad postawy, zmysłów w sali doświadczenia świata, trening umiejętności społecznych, fizjoterapia.
- **Klub Abstynenta w Augustowie**, W ramach współpracy z Klubem Abstynenta w Augustowie członkowie Komisji uczestniczyli w otwartych i uroczystych mityngach
- **NZOZ „PZP-Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia” w Augustowie ul. Szpitalna 12A** Poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych oraz używających narkotyków, konsultacje specjalistyczne, psychologiczne, specjalistów terapii uzależnień, psychoterapia indywidualna i dla rodzin
- **Grupa Wsparcia „Razem Łatwiej” prowadzona przez Grzegorza Maziewskiego, Augustów ul. Mostowa 12D.** Specjalista – instruktor terapii uzależnień PARPA, konsultant ds. przemocy w rodzinie. W ramach usługi realizowano pracę z osobami uzależnionymi utrzymującymi abstynencję, z osobami z rodzin uwikłanych w przemoc domową, z osobami nie radzącymi sobie z agresją, z osobami w trudnych relacjach partnerskich.
- Pozytywnie oceniany jest fakt, że w ramach programu organizowane są liczne szkolenia dla pracowników MKRPA, sprzedawców napojów alkoholowych, pedagogów szkolnych, np. „Procedury obowiązujące w KRPA – efektywna i skuteczna realizacja działań komisji...” „Praktyczne aspekty profilaktyki lokalnej”

- W celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone są następujące działania:
 - monitorowanie przez pracowników socjalnych sytuacji życiowej rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem
 - działania edukacyjne w placówkach wsparcia dziennego
 - poradnictwo prawne i psychologiczne
 - kampanie edukacyjne
 - udzielanie pomocy i wsparcia
 - informowanie o możliwościach uzyskania pomocy
 - prowadzenie grup wsparcia

- W zakresie aktywizacji bezrobotnych PUP podejmuje różnego rodzaju działania mające na celu aktywizację zawodową bezrobotnych. W 2017 roku największa ilość bezrobotnych skorzystała z możliwości uczestnictwa w stażu (428 osób), 137 brało udział w robotach publicznych, a 105 osób skorzystało z dotacji na rozpoczęcia działalności gospodarczej. Najmniejsza ilość bezrobotnych mieszkańców wzięła udział w pracach interwencyjnych oraz skorzystała z bonów stażowych.

Tabela 5. Liczba uczestników działań aktywizacyjnych dla bezrobotnych w 2017 roku.

	Liczba osób
Prace interwencyjne	26
Roboty publiczne	137
Staże	428
Bony stażowe	6
Szkolenia	45
Prace społeczne	93
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	105
Refundacja kosztów utworzenia/doposażenia stanowiska pracy	38

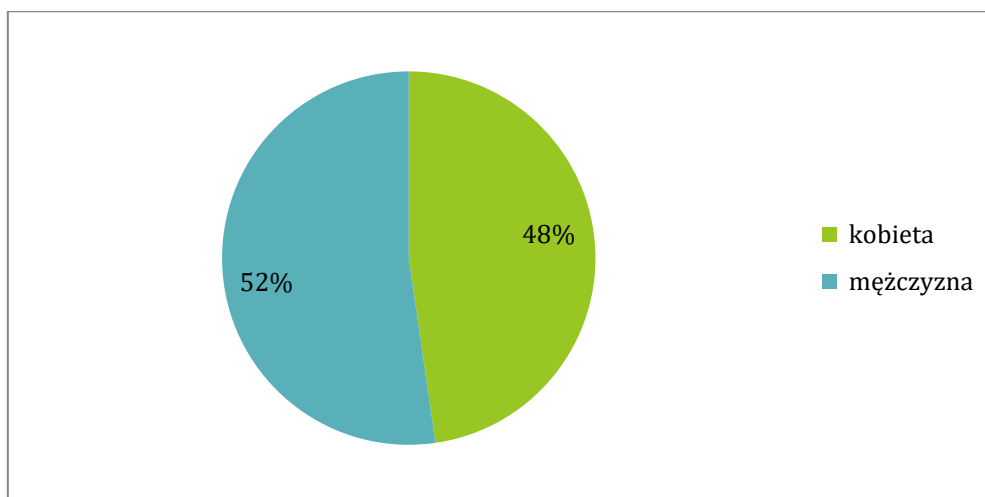
Źródło: Dane PUP

BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE AUGUSTOWA

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Augustowa wzięło udział 153 dorosłych mieszkańców. Większość badanej społeczności stanowili mężczyźni (52%), drugą część próby stanowiły kobiety (48%).

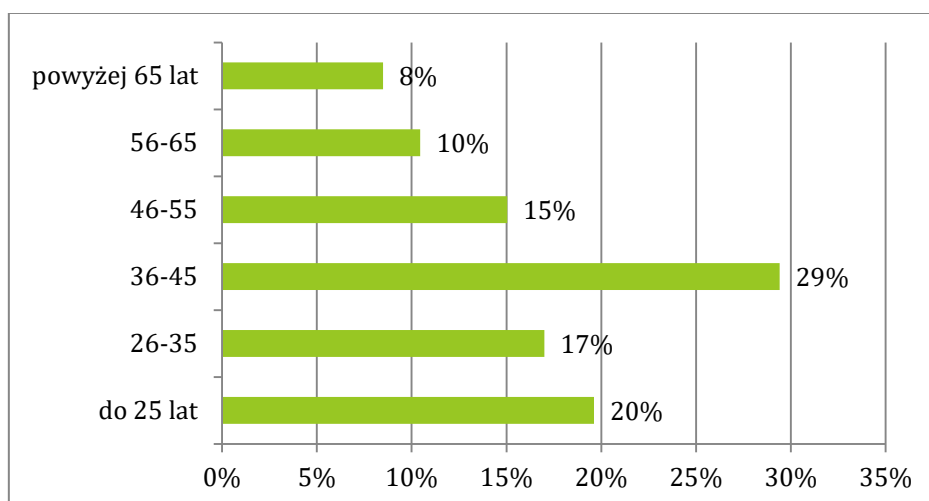
Wykres 4. Płeć:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Analizując strukturę wiekową badanej społeczności można zauważyć, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 36-45 lat (29%). W grupie wiekowej 46-55 lat znajdowało się 15% respondentów, zaś 17% respondentów miało 26-35 lat. Co 5 ankietowany był w wieku do 25 lat. W badaniu wzięły także udział osoby starsze - co 10 osoba badana była w wieku 56-65 lat, a 8% próby miało więcej niż 65 lat.

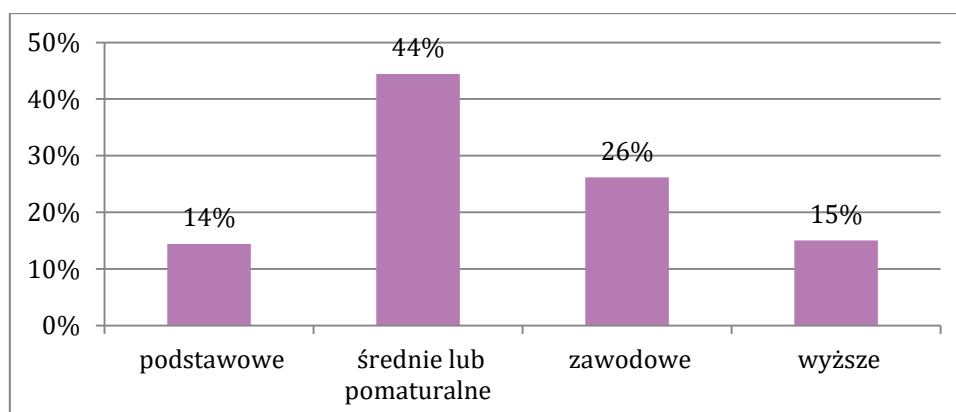
Wykres 5. Wiek:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Jak wynika z analizy struktury wykształcenia badanej społeczności, zauważyć można, iż największa część badanej próby ma wykształcenie średnie lub pomaturalne (44%). 26% legitymuje się wykształceniem zawodowym. 14% próby to osoby z wykształceniem podstawowym. 15% ma wykształcenie wyższe.

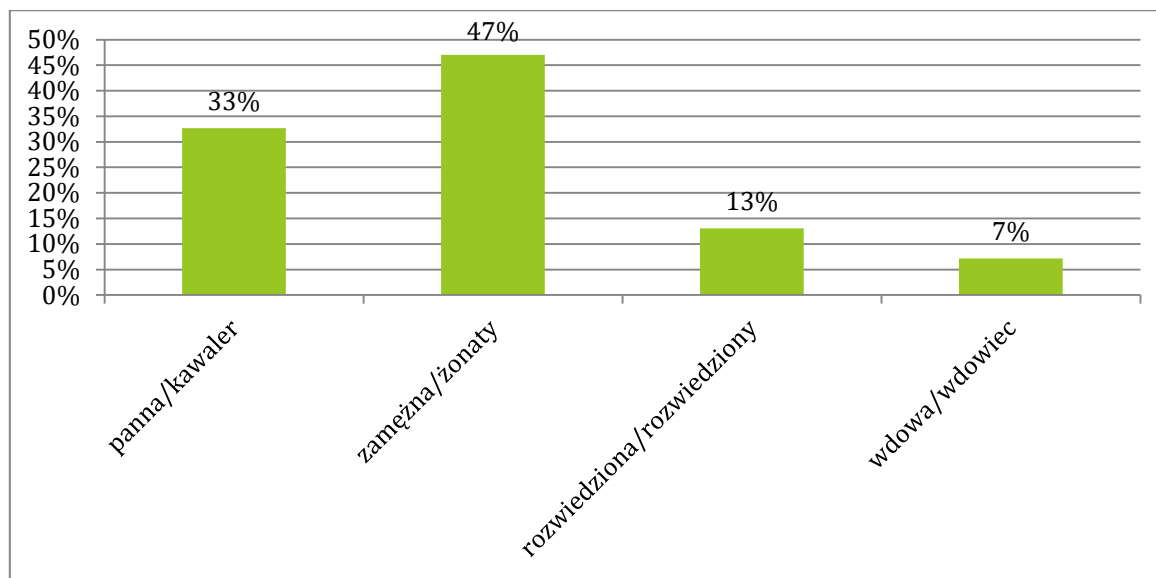
Wykres 6. Wykształcenie:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Największą część badanej próby, 47%, stanowiły osoby zamężne lub żonate. 33% to panny lub kawalerowie, 13% to osoby rozwiedzione, a 7% to wdowy i wdowcy.

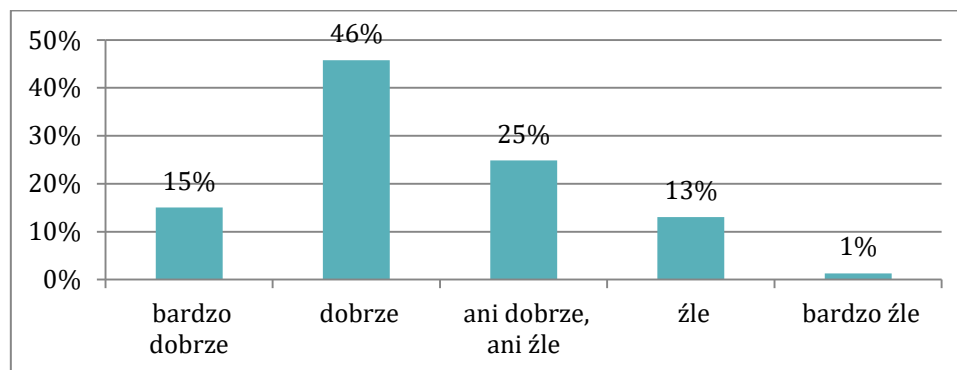
Wykres 7. Stan cywilny:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Większość respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną - 46% osób wskazało tutaj odpowiedź „dobrze”, zaś 15% odpowiedź „bardzo dobrze”. 25% osób uważa, że ich sytuacja materialna jest ani dobra ani zła. 13% mieszkańców oceniło swoją sytuację materialną źle, a 1% bardzo źle.

Wykres 8. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Pierwszy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu scharakteryzowanie problemu alkoholowego w Augustowie.

Informacje o dziedzinie

Problem alkoholowy według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego. Z raportu GUS (2015r.) wynika, że 5,6 % badanych przyznało, że spożywało alkohol, co najmniej 3-4 dni w tygodniu. Szacuje się, że ok. 2% populacji jest uzależnionych od alkoholu.

Działania miasta w obszarze problemowym

Na obszarze miasta Augustów działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zajmująca się problemem alkoholowym oraz kreowaniem działań profilaktycznych mających na celu uświadomienie skutków nadmiernego spożywania alkoholu. W razie problemu alkoholowego mieszkańcy mogą znaleźć pomoc w:

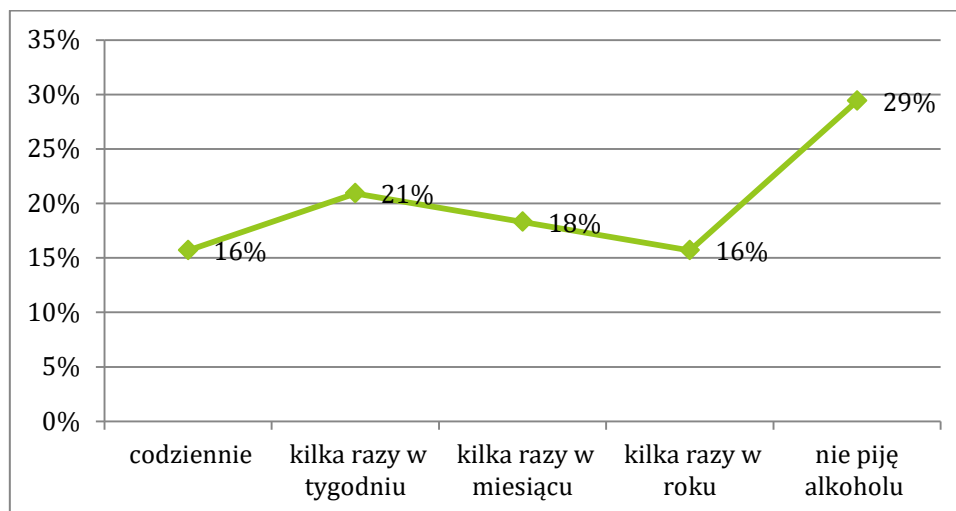
- Punkcie Konsultacyjnym,
- Gabinetzie Psychoterapii,
- Grupie Wsparcia „Razem Łatwiej”,
- Poradni Zdrowia Psychicznego,
- Poradni Terapii Uzależnień,
- Stowarzyszeniu Tęcza.

Ankietowani mieli tutaj za zadanie odpowiedzieć na szereg pytań związanych z ich doświadczeniami oraz poglądami związanymi ze spożywaniem alkoholu. Analizę problemu alkoholowego rozpoczęto od oszacowania skali problemu uzależnień alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców. W tym celu respondentów zapytano, czy spożywają alkohol, a jeśli tak to jak często. 29% ankietowanych przyznało, iż nie pije w ogóle alkoholu. 16% badanych sięga po trunki kilka razy w roku, 18% kilka razy

³ T. Pilch, *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92,

w miesiącu. Warto zwrócić uwagę, że co 5 ankietowany (21%) pije kilka razy w tygodniu, a 16% codziennie. Z powyższych danych wynika, że przynajmniej 16% mieszkańców miasta pije w sposób ryzykowny.

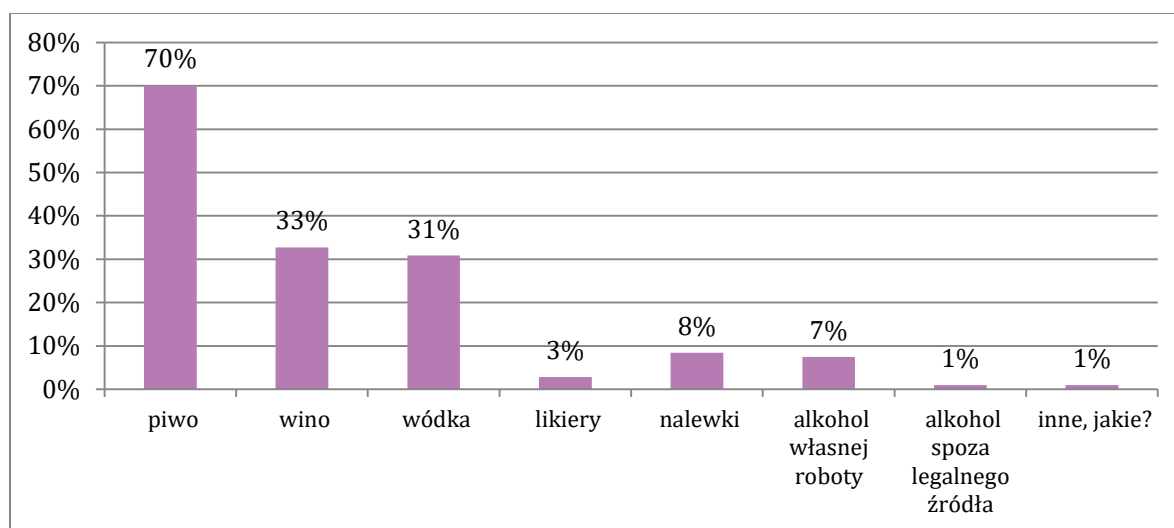
Wykres 9. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Mieszkańcy miasta najczęściej spożywają piwo – sięga po nie 70% osób pijących. 33% najczęściej wybiera wino, a 31% wódkę. Mniejszą popularnością cieszą się nalewki (8%), alkohol własnej roboty (7%) a także likiery (3%). 1% udzieliło odpowiedzi „inne” wskazując na whisky.

Wykres 10. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

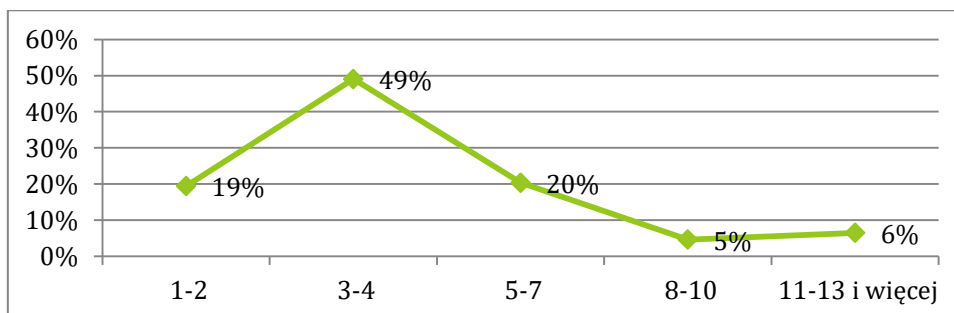
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W diagnozie picia ryzykownego i szkodliwego, obok częstotliwości spożywanych trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także dzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%⁴.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, większość respondentów wypija jednorazowo 3-4 porcje alkoholu (49%), zaś 20% wypija jednorazowo 5-7 porcji alkoholu, 5% wypija 8-10 porcji, 6% 11-13 i więcej porcji. Niestety większość mieszkańców Augustowa przekracza poziom spożycia alkoholu związany z przeciętnie najmniejszym ryzykiem szkód. Tylko 19% badanych pijąc nie przekracza dziennej dawki spożycia alkoholu (1-2 porcje).

⁴ <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/autodiagnoza>, (dostęp: 10.09.2018)

Wykres 11. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

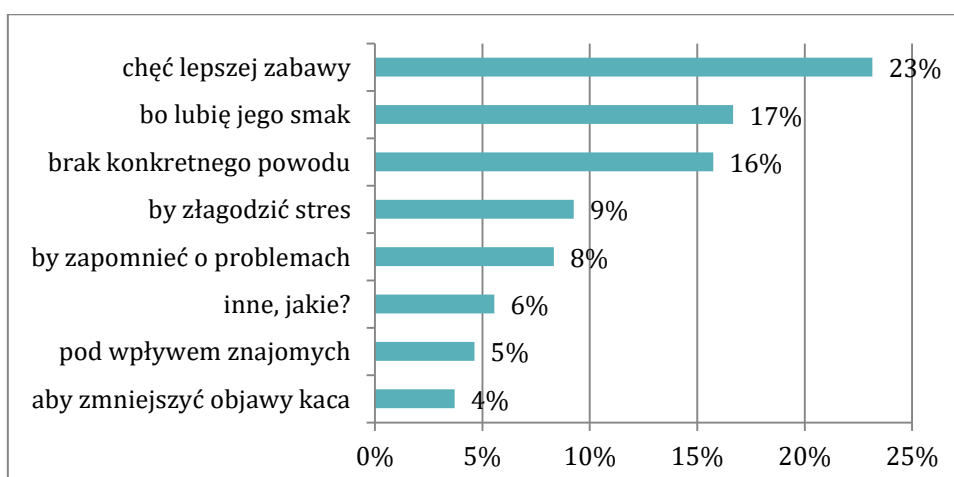

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Mieszkańcy Augustowa zostali zapytani o powody, dla których sięgają po alkohol. Największa część badanej próby pije by lepiej się bawić (23%). 17% spożywa alkohol ze względu na walory smakowe, a 16% pije bez konkretnego powodu.

Pewien odsetek badanych sięga po alkohol w sytuacjach problemowych – by złagodzić stres (9%), by zapomnieć o problemach (8%). Innym powodem picia jest konformizm – 5% pije pod wpływem znajomych. Groźny jest fakt, że 4% pije alkohol by zmniejszyć objawy kaca – taka sytuacja w przyszłości może doprowadzić do uzależnienia.

Wykres 12. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

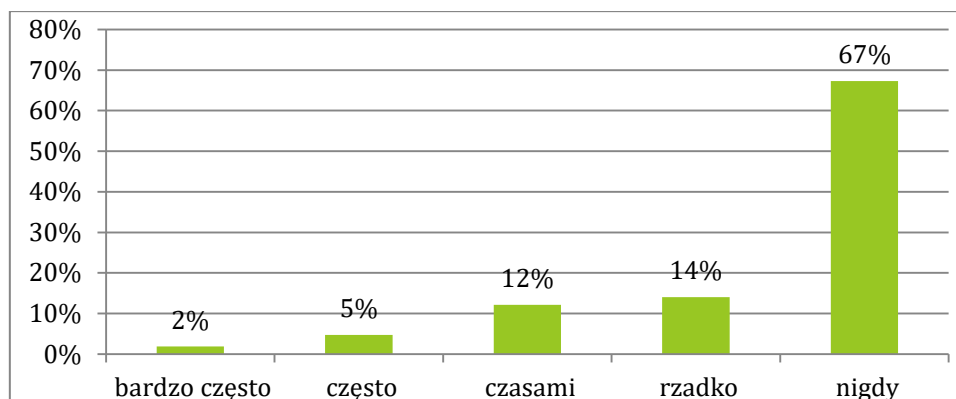
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Pracownik, który stawiał się do pracy w stanie nietrzeźwości, nie może wykonywać pracy. W przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pracownik stawiał się do pracy w stanie po użyciu alkoholu lub spożywał go w czasie pracy, kierownik zakładu pracy albo osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia takiego pracownika do wykonywania pracy. Nietrzeźwość pracownika w pracy może zostać potraktowana jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych także wtedy, gdy takie zachowanie pracownika nie spowodowało dla pracodawcy szkody ani żadnych innych następstw.

Kolejne pytanie ukazuje, że mieszkańcom zdarza się także spożywać alkohol w pracy. Choć 67% badanych nigdy tego nie robi, to 2% ankietowanych wskazało, że zdarza się to bardzo często, 5% robi to często, a 12% czasami. 14% rzadko pije alkohol podczas pracy.

Wykres 13. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

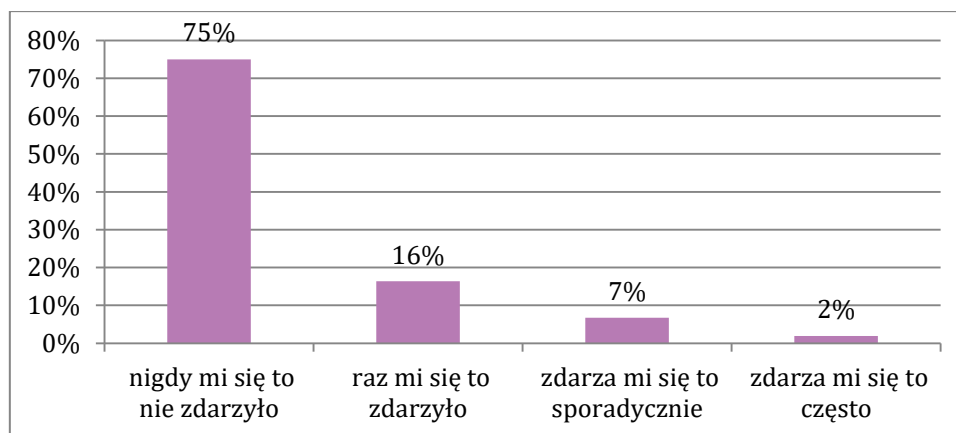

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Polskie ustawodawstwo wyróżnia dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi – stan po użyciu alkoholu oraz stan nietrzeźwości. Jazda pod wpływem może być wykroczeniem, za które grozi kara aresztu lub grzywny, albo przestępstwem, za które grozi kara grzywny, ograniczenia lub nawet pozbawienia wolności.

Kolejnym istotnym problemem związanym z sięganiem po alkohol jest prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Jak wynika z zebranego materiału badawczego 25% mieszkańców miasta prowadziło pojazd w stanie nietrzeźwości. 16% przyznało, że była to jednorazowa sytuacja, a 7% ankietowanych zdarza się to sporadycznie, a 2% deklaruje, że zdarza się to często.

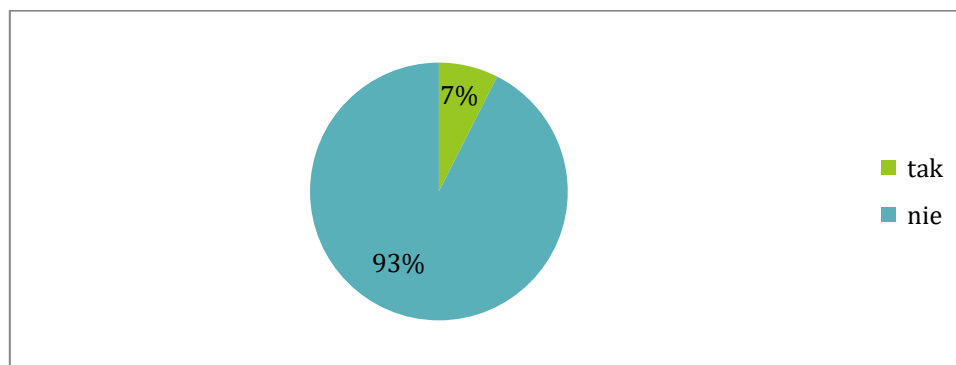
Wykres 14. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

7% ankietowanych było zatrzymanych za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Przy 25% ankietowanych, którzy prowadzą pojazd pod wpływem nie jest to zbyt optymistyczny wynik.

Wykres 15. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

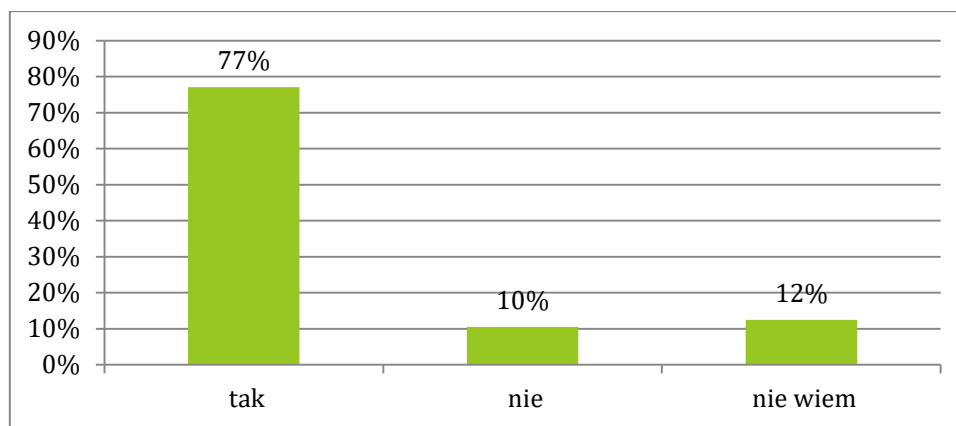

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Spożywanie alkoholu w czasie ciąży związane jest z występowaniem zaburzeń u dzieci. Alkohol przenika do krwi płodu w takim samym stężeniu jak do krwi matki, powodując m.in.: płodowy zespół alkoholowy, zwiększenie ryzyka poronienia oraz porodu przedwczesnego, ryzyko komplikacji porodowych, zaburzenia w rozwoju mózgu dziecka i układu nerwowego, osłabienie rozwoju komórek płodu, uszkodzenie mięśni, skóry, gruczołów, kości i zębów, osłabienie rozwoju płuc, powoduje zaburzenia rozwoju wzrostu, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia mowy, zespół nadpobudliwości psychoruchowej, leukemię, wady nerek, problemy ze słuchem i wzrokiem.

Bardzo pozytywną informacją jest fakt, że 77% badanych uznało, że picie alkoholu w ciąży jest szkodliwe. Jednak spora część badanych uznała, że picie w ciąży nie szkodzi (10%), a 12% udzieliło odpowiedzi nie wiem. Konieczne jest uzupełnienie wiedzy mieszkańców w tym zakresie.

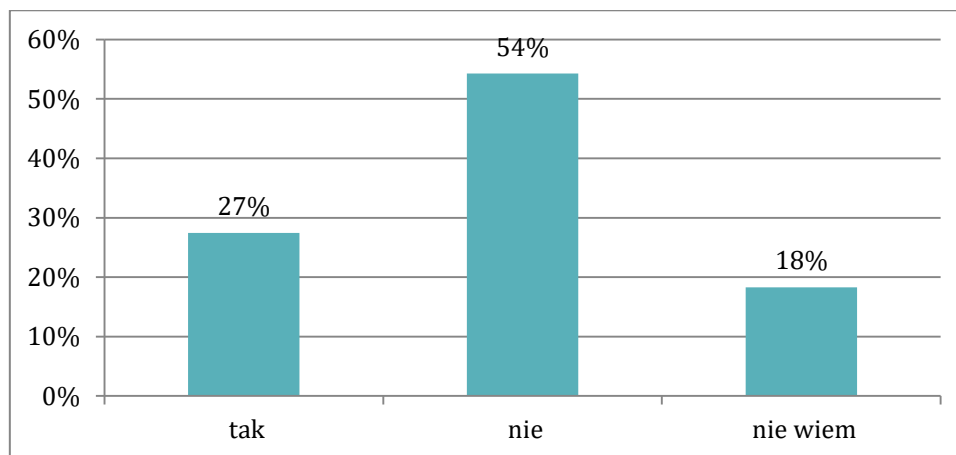
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Okazuje się, że zjawisko picia alkoholu w ciąży występuje na terenie Augustowa. 27% respondentów zadeklarowało, że widziało kobiety w ciąży pijące alkohol na terenie miejscowości.

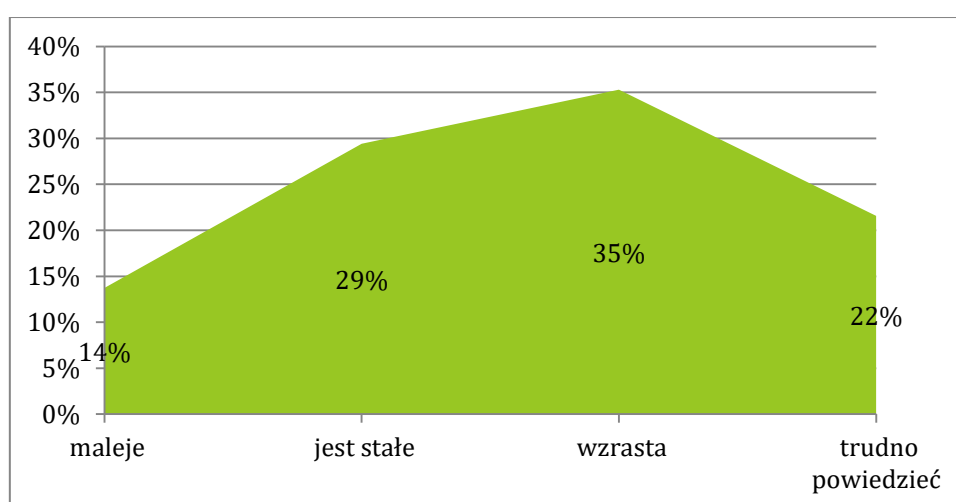
Wykres 17. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

29% mieszkańców uważa, że w mieście spożycie alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie w przeciągu ostatnich lat. 35% ankietowanych przyznało, że spożycie alkoholu wzrasta, a 14% uznało, że spożycie to maleje. 22% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 18. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Kolejnym analizowanym zagadnieniem, był problem nikotynizmu. Celem tego podrozdziału jest oszacowanie skali problemu nikotynowego wśród dorosłych mieszkańców.

Informacje o dziedzinie

Nikotynizm jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Z danych GUS wynika, że 19% Polaków codziennie pali papierosy.

Działania miasta w obszarze

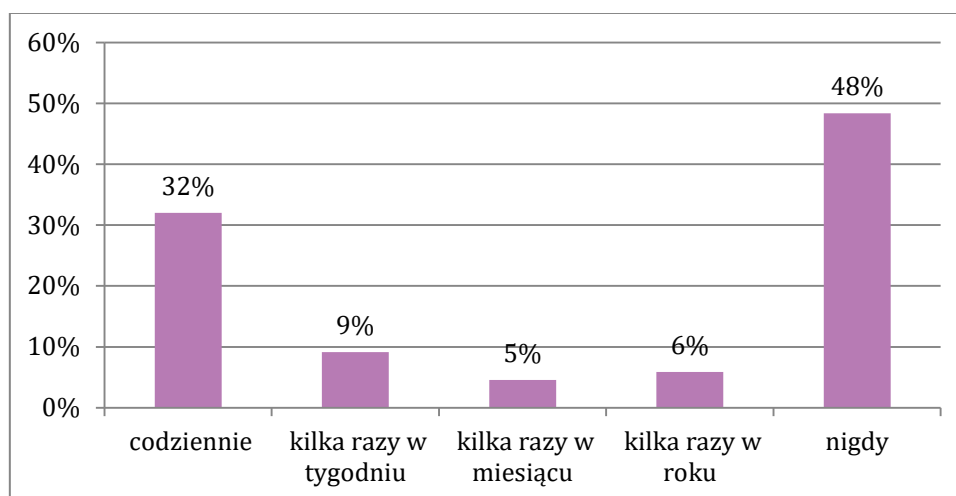
W 2017 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna zorganizowała konkurs na transparent antytytoniowy adresowany do uczniów i nauczycieli. Celem konkursu było promowanie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli zasad zdrowego stylu życia, z uwzględnieniem szkodliwości czynnego i biernego palenia papierosów.

Mieszkańcy w razie problemu uzależnienia od nikotyny pomoc mogą znaleźć w:

- Poradni Terapii Uzależnień,
- Poradni Zdrowia Psychicznego.

Do palenia papierosów przyznało się 52% ankietowanych. Większość osób deklarujących palenie są nałogowymi palaczami i palą codziennie (32%). 9% badanych sięga po papierosa kilka razy w tygodniu, 5% kilka razy w miesiącu, 6% kilka razy w roku.

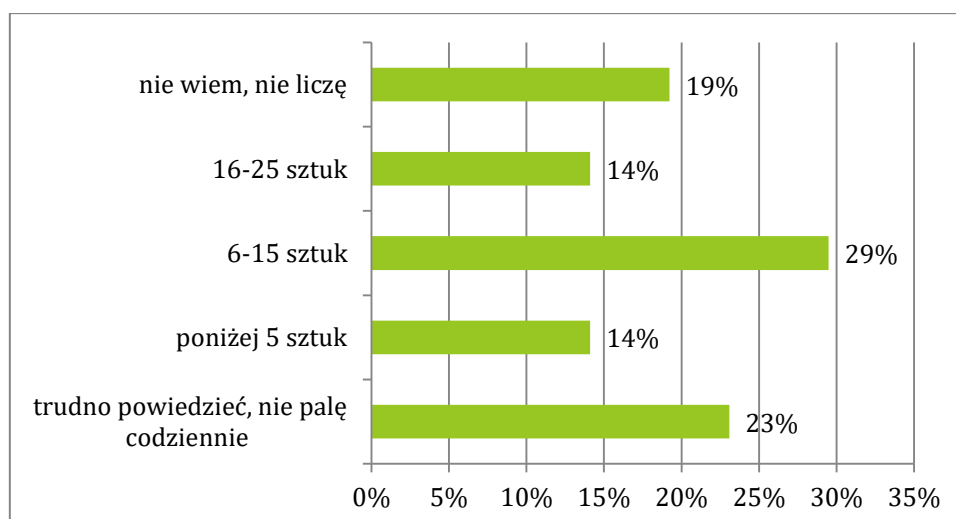
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Spośród tych ankietowanych, którzy zadeklarowali się jako osoby palące, 29% wypala 6-15 sztuk papierosów dziennie. 14% ankietowanych deklarujących się jako palacze wypala 16-26 sztuk papierosów dziennie, również 14% wypala poniżej 5 sztuk papierosów dziennie. Pozostała część nie liczy ilości wypalanych papierosów.

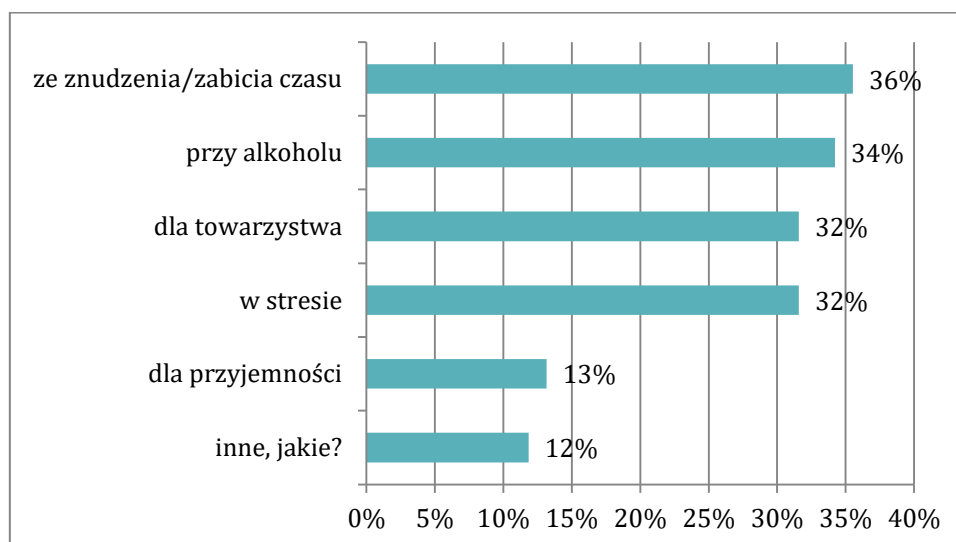
Wykres 20. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Zdecydowanie największa część badanych pali ze znużenia/dla zabicia czasu (36%), przy alkoholu (34%), dla towarzystwa (32%) lub w stresie (32%). Mniejsza część badanych, 13%, pali dla przyjemności. 12% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „inne”.

Wykres 21. W jakich sytuacjach najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

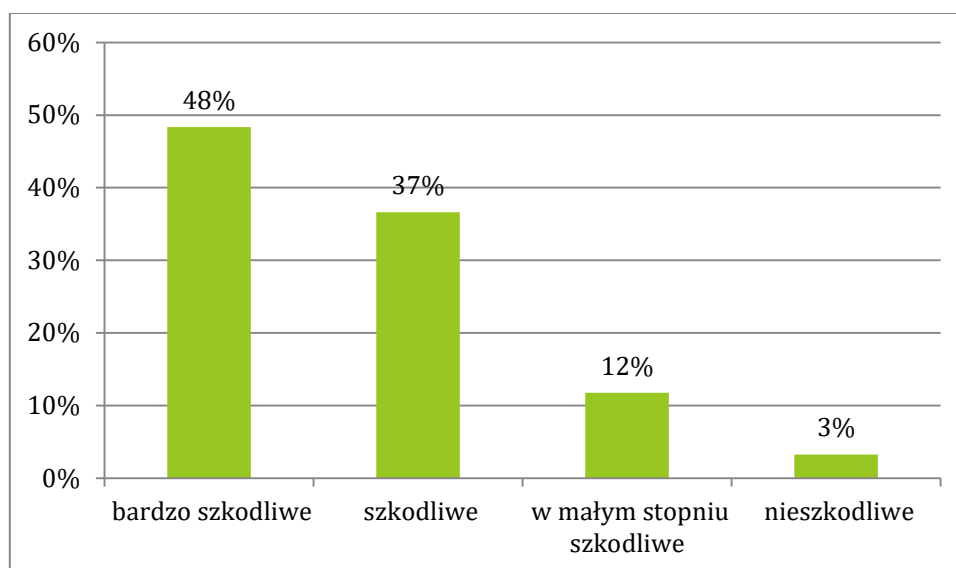

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

85% osób uznaje papierosy za substancje szkodliwe, z czego 48% uważa, że są one bardzo szkodliwe. Co ciekawe, 12% ankietowanych uznało papierosy za środek w małym stopniu szkodliwy, a 3% za nieszkodliwy. Wiedza badanych o szkodliwości nikotyny nie stanowi bariery przed popadnięciem w nałóg. Mimo tej wiedzy ankietowani decydują się na sięganie po wyroby tytoniowe.

Wykres 22. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Kolejnym analizowanym zagadnieniem był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych – narkotyków i dopalaczy. Jego celem było oszacowanie skali problemu w mieście oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy a także sprawdzenie dostępności tych substancji w mieście.

Informacje o dziedzinie

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”⁵. Szacuje się, że w Polsce jest ok. 100 tys. osób uzależnionych od narkotyków.⁶

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r. poz. 224),

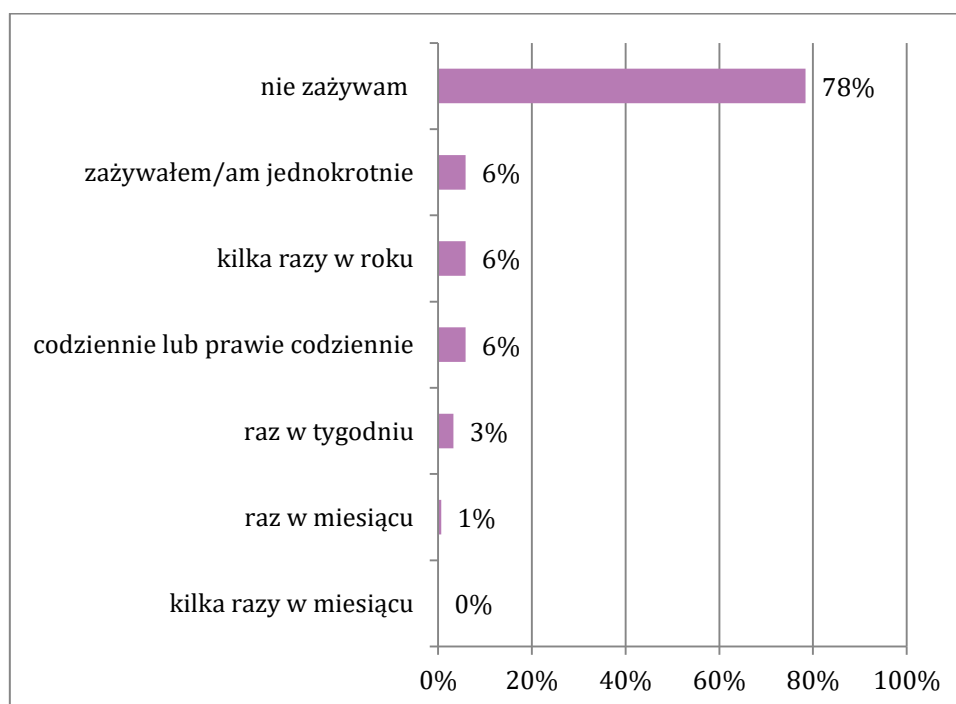
⁶ Raport: Stan Problemu Narkotykowego w Europie; <http://www.emcdda.europa.eu> (dostęp:10.09.2018)

Działania miasta w obszarze:

Instytucje pomocowe funkcjonujące na terenie miasta Augustów prowadzą działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków. Działania są realizowane na poziomie uniwersalnym w formie warsztatów profilaktycznych skierowanych do uczniów oraz akcji informacyjnych za pomocą ulotek. W mieście działa Poradnia Terapii Uzależnień oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego, gdzie osoby uzależnione od środków psychoaktywnych mogą znaleźć pomoc. Kadra pracująca w poradniach oferuje pomoc psychologiczną, terapeutyczną i psychiatryczną.

22% ankietowanych mieszkańców kiedykolwiek w życiu zażywało narkotyki, z czego 6% zażywało narkotyki jednokrotnie. 6% badanych zażywa narkotyki kilka razy w roku. Bardzo niepokojący jest fakt, że 6% codziennie lub prawie codziennie zażywa narkotyki, a 3% sięga po nie około raz w tygodniu.

Wykres 23. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Narkotykiem najbardziej rozpowszechnionym wśród mieszkańców miasta jest marihuana, wybierana przez 80% osób zażywających narkotyki. Mniejszą popularnością

cieszą się pozostałe narkotyki – amfetamina (17%), LSD (17%), kokaina (13%), grzyby halucynogenne (13%), ekstazy (10%). Pojedyncze odsetki mieszkańców zażywały sterydy (7%), leki (7%) oraz dopalacze (3%).

Tabela 6. Jakie narkotyki zażywał/a Pan/i?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
marihuana	80%	24
amfetamina	17%	5
LSD	17%	5
kokaina	13%	4
grzyby halucynogenne	13%	4
ekstazy	10%	3
sterydy	7%	2
leki	7%	2
dopalacze	3%	1
środki nasenne	0%	0
inne, jakie?	0%	0

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Mieszkańców Augustowa mających styczność z substancjami psychoaktywnymi zapytano o powody dla których sięgają po narkotyki. Większość badanych robi to by lepiej się bawić (40% zażywających narkotyki), z pobudek towarzyskich (23%). Istotny jest także wpływ znajomych (20%), ciekawość (20%). 13% sięga po narkotyki by złagodzić stres, 10% by zapomnieć o problemach. 7% zażywa narkotyki bez konkretnego powodu.

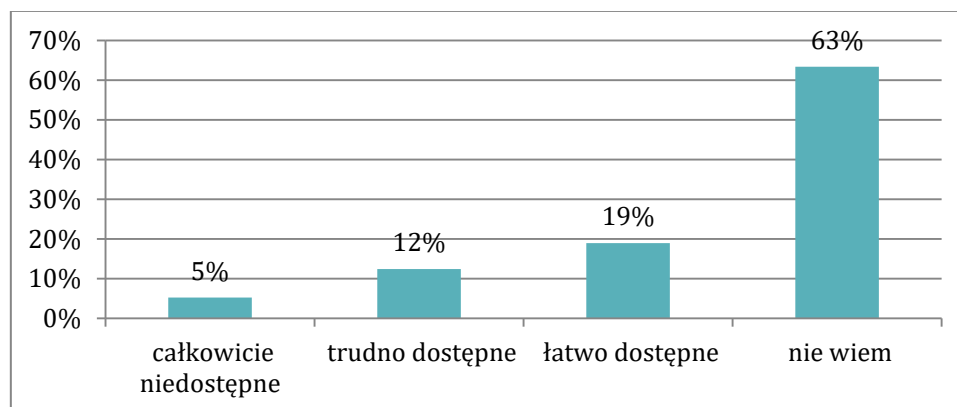
Tabela 7. Z jakiego powodu zażył/a Pan/i wyżej wymienione substancje?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
chęć lepszej zabawy	40%	12
dla towarzystwa	23%	7
wpływ znajomych	20%	6
z ciekawości	20%	6
by złagodzić stres	13%	4
by zapomnieć o problemach	10%	3
brak konkretnego powodu	7%	2
inne, jakie?	7%	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Co istotne, zdecydowana większość osób nie potrafiła ocenić możliwości pozyskania narkotyków na terenie miasta (63% odpowiedzi „nie wiem”). Zdaniem 12% ankietowanych, substancje te są trudno dostępne, zdaniem 5% – całkowicie niedostępne. Warto zauważyć, że aż 19% uważa, że narkotyki są na terenie miasta łatwo dostępne.

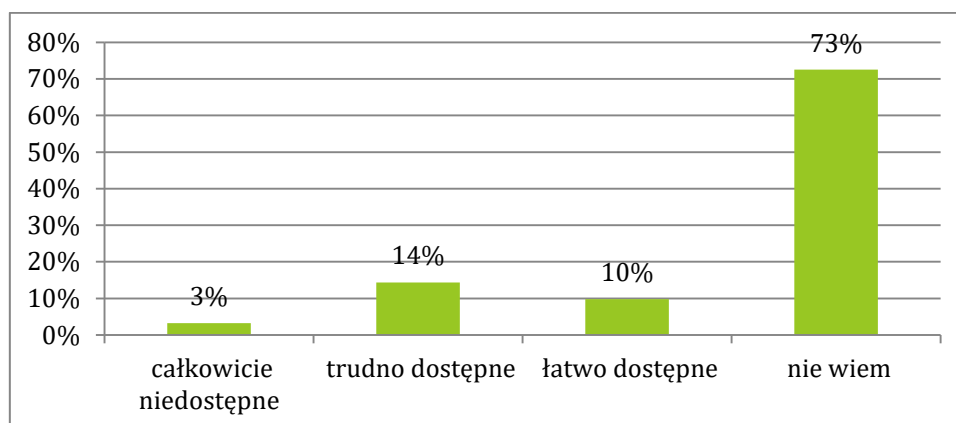
Wykres 24. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Podobnie w przypadku dopalaczy – 73% nie umiało odpowiedzieć na postawione pytanie. 14% uważa, że są trudno dostępne, 3%, że całkowicie niedostępne. 10% ankietowanych uznało, że dopalacze są łatwo dostępne.

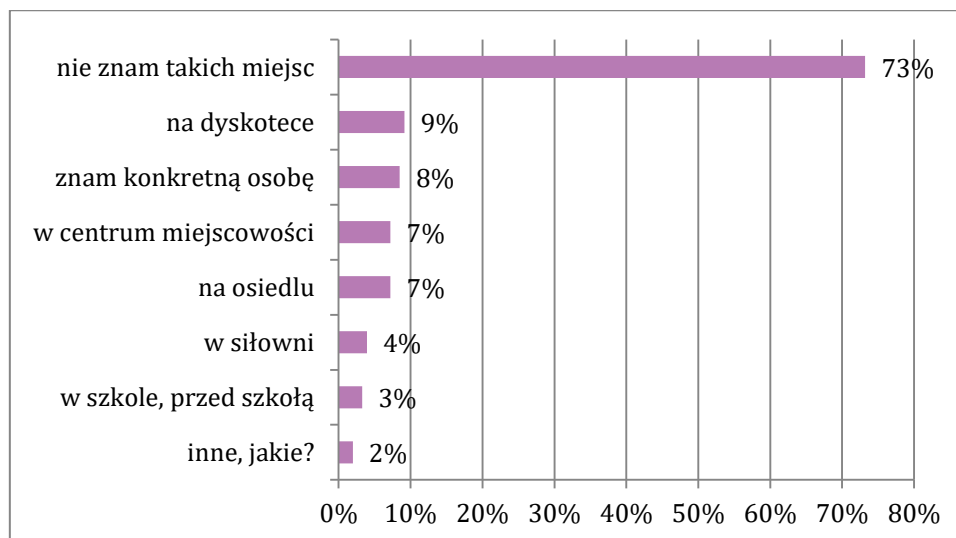
Wykres 25. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W odniesieniu do wcześniejszego pytania, poproszono respondentów, o wskazanie gdzie w swojej okolicy mogą zdobyć narkotyki lub dopalacze. Mieszkańcy raczej nie znają miejsc w mieście, gdzie można zakupić takie substancje - tę odpowiedź wskazało 73% badanych. 9% uznało, że można je zdobyć na dyskotecę (9%), w centrum miejscowości (7%), na osiedlu (7%), w siłowni (4%). Najmniejsza część wskazała na okolicę szkoły. Co istotne, 8% badanych zna konkretną osobę, u której można zdobyć narkotyki lub dopalacze.

Wykres 26. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PROBLEM PRZEMOCOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem przemocowy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Rozdział ten ma na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

Informacje o dziedzinie

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „ przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym

lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Z danych ogólnopolskiej Policji za rok 2017 wynika, że ogólna liczba ofiar przemocy w rodzinie wynosiła 92 529 osób, w tym: 67 984 kobiet, 11 030 mężczyzn i 13 515 małoletnich.

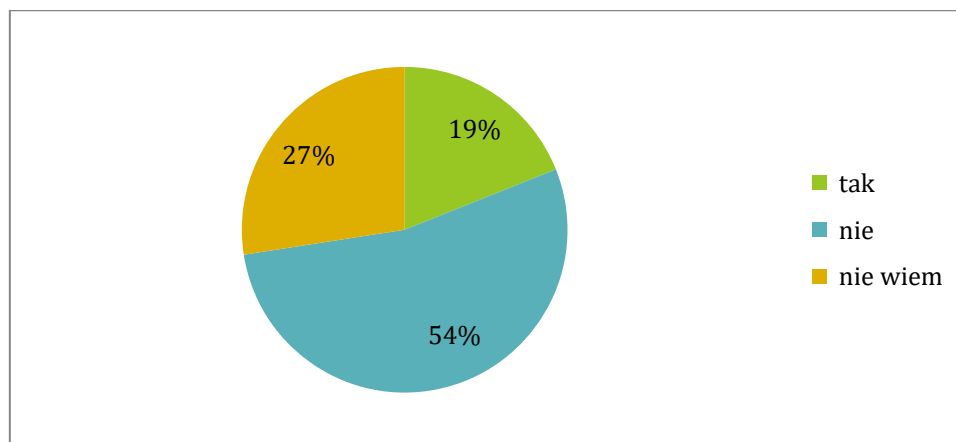
Działania miasta w obszarze:

Realizatorem zadania dotyczącego przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Augustowa jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania gminy, w tym między innymi tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, do którego zadań należy:

- realizacja zadań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu, w szczególności:
- diagnozowanie problemu przemocy, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Celem oszacowania skali występowania przemocy domowej, zapytano respondentów o to, czy znają kogoś kto jej doświadcza. Okazuje się, że 19% mieszkańców miasta zna osobę doświadczającą przemocy domowej.

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

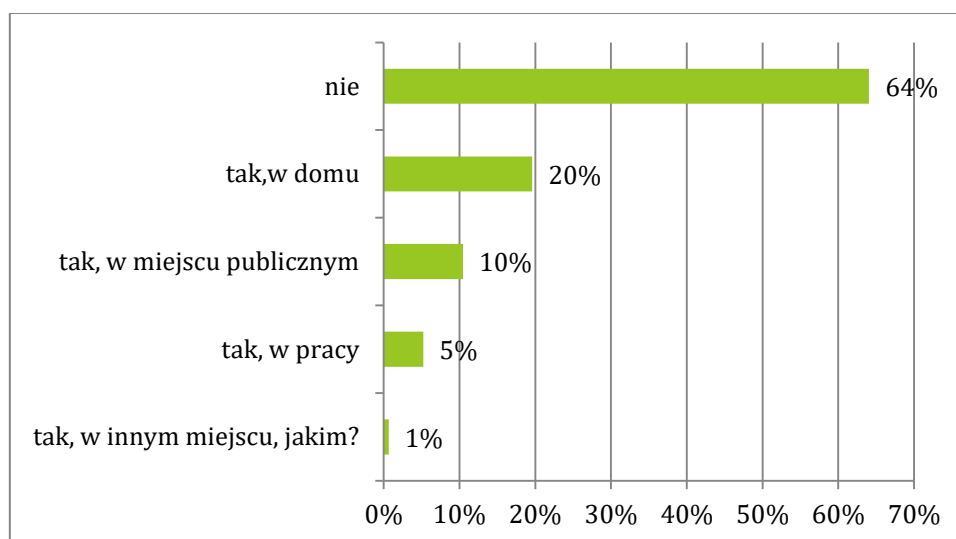
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Przemoc przede wszystkim to czyn karalny i negatywny, a skutki jej stosowania są różne. Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), na podstawie wieloletnich badań, prowadzonych w różnych krajach świata, stwierdziła że przemoc, zarówno ze strony dorosłych, jak i przemoc rówieśnicza, stanowi jedno z największych zagrożeń dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Jest również przyczyną urazów fizycznych i może prowadzić do śmierci.

Badani mieszkańcy zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 36% badanych, z czego 20% doznało przemocy w domu, 10% w miejscu publicznym, a 5% w pracy. Warto jednak wziąć poprawkę na fakt, że przemoc jest zjawiskiem otoczonym tabu społecznym i nie każda ofiara przyznaje się, że doświadcza przemocy.

Wykres 28. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Największa część osób doświadczających przemocy doznała jej psychicznego wymiaru (69%). Spora część doznała też przemocy fizycznej (63%). Pojedyncze odsetki osób doznały przemocy seksualnej (6%) oraz zaniedbania (6%). 4% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? Można wybrać kilka odpowiedzi.

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
psychiczna	69%	36
fizyczna	63%	33
seksualna	6%	3
zaniedbanie	6%	3
nie wiem	4%	2
ekonomiczna	0%	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Największa część mieszkańców Augustowa doznała przemocy ze strony ojca (43%), 26% ze strony matki, a 19% ze strony partnera/partnerki. Mniejszą ilość wskazań otrzymały odpowiedzi „brat” (9%), „dzieci” (6%) oraz „siostra” (6%). W dalszej kolejności udzielono odpowiedzi „inne” wskazując na kolegów ze szkoły, sąsiada, pracodawcę czy dalszą rodzinę.

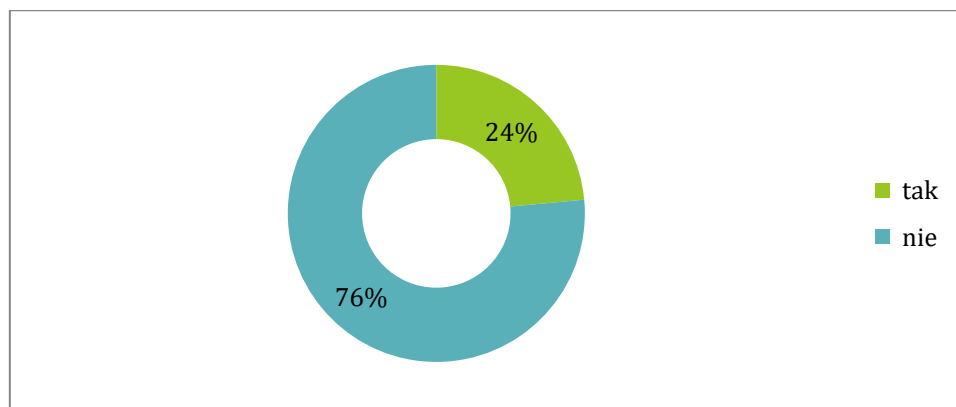
Tabela 9. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? Można wybrać kilka odpowiedzi.

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tata	43%	23
inne osoby, jakie?	30%	16
mama	26%	14
partner/partnerka	19%	10
brat	9%	5
dziecko/dzieci	6%	3
siostra	6%	3
dziadkowie	2%	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W kolejnym pytaniu badani zapytani zostali, czy zdarzyło im się zastosować zachowania przemocowe wobec innych osób. Aż 24% ankietowanych odpowiedziało twierdząco.

Wykres 29. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc psychiczna (66%), a także fizyczna (51%). 9% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, a 6% wskazało na zaniedbanie.

Tabela 10. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
psychiczna	66%	23
fizyczna	51%	18
nie wiem	9%	3
zaniedbanie	6%	2
seksualna	0%	0
ekonomiczna	0%	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W dalszej kolejności postanowiono zapytać badanych, wobec kogo zdarzyło im się zastosować zachowania przemocowe. 42% ankietowanych wskazało na rodzeństwo,

22% na partnera/ partnerkę. W dalszej kolejności wskazywano rodziców (17%), dziadków (8%) oraz dzieci (6%).

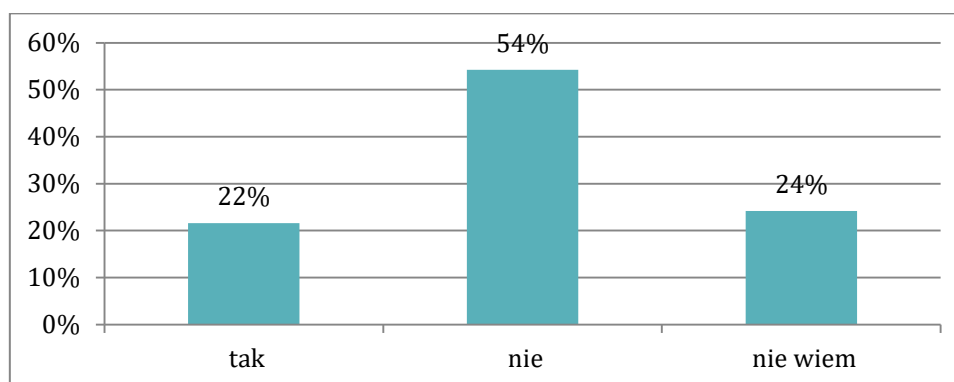
Tabela 11. W stosunku do kogo Pan/i zastosował/a zachowanie przemocowe?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rodzeństwo	42%	15
inne osoby, jakie?	31%	11
partner/partnerka	22%	8
rodzice	17%	6
dziadkowie	8%	3
dziecko/dzieci	6%	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Usprawiedliwianie przemocy stanowi przyzwolenie dla sprawców do jej stosowania i wykorzystywania nierównowagi sił. Większość ankietowanych mieszkańców miasta uznała, że nie ma okoliczności, w których można usprawiedliwiać przemoc (54%). 24% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, a 22% mieszkańców uznało, że przemoc można usprawiedliwiać.

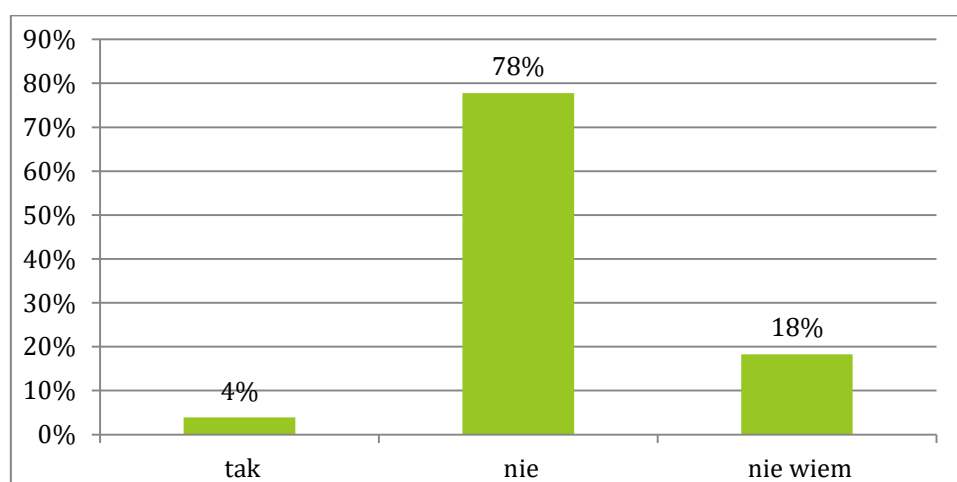
Wykres 30. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Jak wynika z literatury naukowej, stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Kary fizyczne przyczyniają się do obniżenia więzi emocjonalnej między dzieckiem a rodzicem. Niepokój budzi fakt, że 4% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 18% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Wykres 31. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PROBLEM HAZARDOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W kolejnym bloku tematycznym zostanie poruszona tematyka jednego z rodzajów uzależnienia behawioralnego - hazardu.

Informacje o dziedzinie

Hazard należy do grupy uzależnień od czynności, gdzie to nie substancje psychoaktywne prowadzą do uzależnienia, lecz powtarzające się czynności związane z grami na pieniądze. Hazard, podobnie jak inne uzależnienia behawioralne, nie jest niestety powszechnie postrzegany jako poważny problem społeczny. Jego koszty zdrowotne

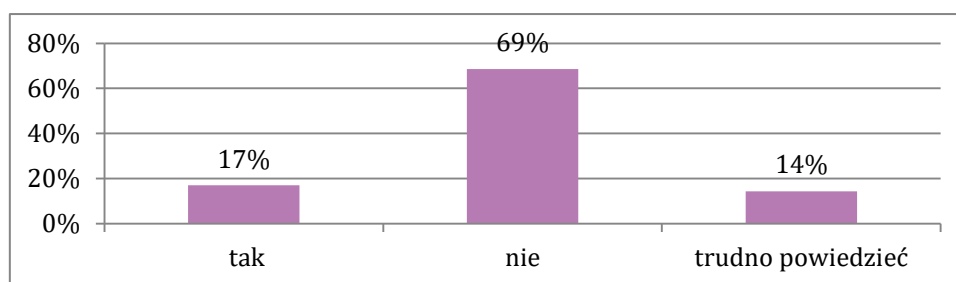
i społeczne są jednak duże - zarówno dla jednostki, jak i dla społeczeństwa. Jest źródłem licznych problemów związanych ze zdrowiem psychicznym oraz fizycznym, problemów rodzinnych i małżeńskich, problemów finansowych, zawodowych i nauką oraz licznych problemów prawnych. W Polsce ok. 4% populacji to osoby uzależnione od gier hazardowych.

Działania miasta w obszarze:

Osoby z problemem hazardowym mogą liczyć na pomoc terapeutyczną świadczoną w Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Terapii Uzależnień.

W pierwszym pytaniu mieszkańcy mieli określić, czy znają osobę w swoim otoczeniu uzależnioną od gier hazardowych, celem oszacowania skali rozpowszechnienia hazardu w mieście. Jak wynika z analizy danych, 17% respondentów zna kogoś kto ma problem z grami hazardowymi, zaś 24% nie ma wiedzy na ten temat. Większość – 69% nie zna w swoim otoczeniu osób grających nałogowo, a 14% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 32. Czy zna Pan/i osobę w swoim otoczeniu uzależnioną od gier hazardowych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Respondenci którzy znają w swoim otoczeniu osoby z problemem hazardowym twierdzą, że są to przede wszystkim ich ojcowie (25%). Na dalszych znajomych wskazał co piąty ankietowany (21%). 17% wskazało na sąsiada, również 17% na bliskiego znajomego. 13% ankietowanych uznało, że ktoś z ich rodzeństwa ma problem z hazardem. 13% podało inne osoby, bliżej przez nich nie określone.

Tabela 12. Kim jest ta osoba?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
ojciec	25%	6
dalszy znajomy	21%	5
sąsiad	17%	4
bliski znajomy	17%	4
rodzeństwo	13%	3
inna osoba, kto?	13%	3
matka	4%	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W dalszej kolejności zapytano samych badanych o ich doświadczenia związane z grami hazardowymi. Większość badanych uprawiających hazard podaje, że najczęściej dokonują zakupu zdrapek (33%), obstawiają zakłady lotto (30%). W następnej kolejności grają na automatach (12%) i biorą udział w loteriach SMS (9%). W dalszej kolejności badani wymienili ruletkę (8%), pokera (7%) i zakłady bukmacherskie (7%).

Tabela 13. Czy grał/obstawiał/ Pan/i którąś z wymienionych gier/loterii?

	TAK	NIE
Zdrapki	33%	67%
Lotto	30%	70%
Gra na automatach	12%	88%
Loterie SMS	9%	91%
Ruletka	8%	92%
Poker	7%	93%
Zakłady bukmacherskie	7%	93%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Najczęściej obstawianą sumą przez ankietowanych w grach na pieniądze jest kwota mniejsza niż 10 zł. W dalszej kolejności wskazali na kwotę 10-50 zł (18%). Część mieszkańców deklaruje, że zdarza się im przeznaczać na gry 50-200 zł (14%), a nawet między 200 a 1000 zł (7%). Bardzo duża część mieszkańców grała za bardzo duże sumy – więcej niż 1000zł.

Tabela 14. Za jakie sumy Pan/i grał/a?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 zł	51%	43
10-50 zł	18%	15
50-200 zł	14%	12
200-1000 zł	7%	6
więcej niż 1000 zł	7%	6
inne, ile?	2%	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Patologiczny hazard podobnie jak inne uzależnienia niesie ze sobą poważne konsekwencje. W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy w związku z uprawianiem gier na pieniądze ponieśli tego konsekwencje. Zdecydowana większość – 76% twierdzi, iż nie mieli przykrych doświadczeń związanych z graniem, natomiast 6% mieszkańców miało problemy finansowe, również 6% problemy rodzinne. 7% badanych miało poważne problemy w pracy, a 5% straciło zatrudnienie.

Tabela 15. Czy stracił Pan/i pracę lub miał/a poważne problemy w związku z uprawianiem hazardu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak, straciłem pracę	5%	4
miałem/am poważne problemy w pracy	7%	6
miałem/am problemy rodzinne	6%	5
miałem/am problemy finansowe	6%	5
nie miałem, żadnych powyższych problemów	76%	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Kolejne pytanie miało na celu określić jaki charakter/ stopień uzależnienia osób przyznających się do korzystania z tej rozrywki. 16% graczy czuło potrzebę obstawiania coraz większej sumy pieniędzy, 15% wydało dużo więcej pieniędzy niż planowało, 14% po przegraniu pieniędzy w hazardzie, wróciło następnego dnia, aby spróbować się odegrać. Niestety 11% przyznało, że hazard doprowadził do tego, że gracz okłamał rodzinę. Mniejsza część przyznaje, że hazard doprowadził do kłótni z rodziną (9%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że 8% wzięło bez pozwolenia i wydało na hazard pieniądze przeznaczone na inny cel, również 8% czuło się źle próbując ograniczyć lub zaprzestać hazardu. Wskazane objawy hazardu nie spełniają kryteriów uzależnienia. Mogą świadczyć o uprawianiu hazardu problemowego przez badaną grupę.

Tabela 16. Czy Pan/i w związku z grami hazardowymi w ciągu ostatniego roku:

	<i>TAK</i>	<i>NIE</i>
czułeś potrzebę stawiania coraz większej sumy pieniędzy, aby osiągnąć taki stopień pobudzenia, jaki chciałeś?	16%	84%
wydałeś na hazard dużo więcej niż planowałeś	15%	85%
po przegraniu pieniędzy w hazardzie, wróciłeś następnego dnia, aby spróbować się odegrać	14%	86%
hazard doprowadził do tego, że okłamałeś rodzinę	11%	89%
twój hazard doprowadził do kłótni z rodziną	9%	91%
wziąłeś bez pozwolenia i wydałeś na hazard pieniądze przeznaczone na inny cel lub nie swoje	8%	92%
czułeś się źle lub czułeś, że masz dość, gdy próbowałeś ograniczyć lub zaprzestać hazardu	8%	92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W następnym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia rynku pracy w Augustowie. Celem jest zbadanie opinii respondentów na temat rynku pracy, szans na znalezienie zatrudnienia oraz form wsparcia na jakie mogą liczyć.

Informacje o dziedzinie

Rynek pracy jest ogólnie definiowany jako ogół zależnych od instytucji form i procesów najmu pracowników oraz uwarunkowań negocjacyjnych w stosunku do warunków pracy i płacy. Głównymi funkcjami rynku pracy są alokacja i realokacja zasobów ludzkich, zapewniające w długim okresie równowagę między podażą i popytem na pracę.

Działania miasta w obszarze:

Pomoc w znalezieniu pracy oferuje Powiatowy Urząd Pracy w Augustowie. Oprócz pośrednictwa pracy, PUP zajmuje się aktywizacją zawodową, gdzie oferują:

- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- staże,
- szkolenia,
- prace społecznie użyteczne,
- dotacja na rozpoczęcie własnej działalności.

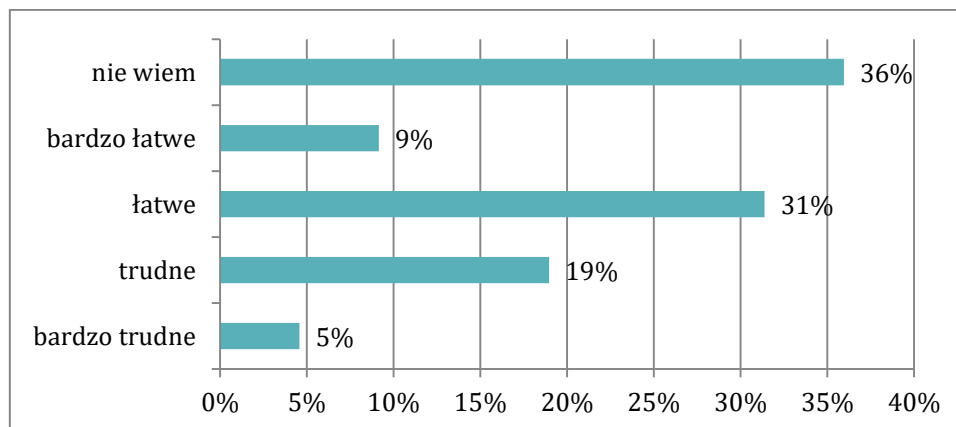
Osoby nie znajdujące zatrudnienia na rynku pracy, w trudnej sytuacji finansowej, spełniające kryterium dochodowe, mogą skorzystać z zasiłków okresowych przyznawanych z tytułu bezrobocia przez MOPS.

W pierwszym pytaniu badani mieli określić, czy znalezienie nowej pracy na terenie miasta sprawia trudności. Za pozytywny można uznać fakt, że 31% ankietowanych uznało, że znalezienie pracy na terenie miasta jest łatwe, a 9% udzieliło odpowiedzi

„bardzo łatwe”. Niestety 19% ankietowanych uznało, że znalezienie pracy na terenie miejscowości jest trudne, a 5% uznało, że jest to bardzo trudne.

36% ankietowanych nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie.

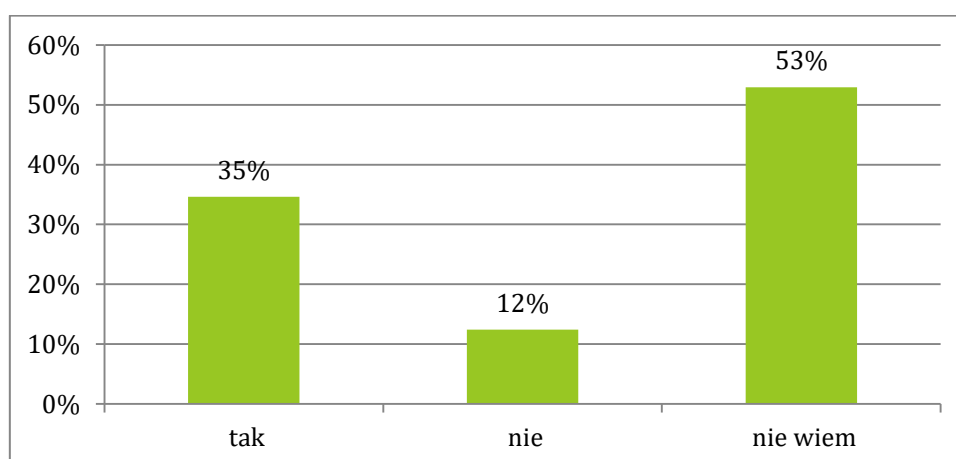
Wykres 33. Czy Pana/i zdaniem znalezienie nowej pracy na terenie miasta jest:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Jak wynika z analizy danych, działania jakie podejmuje miasto na rzecz osób bezrobotnych są mało upowszechnione, gdyż 53% nie ma wiedzy na ten temat. 35% badanych jest zdania, że władze wspierają osoby bez pracy, zaś 12% twierdzi, iż takie działania nie są podejmowane.

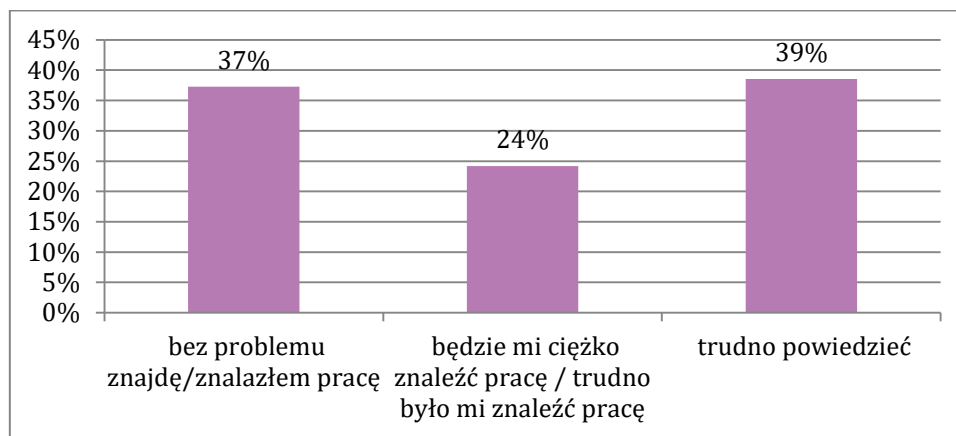
Wykres 34. Czy miasto prowadzi jakieś formy wsparcia dla osób bezrobotnych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Część badanych źle ocenia swoje szanse na rynku pracy, twierdząc, że ciężko będzie znaleźć im nowe zatrudnienie (24%). 37% ankietowanych odpowiedziało, że bez problemu znajdzie/znalazło pracę. 39% nie potrafiło jednoznacznie określić swoich szans na rynku pracy.

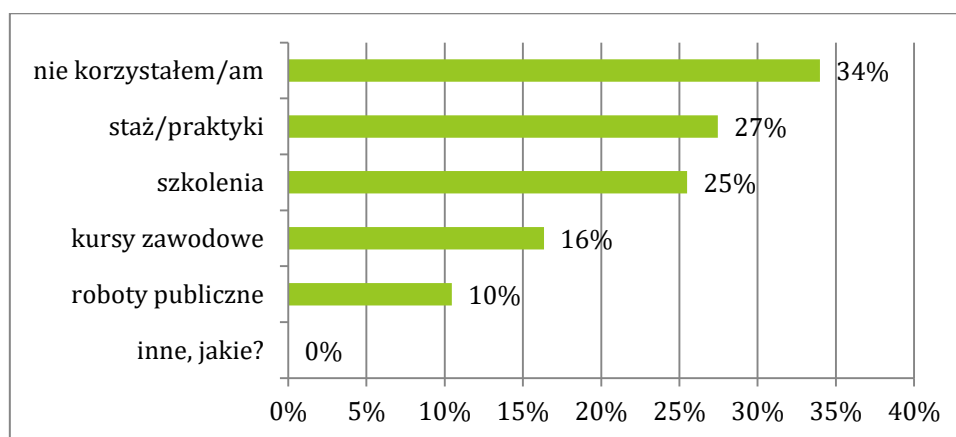
Wykres 35. Jak ocenia Pan/i swoje szanse na rynku pracy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W następnym pytaniu, badana próba mieszkańców miała określić z jakich form aktywizacji zawodowej korzystała do tej pory. Jak wynika z analizy materiału badawczego, 27% odbyło staż/ praktykę. Co 4 badany brał udział w szkoleniach. Mniejsza część ankietowanych uczestniczyła w kursach zawodowych (16%) oraz robotach publicznych (10%). Spora część badanych nigdy nie korzystała z proponowanych przez Urząd Pracy form aktywizacji zawodowej.

Wykres 36. Z jakich form aktywizacji zawodowej korzystał Pan/i do tej pory?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

ZJAWISKO NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W kolejnym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia osób niepełnosprawnych zamieszkujących Augustów oraz trudnień z jakimi spotykają się na co dzień.

Informacje o dziedzinie

Osoba niepełnosprawna to taka, u której uszkodzenie i obniżony stan sprawności organizmu spowodował utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie wykonywania zadań życiowych i zawodowych oraz wypełniania ról społecznych, biorąc pod uwagę jej wiek, płeć oraz czynniki środowiskowe, społeczne i kulturowe.

Działania miasta w obszarze

W mieście na rzecz osób niepełnosprawnych działają:

1) Placówki oświatowe:

a) Przedszkole Samorządowe Nr 3 w Augustowie (z oddziałami integracyjnymi),

- b) Szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi: Szkoła Podstawowa nr 2 i Szkoła Podstawowa nr 3,

Ponadto mieszkańcy Augustowa mogą korzystać z oferty Zespołu Szkół Specjalnych.

2) Zakłady pracy chronionej:

- a) Produkcyjno – Usługowo – Handlowy Zakład Pracy Chronionej „ATVA”,

3) Podmioty pomocy społecznej w Augustowie:

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- b) 2 Mieszkania chronione funkcjonujące przy MOPS
- c) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym,
- d) Warsztaty Terapii Zajęciowej – prowadzony przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych WTZ w Augustowie.

4) Organizacje pozarządowe i kościelne:

- a) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych WTZ w Augustowie,
- b) Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie,
- c) Augustowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych ASON,
- d) Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta,
- e) Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe Terenowy Ośrodek Rehabilitacji Niewidomych i Słabowidzących,
- f) Koło Amazonek,
- g) Fundacja Pomocy Zdrowiu Harmonia,
- h) Stowarzyszenie Przyjaciół Środowiskowego Domu Samopomocy „Zielony parasol”

5) Domy Pomocy Społecznej:

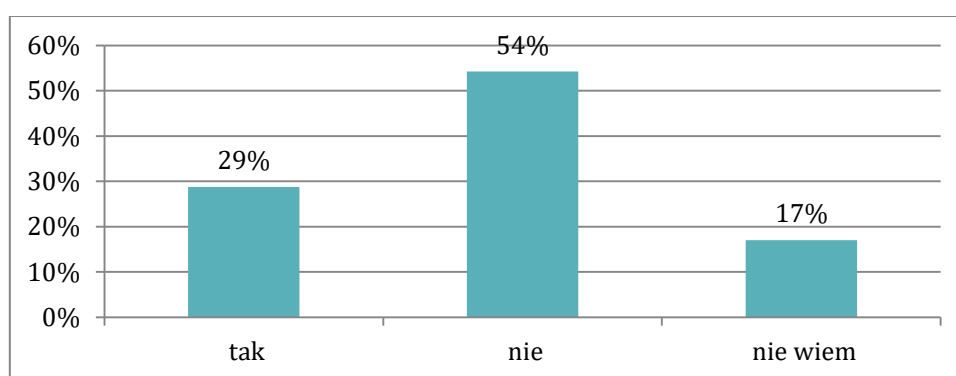
- a) DPS dla Dzieci i Młodzieży Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Augustowie i Studziennej.

Podmioty pomagające osobom niepełnosprawnym prowadzą placówki dziennego wsparcia, świadczą pomoc w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Osoby

niepełnosprawne korzystają z różnorodnych form pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, wynikających z prawa polskiego. Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzi także PCPR.

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego mieszkańcy zostali zapytani, czy często spotykają się z osobami niepełnosprawnymi na terenie miasta. 29% ankietowanych podaje, że spotyka osoby z niepełnosprawnością, zaś 54% nie widuje danej grupy. 17% badanych nie określiło się jednoznacznie w wymienionej kwestii.

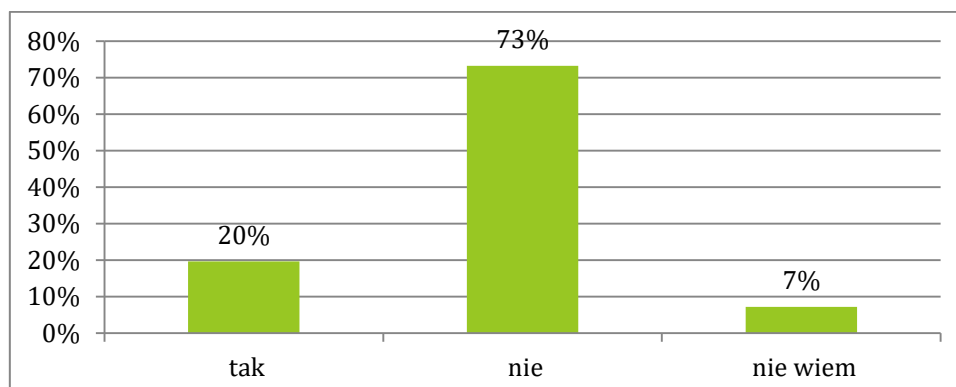
Wykres 37. Często spotyka się Pan/i z osobami niepełnosprawnymi na terenie miasta?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

U co 5 respondenta w rodzinie znajduje się osoba z niepełnosprawnością. Zdecydowana większość podaje, że w ich rodzinach nie ma osób niepełnosprawnych (73%) , zaś 7% nie ma wiedzy na ten temat.

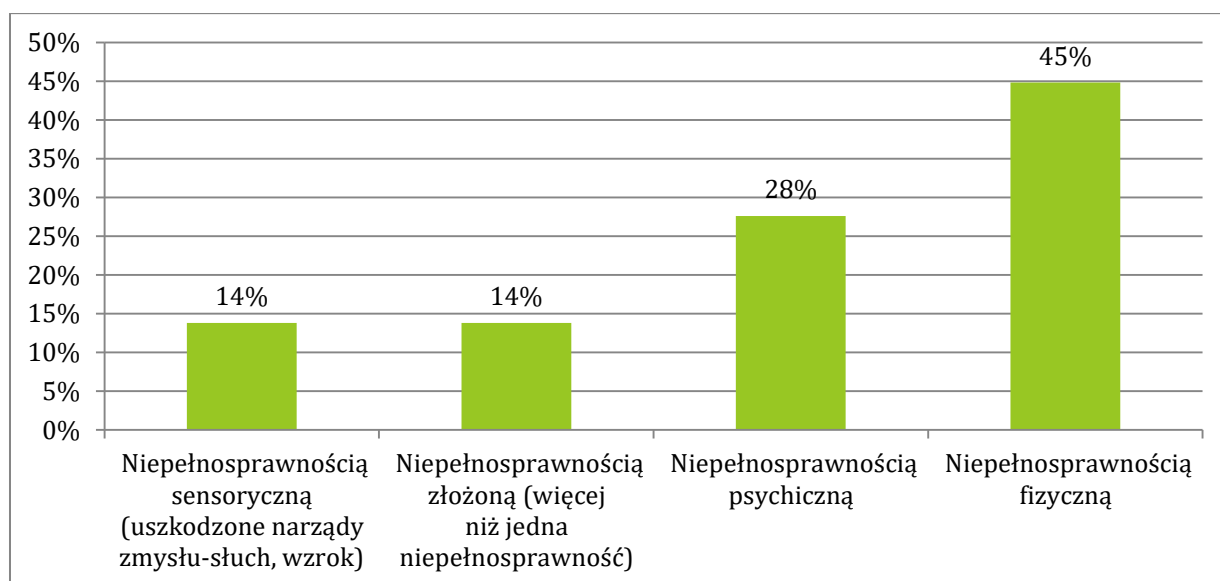
Wykres 38. Czy w Pana/i rodzinie są osoby z niepełnosprawnością?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Członkowie rodzin badanych najczęściej dotknięci są niepełnosprawnością fizyczną (45%). Część z nich cierpi na niepełnosprawność psychiczną (28%). W rodzinach 14% ankietowanych są osoby z niepełnosprawnością złożoną również 14% ankietowanych wskazało tu na niepełnosprawność sensoryczną.

Wykres 39. Jakim rodzajem niepełnosprawności dotknięta jest ta osoba?

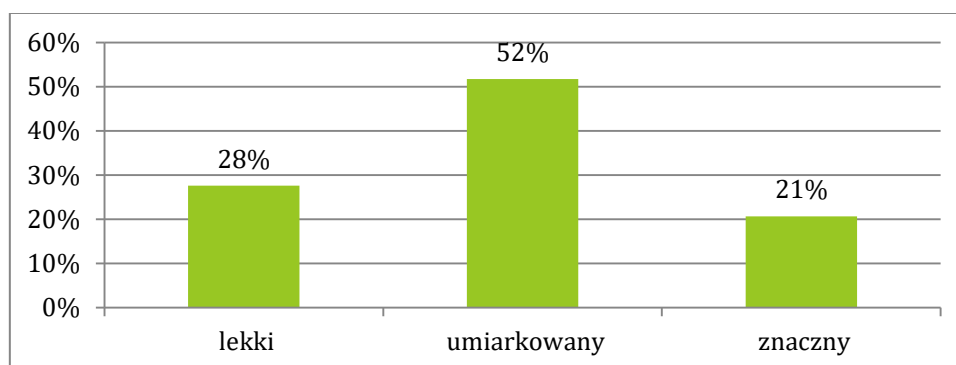

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Respondentów, którzy przyznali, że ktoś z członków ich rodziny boryka się z niepełnosprawnością zapytano, o jej stopień. 52% spośród tej części badanych odpowiedziało, że jest to stopień umiarkowany, 28% wskazało na stopień lekki, zaś 21% na znaczny.

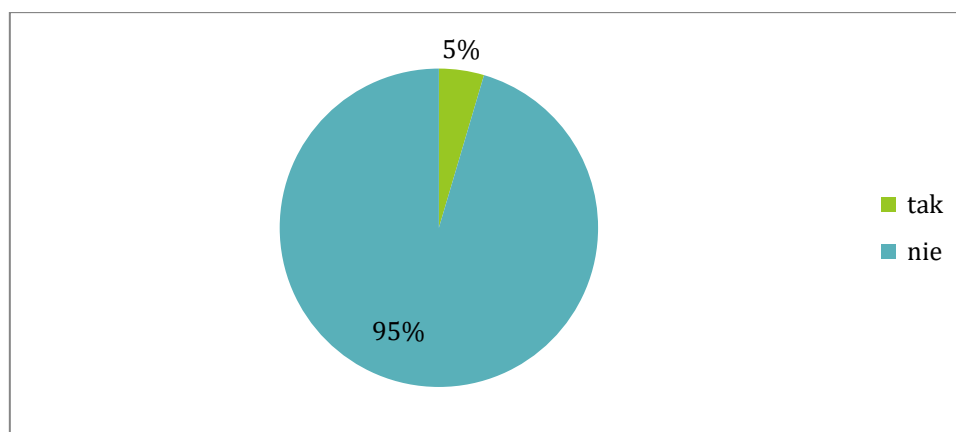
Wykres 40. Jaki stopień niepełnosprawności ma orzeczona ta osoba?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Spośród respondentów, 5% z nich jest dotkniętych niepełnosprawnością. Zdecydowana większość- 95% podaje, że wymieniony problem ich nie dotyczy.

Wykres 41. Czy Pan/i cierpi z powodu niepełnosprawności?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Pięciu mieszkańców deklarujących niepełnosprawność, cierpi na zaburzenia fizyczne, jedna osoba wskazała na zaburzenia psychiczne, a 1 osoba na niepełnosprawność złożoną.

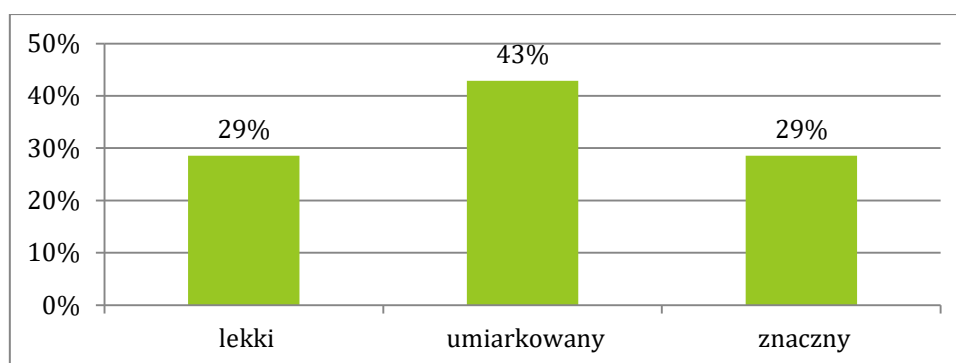
Tabela 17. Jakim rodzajem niepełnosprawności jest Pan/i dotknięta?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
Niepełnosprawnością fizyczną	71%	5
Niepełnosprawnością psychiczną	14%	1
Niepełnosprawnością złożoną (więcej niż jedna niepełnosprawność)	14%	1
Niepełnosprawnością sensoryczną (uszkodzone narządy zmysłu-słuch, wzrok)	0%	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Część badanych (29%) dotkniętych jest niepełnosprawnością w stopniu lekkim. 43% podaje, że są niepełnosprawni w stopniu umiarkowanym. 29% wskazuje na niepełnosprawność w stopniu znacznym.

Wykres 42. Jaki stopień niepełnosprawności ma Pan/i orzeczony?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Kolejne pytanie miało na celu zebranie informacji od mieszkańców na temat ich kondycji psychicznej. Jak wynika z analizy danych 29% badanych bywa bardzo często

zdenerwowanych i rozdrażnionych. 36% często odczuwa zniechęcenie i znużenie, 25% stwierdza, że bardzo często ogarnia ich wściekłość. Bezradność odczuwa bardzo często 20% respondentów. Można szacować, że część badanych mieszkańców, przynajmniej w pewnym stopniu boryka się z problemami emocjonalnymi.

Tabela 18. Jak często doznaje Pan/i następujących odczuć:

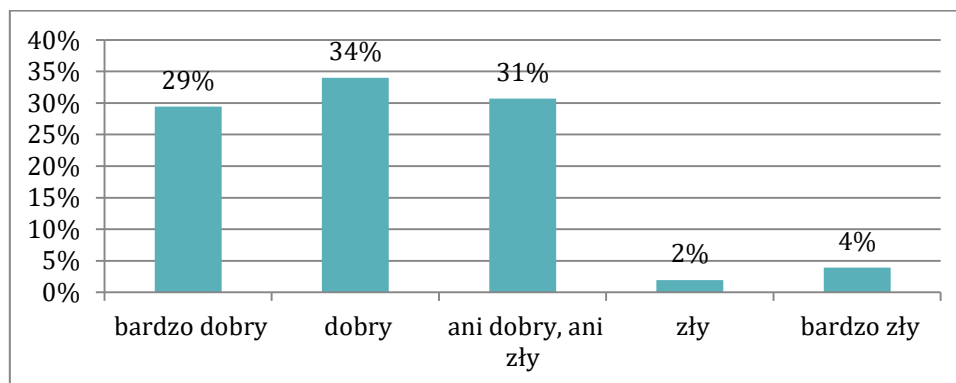
	BARDZO CZĘSTO	CZĘSTO	RZADKO	WCALE LUB PRAWIE WCALE
bywa Pan/i zdenerwowany/a, rozdrażniony/a	29%	32%	29%	10%
ogarnia Pana/ią wściekłość	25%	24%	27%	24%
czuje się Pan/i zniechęcony/a, znużony/a	23%	30%	33%	14%
czuje się Pan/i bezradny/a	20%	20%	39%	22%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Większość badanych dobrze ocenia stan swojego zdrowia psychicznego (34%). Ani dobry ani zły nie jest on w opinii 31% ankietowanych, zaś bardzo dobrze ocenia go 29% mieszkańców. 2% twierdzi, że ich zdrowie psychiczne jest w złej kondycji, a 4% uważa że jest bardzo słabe.

W augustowskich placówkach zdrowia dostępni są lekarze psychiatry oraz psychologowie którzy oferują pomoc. Na terenie miasta praktyki lekarskiej nie prowadzą lekarze psychiatry dziecięcy. Poradnictwo psychologiczne oferuje MOPS, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkt Konsultacyjny i gabinety terapeutyczne, funkcjonujące na terenie miasta.

Wykres 43. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

SEKSUALNOŚĆ

Kolejny blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miasta poruszał problem seksualności oraz związanych z tą sferą zachowań ryzykownych.

Informacje o dziedzinie

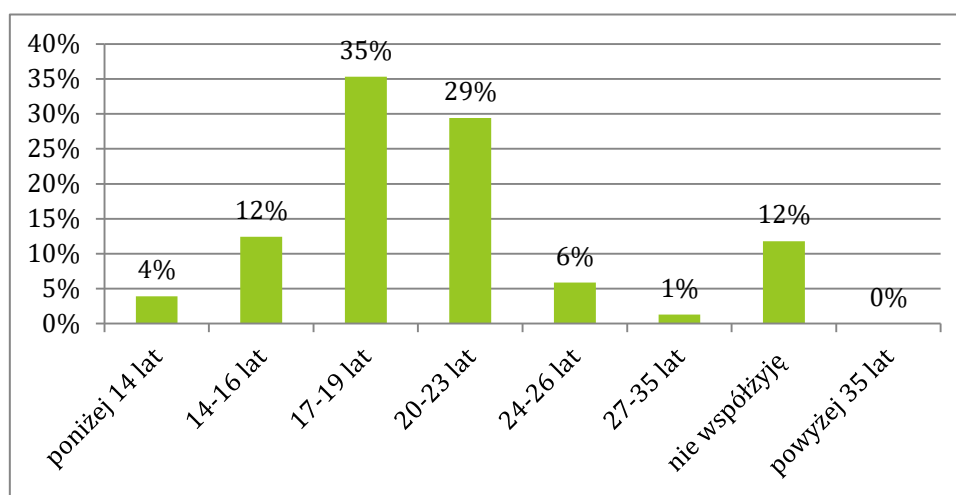
Seksualność jest wrodzoną, naturalną funkcją organizmu ludzkiego i jednym z zasadniczych czynników motywujących do podejmowania więzi i kontaktów interpersonalnych, mającym wymiar biologiczny, psychiczny, społeczno-kulturowy i hedonistyczny. Z seksualnością często wiążą się zachowania ryzykowne. Ryzykowne zachowania seksualne są rozumiane jako:

- posiadanie więcej niż jednego partnera seksualnego,
- częsta zmiana partnerów seksualnych,
- kontakt narządów płciowych (bez prezerwatywy),
- nieskuteczne i niesystematyczne stosowanie metod antykoncepcyjnych które niosą konsekwencje: fizyczne, emocjonalne, zaburzenia zachowania.

Na początek mieszkańców Augustowa poproszono o wskazanie wieku inicjacji seksualnej. Najczęściej inicjacja ta miała miejsce w wieku 17-19 lat (35%) oraz 20-23

lata (29%). Warto zwrócić uwagę, że część badanych rozpoczęła współżycie seksualne wcześniej – w wieku 14-16 lat (12%). Aż 4% badanych rozpoczęło współżycie seksualne bardzo wcześnie w wieku mniej niż 14 lat. 12% ankietowanych nie podjęło współżycia seksualnego.

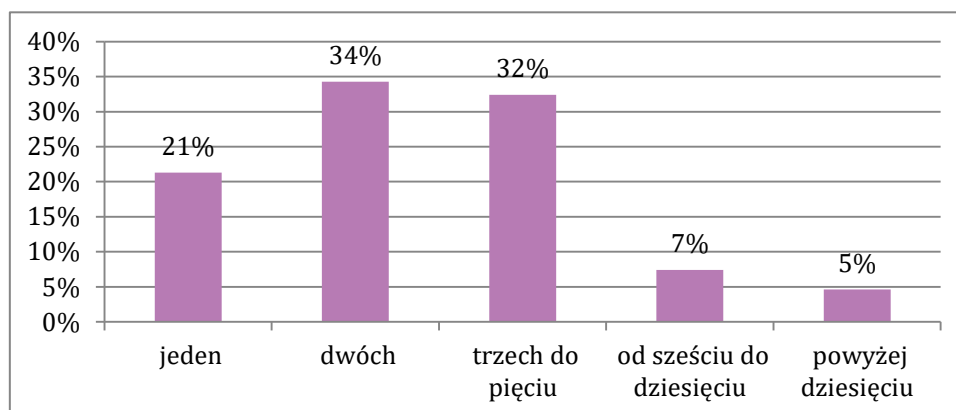
Wykres 44. W jakim wieku rozpoczęła/ał Pan/i współżycie seksualne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Jednym ze wskaźników podejmowania ryzykownych zachowań seksualnych jest kontakt seksualny z wieloma partnerami. W celu oszacowania skali rozpowszechnienia ryzykownych zachowań seksualnych wśród mieszkańców zapytano ich o liczbę dotychczasowych partnerów seksualnych. 21% ankietowanych utrzymywało kontakt seksualny z jednym partnerem, a 34% badanych miało dwóch partnerów seksualnych. W przypadku 32% ankietowanych liczba ta jest nieco większa i wynosi od trzech do pięciu osób. Dokonując ostrożnych szacunków można wnioskować, że 12% mieszkańców Augustowa może podejmować ryzykowne zachowania seksualne – 7% wskazało, że liczba ich partnerów seksualnych wynosi od sześciu do dziesięciu, a 5% przyznało, że miało kontakt seksualny z więcej niż dziesięcioma osobami.

Wykres 45. Ilu miał/a Pan/i partnerów seksualnych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W kolejnym pytaniu kontynuowany był wątek podejmowania ryzykownych czynności seksualnych. Zadano mieszkańcom szereg pytań, które są wskaźnikami pomocnymi w oszacowaniu skali tego problemu. 22% ankietowanych podejmowało czynności seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych, zaś 19% podejmowało kontakt seksualny z przygodnym partnerem seksualnym.

14% dorosłych mieszkańców Augustowa podejmowało kontakt seksualny z przygodnym partnerem bez zabezpieczenia. Kolejnym problemem występującym wśród mieszkańców Augustowa jest podejmowanie kontaktu seksualnego w miejscach publicznych, czynność ta praktykowana jest przez 11% mieszkańców miasta.

6% ankietowanych zdarzyło się dawanie prezentów/pieniędzy za czynności seksualne, a 5% otrzymywało prezenty/ pieniądze za takie zachowania.

3% dorosłych mieszkańców miasta podejmowało kontakt seksualny bez zgody partnera. 1% badanych utrzymywało kontakt seksualny z członkiem rodziny przy więzach krwi, również 1% przy braku więzów krwi.

Z zebranych danych wynika, że duża część mieszkańców podejmuje różnego rodzaju ryzykowne zachowania seksualne. Wymagane są działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców. Zaleca się w placówkach

oświatowych przeprowadzić warsztaty rekomendowane przez PARPA, mające na celu profilaktykę zachowań ryzykownych, pt. „Interwencja Szkolna”.

Tabela 19. Czy zdarzyło się Pan/i wykonywanie następujących czynności:

	Tak	Nie
Podejmowanie kontaktu seksualnego pod wpływem alkoholu, narkotyków, innych środków psychoaktywnych	22%	78%
Podejmowanie kontaktu seksualnego z przygodnym partnerem seksualnym z zabezpieczeniem	19%	81%
Podejmowanie kontaktu seksualnego z przygodnym partnerem seksualnym bez zabezpieczenia	14%	86%
Podejmowanie kontaktu seksualnego w miejscach publicznych np. kino, park	11%	89%
Dawanie pieniędzy, prezentów za zachowanie seksualne	6%	94%
Otrzymywanie pieniędzy, prezentów za zachowanie seksualne	5%	95%
Bicie w trakcie współżycia (aktywnie i/lub pasywnie)	3%	97%
Podejmowanie kontaktu seksualnego w jakiegokolwiek formie bez zgody partnera/partnerki	3%	97%
Podejmowanie kontaktu seksualnego z członkiem rodziny przy więzach krwi	1%	99%
Podejmowanie kontaktu seksualnego z członkiem rodziny przy braku więzów krwi	1%	99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Osobiste doświadczenia przemocy seksualnej należą do najtrudniejszych w ujawnianiu. Ludzie mogą nie przyjąć ich do wiadomości, mogą też starać się o nich zapomnieć. W niektórych środowiskach rozpowszechniony jest pogląd, że ofiary zapewne ponoszą część odpowiedzialności, ponieważ zachowywały się wyzywająco, były nieodpowiednio ubrane, zachęcały do kontaktu itp. Wyniki przedstawione poniżej należy interpretować ostrożnie, jako dolną granicę występowania molestowania seksualnego. Respondentów pytaliśmy o to, czy byli kiedykolwiek obiektem niechcianych, niewłaściwych zachowań,

żartów lub propozycji o charakterze seksualnym ze strony różnych kategorii ludzi. Najczęściej badani przyznawali, że byli narażeni na niewłaściwe zachowania ze strony osób obcych (16% wskazań). Kolegów ze szkoły lub uczelni wskazało 12% ankietowanych, natomiast przyjaciół i znajomych 8%. Rzadziej wskazywano na członków bliższej lub dalszej rodziny (3%), współpracowników w miejscu pracy (3%), przełożonych w miejscu pracy (3%) oraz wykładowców i nauczycieli (1%).

Tabela 20. Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) obiektem niechcianych, niewłaściwych zachowań, żartów lub propozycji o charakterze seksualnym ze strony

	Tak	Nie
Osób obcych	14%	86%
Kolegów/koleżanek ze szkoły lub uczelni	12%	88%
Znajomych, kolegów, przyjaciół	8%	92%
Członków bliższej lub dalszej rodziny	3%	97%
Współpracowników w miejscu pracy	3%	97%
Przełożonych w miejscu pracy	3%	97%
Wykładowców lub nauczycieli	1%	99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Informacje o dziedzinie:

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku

dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb.

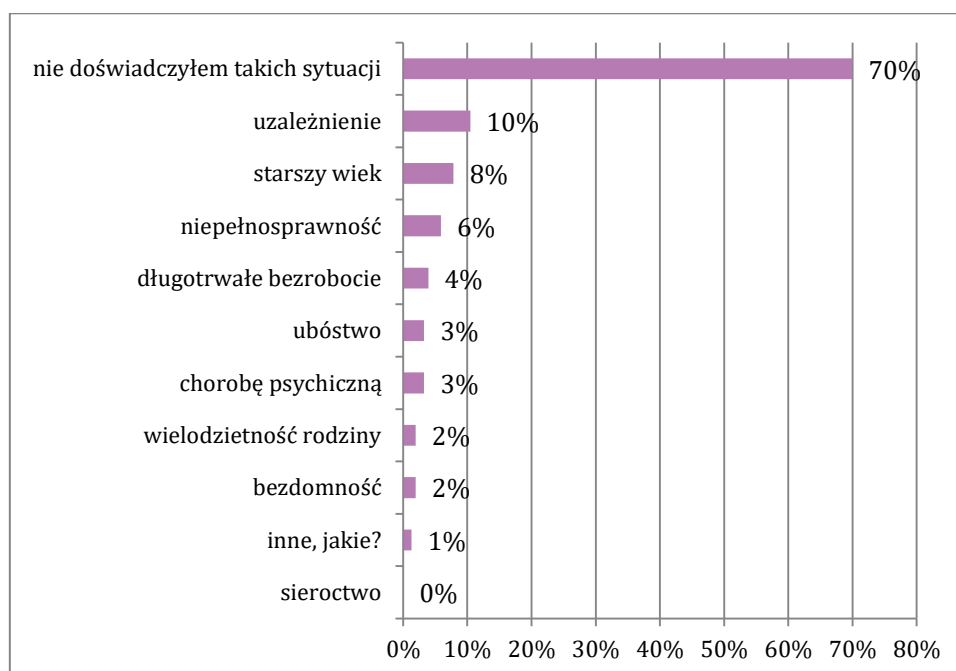
Działania miasta w obszarze:

Zadania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie. Udziela pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Do głównych powodów przyznawania pomocy należy:

- ubóstwo,
- bezdomność,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- przemoc w rodzinie,
- alkoholizm,
- narkomania,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Z analizy materiału badawczego wynika, że 10% respondentów doświadczyło w swoim życiu odrzucenia społecznego ze względu na uzależnienie, zaś 8% ze względu na starszy wiek. Pozostali badani wskazali na niepełnosprawność (6%), długotrwałe bezrobocie (4%), ubóstwo (3%), chorobę psychiczną (3%). Mniejsza część badanych doznała odrzucenia ze względu na wielodzietność rodziny (2%), bezdomność (2%). 1% badanych udzieliło odpowiedzi „inne”. Ogółem 30% ankietowanych doznało osobiście problemu wykluczenia.

Wykres 46. Czy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na:

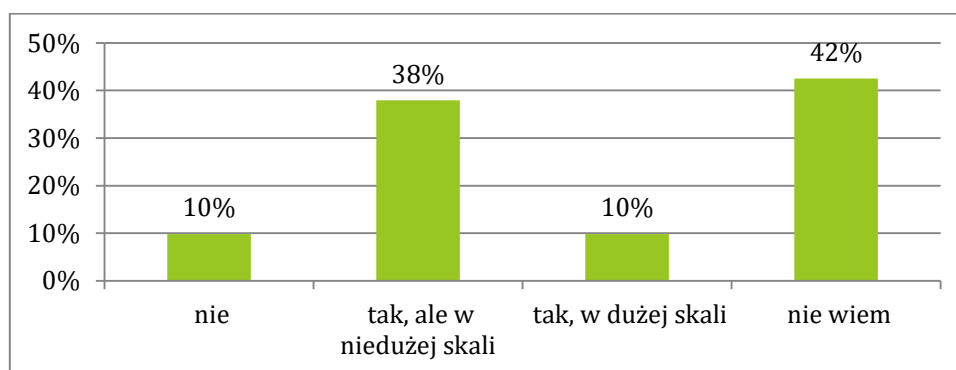

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli określić, czy problem ubóstwa występuje w ich okolicy. Jak wynika z badań, ten problem występuje w Augustowie, lecz w niedużej skali (38%) taką odpowiedzi wskazało najwięcej ankietowanych. 10% podaje, że jest on rozpowszechniony, również 10% uważa, że ubóstwo nie występuje na terenie miasta. 42% nie ma wiedzy na wymieniony temat.

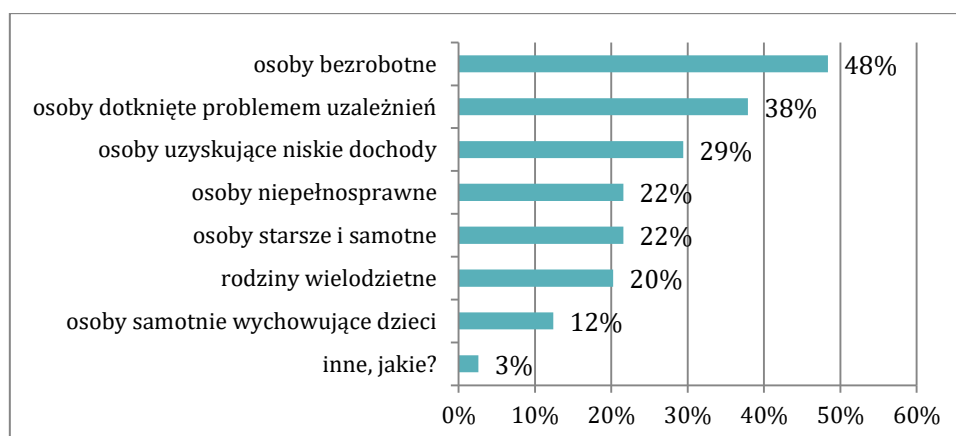
Wykres 47. Czy problem ubóstwa jest obecny w Państwa mieście?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Badanych mieszkańców postanowiono także zapytać, kto jest najbardziej zagrożony ubóstwem w mieście. Największa część ankietowanych wskazała, że są to osoby bezrobotne (48%), w dalszej kolejności wskazywano osoby dotknięte problemem uzależnień (38%), oraz osoby uzyskujące niskie dochody (29%). Nieco mniejsza ilość osób wskazywała na osoby niepełnosprawne (22%) oraz starsze i samotne (22%). 20% wskazało na rodziny wielodzietne. Najmniejsza część respondentów uznała, że zagrożone ubóstwem są osoby samotnie wychowujące dzieci. 3% badanych udzieliło odpowiedzi „inne”.

Wykres 48. Kto najbardziej zagrożony jest ubóstwem w Państwa mieście?

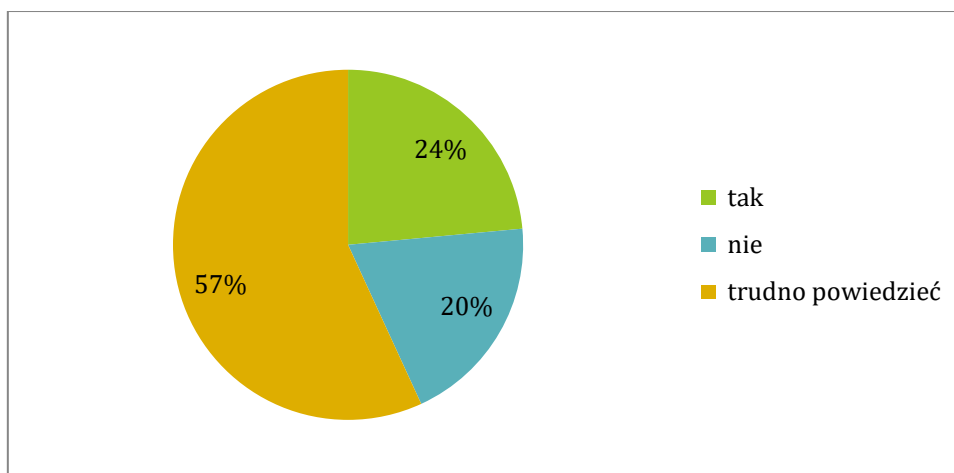

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Co czwarty badany podaje, że w ich środowisku żyją osoby, które doznały wykluczenia społecznego ze względu na ubóstwo, bezdomność lub starszy wiek. Tylko 20% twierdzi, że nie dochodzi do takich sytuacji, natomiast 57% nie ma wiedzy na ten temat.

Wykres 49. Czy w Pana/i środowisku znajdują się osoby żyjące na granicy ubóstwa, starsze i bezdomne, które z tych powodów doznały wykluczenia z życia społeczeństwa lokalnego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PROBLEM OSÓB STARSZYCH W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Informacje o dziedzinie

Proces starzenia się społeczeństwa polega na wzroście liczby osób w starszym wieku i ich udziału w ogólnej liczbie ludności, przy jednoczesnym spadku liczby i udziału dzieci i młodzieży. Osoby starsze potrzebują szczególnie wsparcia, a potrzeba ta nasila się w miarę pojawiania się niesamodzielności, będącej skutkiem przewlekłej choroby lub niepełnosprawności.

Działania miasta w obszarze

MOPS swoimi działaniami obejmuje również osoby starsze - świadczy usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne. W 2017 r. do użytku zostały oddane dwa mieszkania chronione dla osób starszych i niepełnosprawnych. MOPS upowszechnia także akcję „Koperta życia”, której celem jest zebranie niezbędnych informacji o stanie zdrowia potrzebnych w sytuacji nagłej. Dodatkowo Rada Seniorów Miasta Augustowa przeprowadziła akcję „Pudełko Życia”. Jest to akcja o podobnym charakterze.

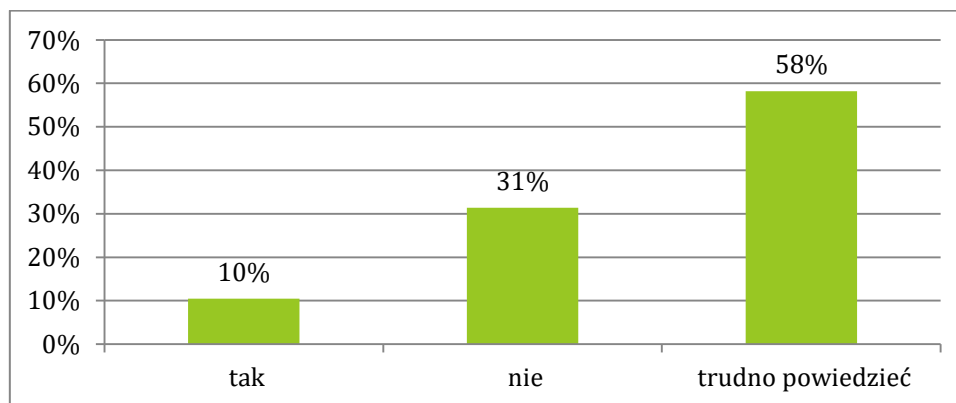
Rada Seniorów w Augustowie powołała do życia Klub Seniora z siedzibą w MDK, gdzie seniorzy mają możliwość spędzania wolnego czasu. Rada podejmuje działania na rzecz stworzenia Centrum Inicjatyw Senioralnych w Augustowie, jako miejsca spotkań starszej społeczności miasta. Inicjowane jest przez Radę Seniorów Święto Seniorów w Augustowie z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora.

Na terenie miasta działa Uniwersytet Trzeciego Wieku, który swoją działalnością obejmuje seniorów z ziemi augustowskiej. Celem stowarzyszenia jest organizacja życia koleżeńskieg o oraz różnych form aktywizacji dla osób starszych. Ponadto funkcjonują także inne stowarzyszenia działające na rzecz seniorów: Augustowskie Stowarzyszenie Seniorów 55+, Polski Związek Emerytów i Rencistów – Oddział Rejonowy Augustów, Augustowskie Stowarzyszenie Aktywni Seniorzy, Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Społecznej.

Ze sprawozdania MOPS za rok 2017 wynika potrzeba utworzenia placówki wsparcia dziennego dla osób starszych, gdzie mieliby zapewnione profesjonalne wsparcie.

Co 10 mieszkańców miasta twierdzi, że osoby starsze są marginalizowane w Augustowie. Mając na uwadze fakt starzenia się współczesnych społeczeństw, sytuacja taka powinna ulec zmianie. Należy kontynuować działania profilaktyczne skierowane do osób starszych, mające na celu ich integrację społeczną, takie jak: działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, stowarzyszeń na rzecz osób w podeszłym wieku i inne.

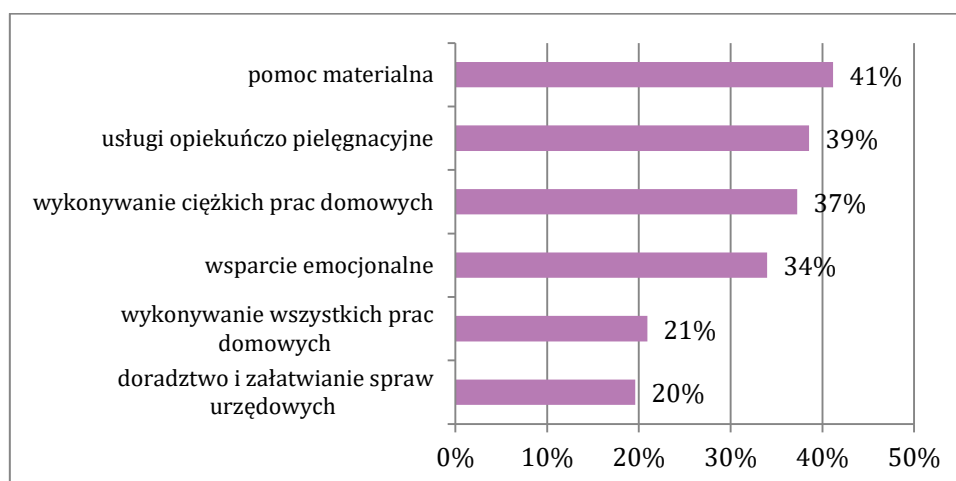
Wykres 50. Czy w Pana/i opinii osoby starsze są marginalizowane w Pańskim mieście?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Respondenci do głównych potrzeb osób starszych w środowisku lokalnym zaliczyli pomoc materialną (41%), usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (39%), wykonywanie ciężkich prac domowych (37%) oraz wsparcie emocjonalne (34%). W dalszej kolejności wymienili wykonywanie wszystkich prac domowych (21%) oraz doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (20%).

Wykres 51. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych ludzi w Państwa środowisku lokalnym?

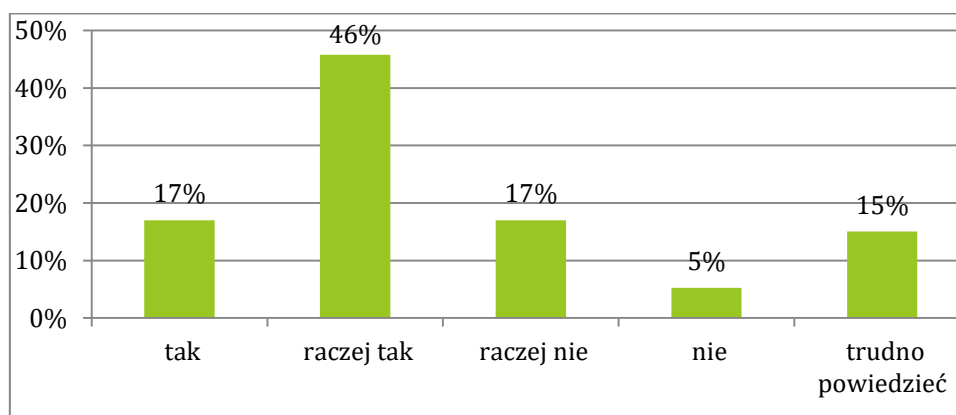

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

46% badanych jest zdania, że oferowana pomoc osobom starszym w mieście jest raczej wystarczająca, a 17% podaje, że raczej nie wystarcza. 15% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 52. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w mieście?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PORZĄDEK PUBLICZNY

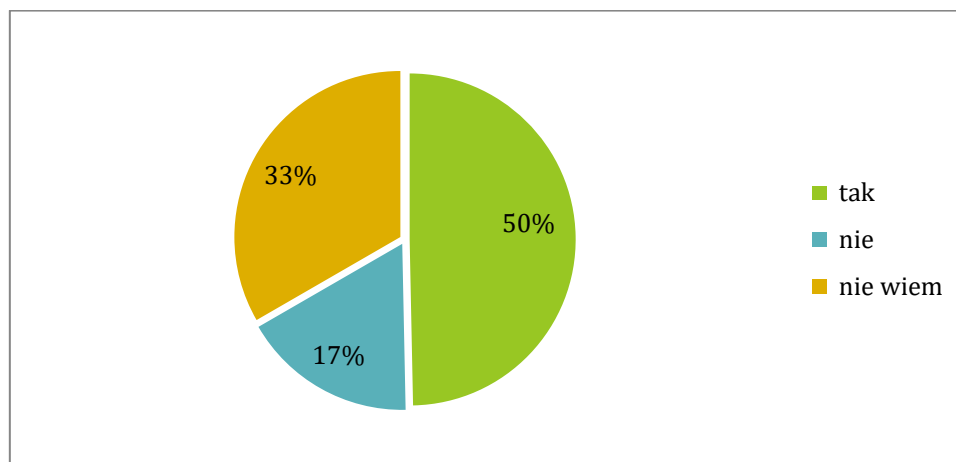
W niniejszym bloku tematycznym, zostanie zaprezentowana opinia mieszkańców na temat poczucia ich bezpieczeństwa w okolicy w której mieszkają.

Informacje o dziedzinie

Porządek publiczny to stan stabilizacji i spokoju będący wynikiem przestrzegania przez poszczególne osoby i grupy osób akceptowanego powszechnie porządku prawnego w państwie.

W pierwszym pytaniu badani mieli ocenić stan bezpieczeństwa okolicy w której mieszkają. Połowa mieszkańców podaje, że ich miejsce zamieszkania jest bezpieczne. Odmiennego zdania jest 17% respondentów, a 33% nie ma zdania na ten temat.

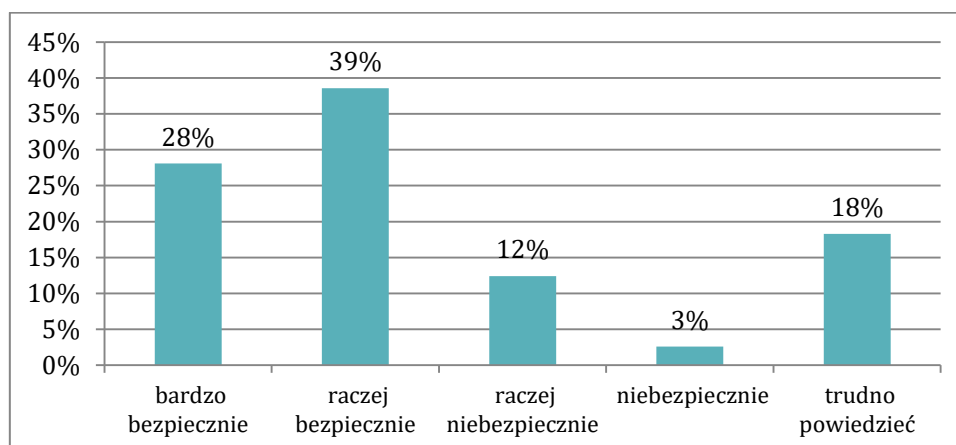
Wykres 53. Czy ocenia Pan/i swoją okolicę jako bezpieczną?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

39% mieszkańców, spacerując po zmroku czuje się raczej bezpiecznie w swojej okolicy, a 28% bardzo bezpiecznie. 12% mieszkańców podaje, że raczej nie czuje się bezpiecznie spacerując po zmroku, a 3% czuje się niebezpiecznie. Aż 18% nie potrafiło jednoznacznie wyrazić swojej opinii.

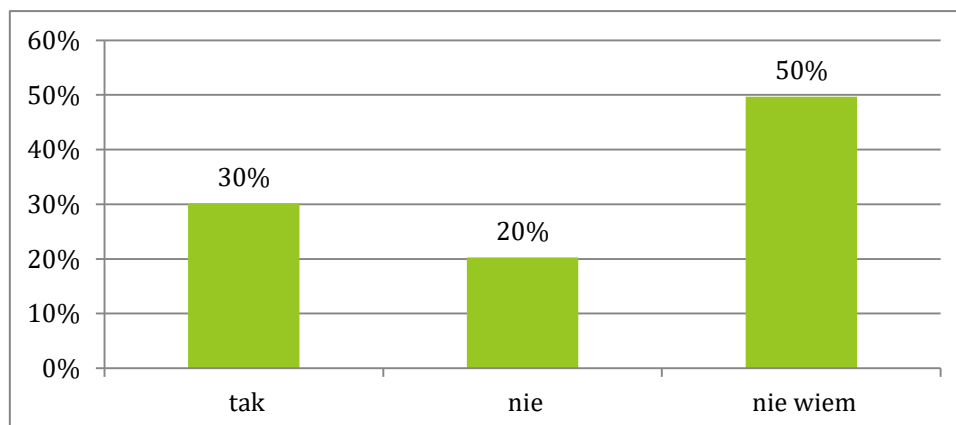
Wykres 54. Czy czuje się Pan/i bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

Połowa badanych nie wie, czy miasto prowadzi działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa w regionie. 30% mieszkańców jest zdania, że takie działania są prowadzone, zaś 20% jest przeciwnego zdania.

Wykres 55. Czy miasto prowadzi działania mające na celu podniesienie bezpieczeństwa?

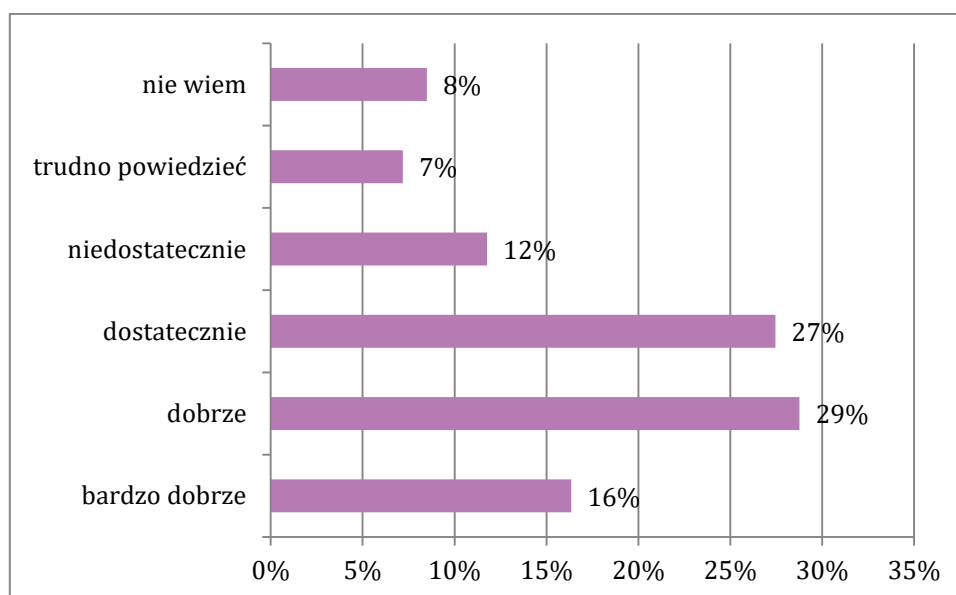

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

PROFILAKTYKA I ZAANGAŻOWANIE W DZIAŁANIA WŁADZ LOKALNYCH

Ankietowani w większości dobrze (47%) oceniają zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych, z czego 16% ocenia je bardzo dobrze. 27% ocenia te działania dostatecznie. Negatywną ocenę dało 12% mieszkańców Augustowa.

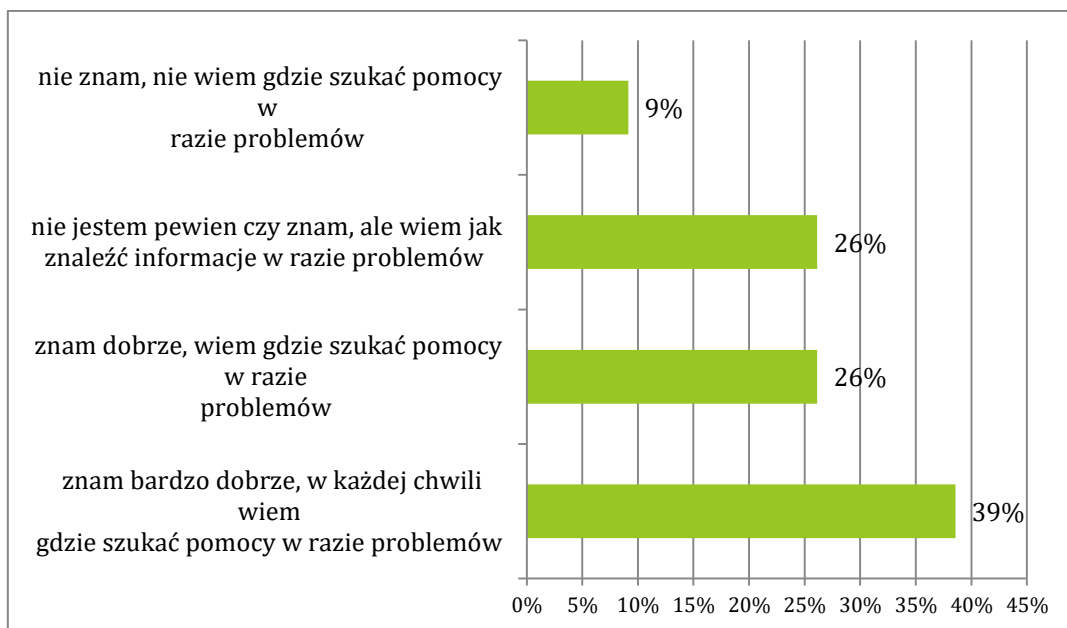
Wykres 56. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

39% mieszkańców zna bardzo dobrze dane kontaktowe do instytucji pomocowych i wie gdzie szukać wsparcia w razie problemów, natomiast 26% zna te dane dobrze. Aż 26% respondentów nie jest pewne czy zna dane instytucji, zaś 9% nie zna ich i nie wie gdzie w razie problemów mogliby szukać pomocy.

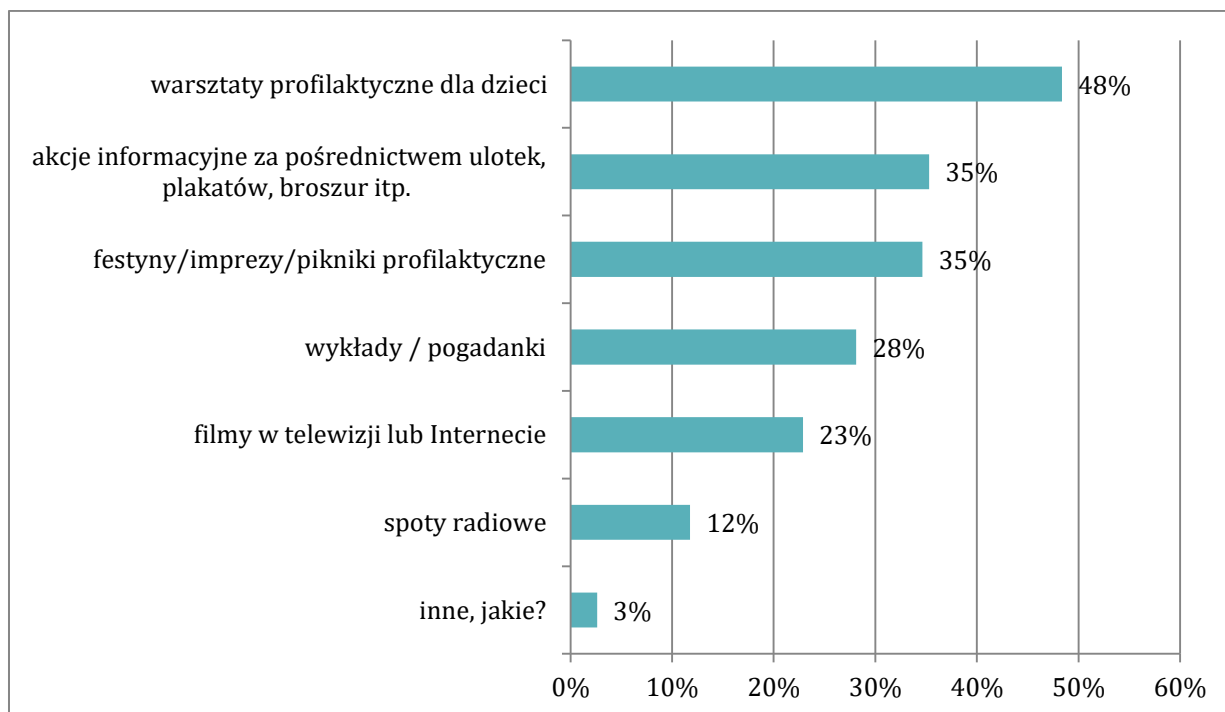
Wykres 57. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

W opinii mieszkańców Augustowa, najefektywniejszymi działaniami profilaktycznymi są warsztaty profilaktyczne dla dzieci (48%), oraz akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek i plakatów (35%) i różnego rodzaju imprezy profilaktyczne (35%). Za najmniej skuteczną formę działań profilaktycznych badani uznali spoty radiowe (12%).

Wykres 58. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

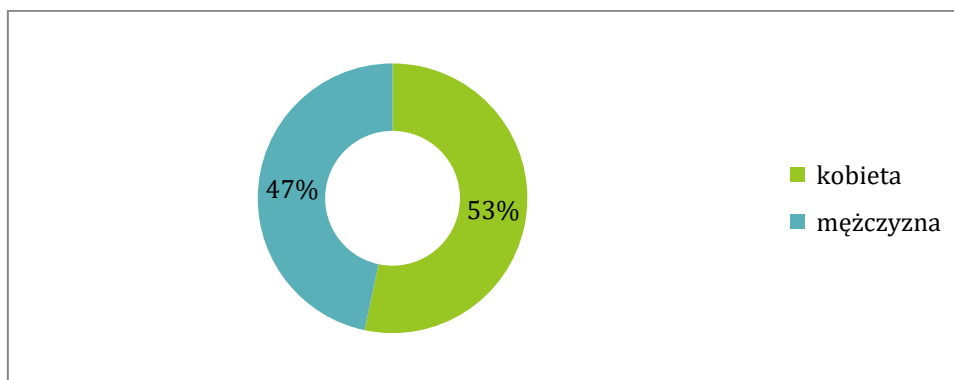
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Augustowa

BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE AUGUSTOWA

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Augustowie wzięło udział 30 sprzedawców napojów alkoholowych - 53% próby stanowiły kobiety a 47% mężczyźni. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w miejscowości, ale również scharakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem alkoholowym.

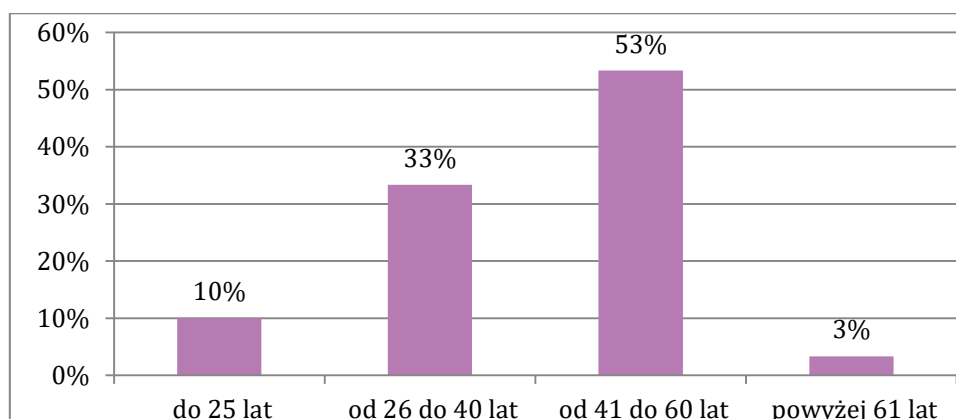
Wykres 59. Płeć:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Wśród badanych osób największą grupę stanowili respondenci w wieku 41 - 60 lat (53%). Między 26 a 40 rokiem życia było 33% sprzedawców. Co 10 ankietowany sprzedawca był w wieku do 25 lat. Najstarszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku powyżej 61 lat i stanowili 3% uczestników badania.

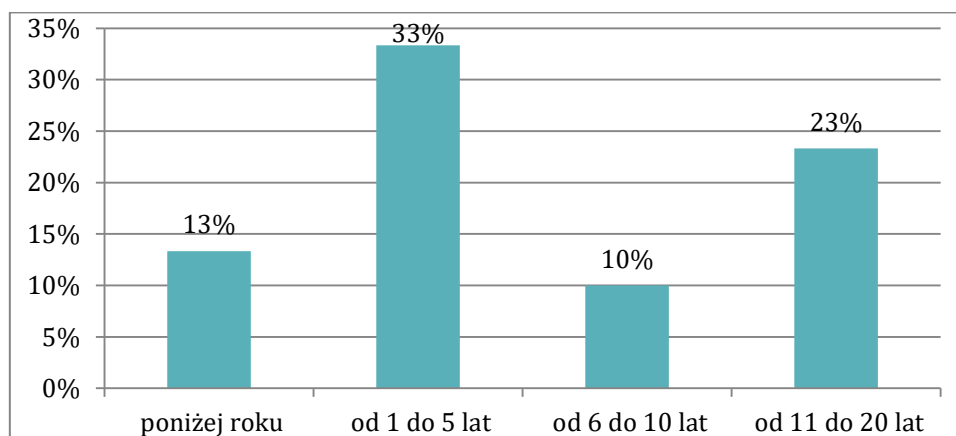
Wykres 60. Pana/i wiek mieści się w przedziale:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

W punkcie sprzedaży alkoholu krócej niż 5 lat pracuje 33% sprzedawców, natomiast ze stażem pracy 11-20 lat - 23% respondentów. 13% ankietowanych wykonuje swój zawód krócej niż rok, zaś co 10 sprzedawca pracuje od 6 do 10 lat.

Wykres 61. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

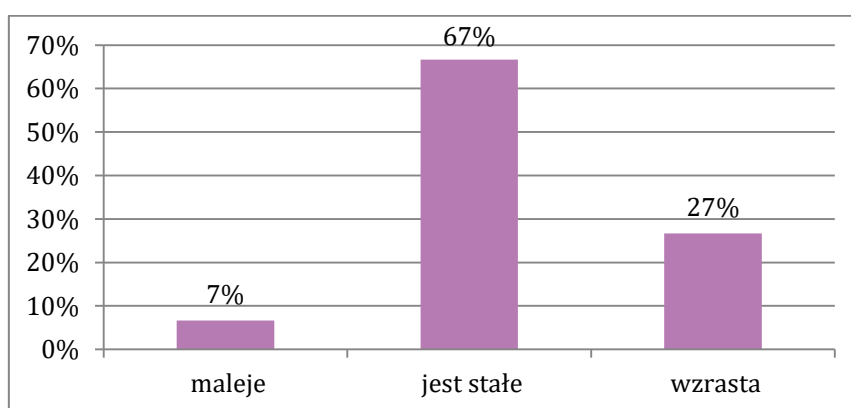

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

PROBLEM UZALEŻNIEŃ

W pierwszym pytaniu sprzedawców poproszono o oszacowanie skali spożycia alkoholu w Augustowie na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, największa część ankietowanych, 67% uważa, że spożycie alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie. Niestety 27% sprzedawców sądzi, iż spożycie alkoholu w ostatnich latach wzrasta. Bardzo mała część ankietowanych uznała, że spożycie alkoholu w mieście maleje.

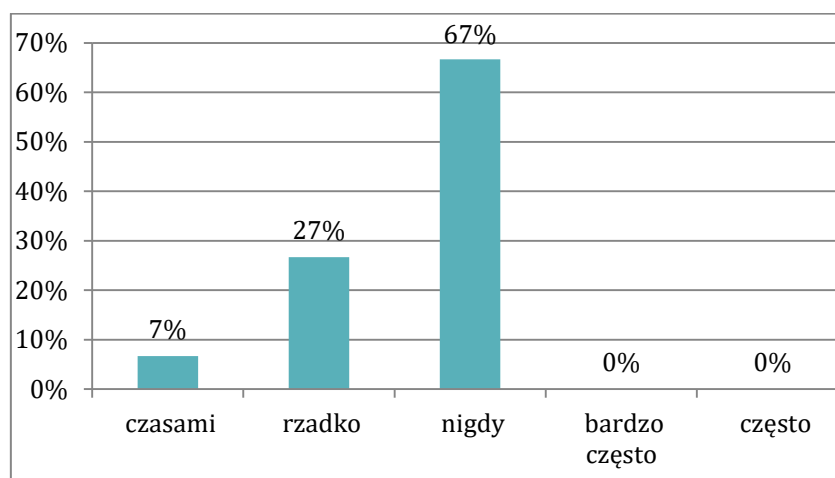
Wykres 62. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem alkohol w mieście sprzedawany jest osobom niepełnoletnim. Co istotne, 67% ankietowanych sprzedawców uznało, że nigdy nie dochodzi do takiej sytuacji. Jednak 27% osób uważa, iż zdarza się to rzadko, a 7% wskazało na odpowiedź „czasami”.

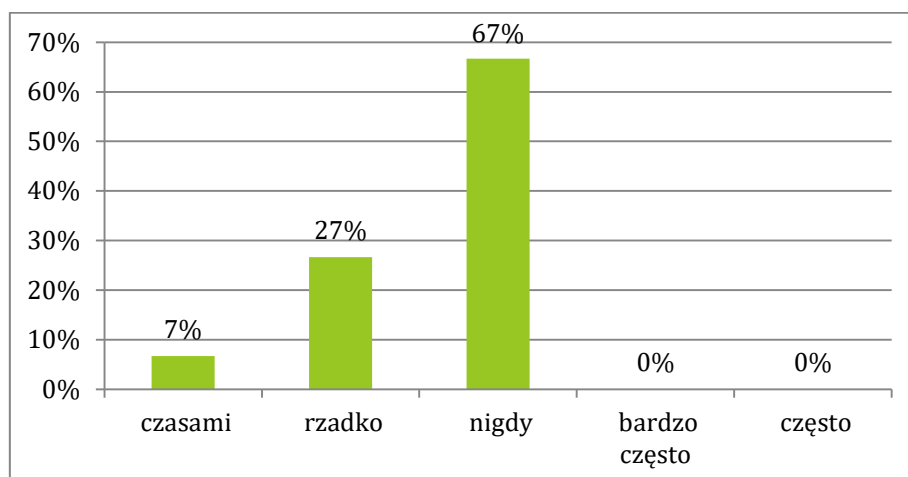
Wykres 63. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i mieście?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Większości sprzedawców nigdy nie zdarzyła się sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie (67%). 27% przyznaje, że zdarzyło się to rzadko, a 7%, że czasami.

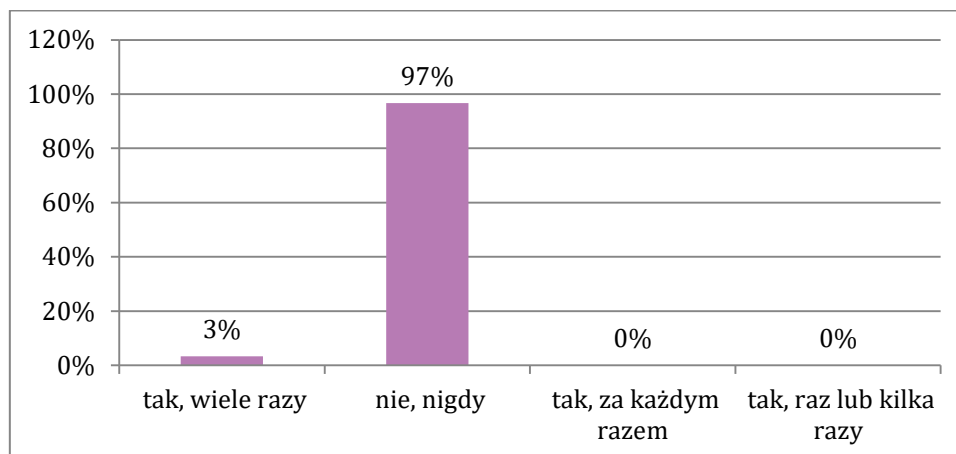
Wykres 64. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

97% ekspedientów twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nieletniej. Przeciwną postawę wykazało 3% respondentów, którzy wielokrotnie sprzedali alkohol osobie niepełnoletniej.

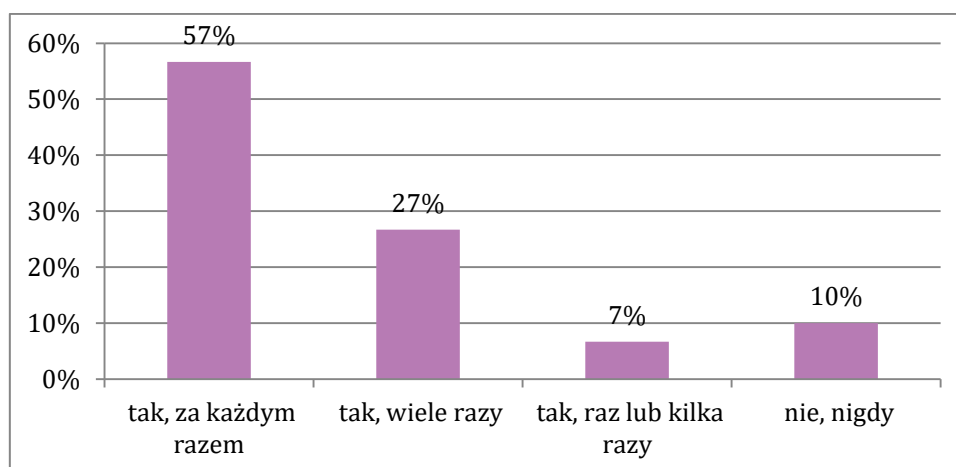
Wykres 65. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Jak wynika z deklaracji sprzedawców, nie każdy badany sprawdza dowód tożsamości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności osoby kupującej alkohol. 27% badanych wielokrotnie prosiło o dowód osobisty. 7% respondentów raz lub kilka razy sprawdzało dokument tożsamości. Pewien niepokój budzi fakt, że co 10 sprzedawca nigdy nie pyta o dowód w przypadku wątpliwości co do wieku. Być może stąd właśnie bierze się wysoki wskaźnik odpowiedzi „nigdy” w poprzednim pytaniu – sprzedawcy podając alkohol, nie zweryfikowawszy dokumentu tożsamości, nie wiedzą, że podają go osobie niepełnoletniej.

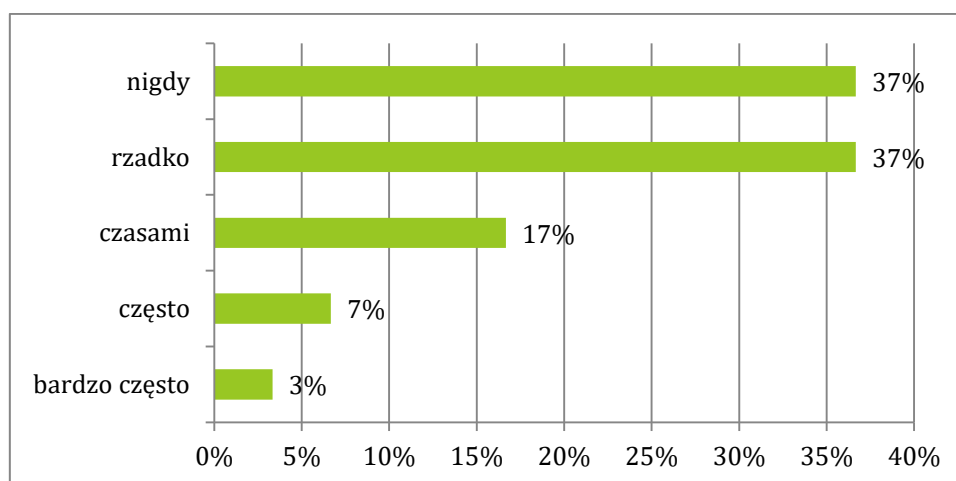
Wykres 66. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość sprzedawców uważa, iż w Augustowie zdarza się, że mieszkańcy wsiadają za kierownicę pojazdu pod wpływem alkoholu. 37% sprzedawców jest zdania, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, zaś 17% osób wskazało odpowiedź „czasami”. 37% sprzedawców twierdzi, że do takich sytuacji w miejscowości nigdy nie dochodzi. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że 7% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „często”, a 3% „bardzo często”. Odpowiedzi te mają znaczenie. Sprzedawcy przy okazji swojej pracy pełnią funkcję swoistych „cichych obserwatorów” – obserwują zachowania całej społeczności przekroju – osób o różnym statusie, płci i wieku.

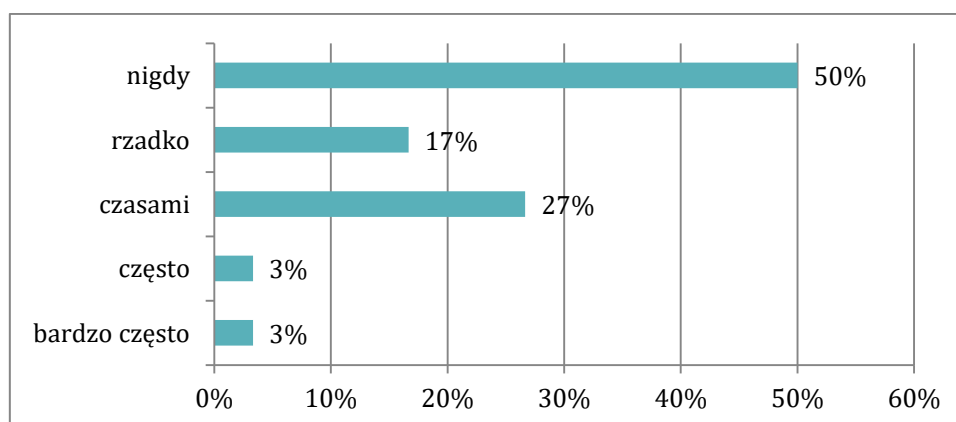
Wykres 67. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak sprzedaż osobom niepełnoletnim jest niezgodna z prawem. Jednak nie wszyscy ankietowani stosują się do tych przepisów. 17% uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. 27% sprzedawców wskazało na odpowiedź „czasami”. Warto zauważyć, że 3% uważa, że alkohol sprzedaje się osobom nietrzeźwym często (3%) a nawet bardzo często (3%). 50% badanych udzieliło odpowiedzi „nigdy”.

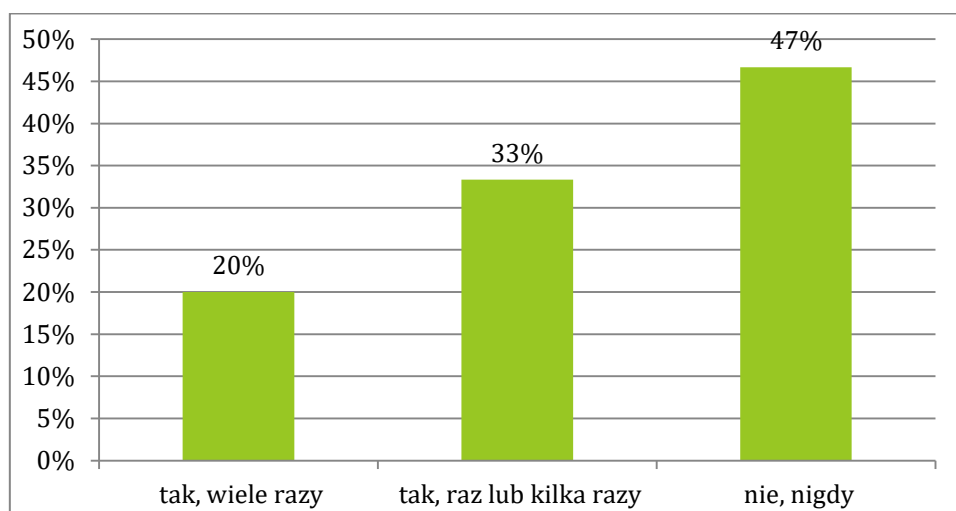
Wykres 68. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

33% badanych zdarzyło się, raz lub kilka razy, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol. Co piąty sprzedawca doświadczył takiej sytuacji wielokrotnie. Nigdy takiej sytuacji nie miało 47% respondentów.

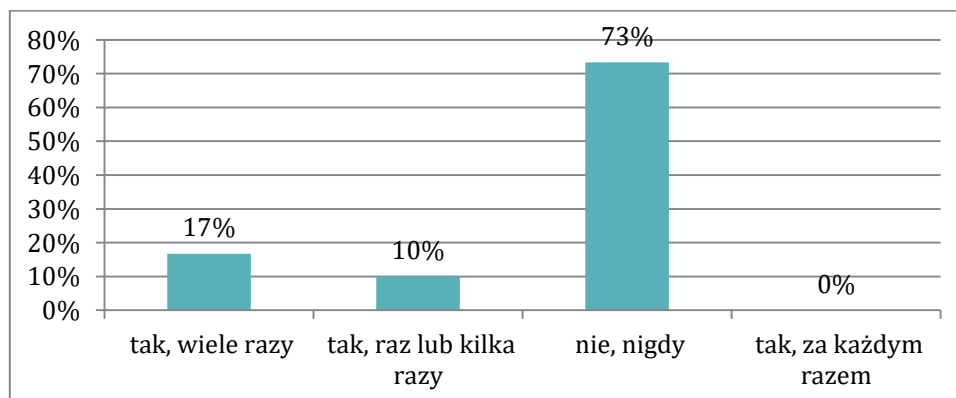
Wykres 69. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Zdecydowana większość badanych twierdzi, że nigdy im się zdarzyło sprzedać napoju alkoholowego osobom nietrzeźwym (73% respondentów). 17% sprzedawców sprzedało wiele razy napoje wysokoprocentowe nietrzeźwym klientom, a co 10 ekspedientowi przytrafiło się to raz lub kilka razy.

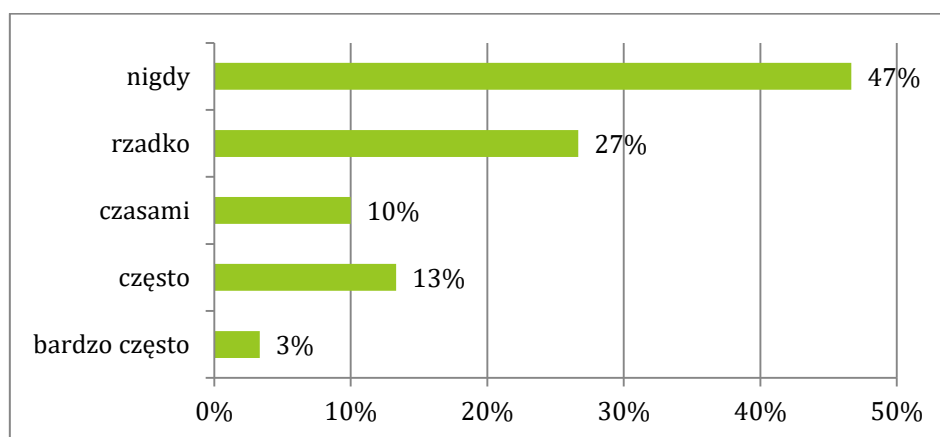
Wykres 70. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Następnie ankietowanych zapytano, czy zdarza im się, aby klienci spożywali alkohol na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy. 47% sprzedawców przyznało, że takie sytuacje nie przytrafiły się nigdy. 27% osób twierdzi, że zdarza się to rzadko, 10% sprzedawców jest zdania, że czasami dochodzi do takich sytuacji w miejscowości. 13% badanych wskazało na odpowiedź „często”, a 3% uważa, że „bardzo często”.

Wykres 71. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

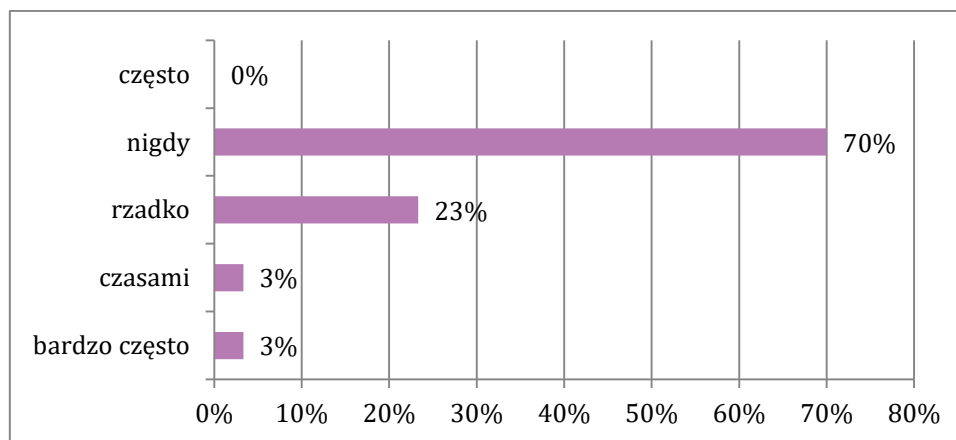

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

70% sprzedawców nigdy nie wzywało Policji z powodu zakłócania porządku pod sklepem, a 23% przyznało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. 3% przyznało, że dochodzi do tego czasami, a 3% uznało, że bardzo często.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w mieście, uczestniczyli w szkoleniu stacjonarnym dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. W szkoleniu uczestniczyło prawie 60 ekspedientów. W 2017 r. przeprowadzono badanie „Tajemniczy Klient”, którego celem była weryfikacja stosowania się przez ekspedientów do zapisów zawartych w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zebrane dane pozwoliły na zwiększenie ilości kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.

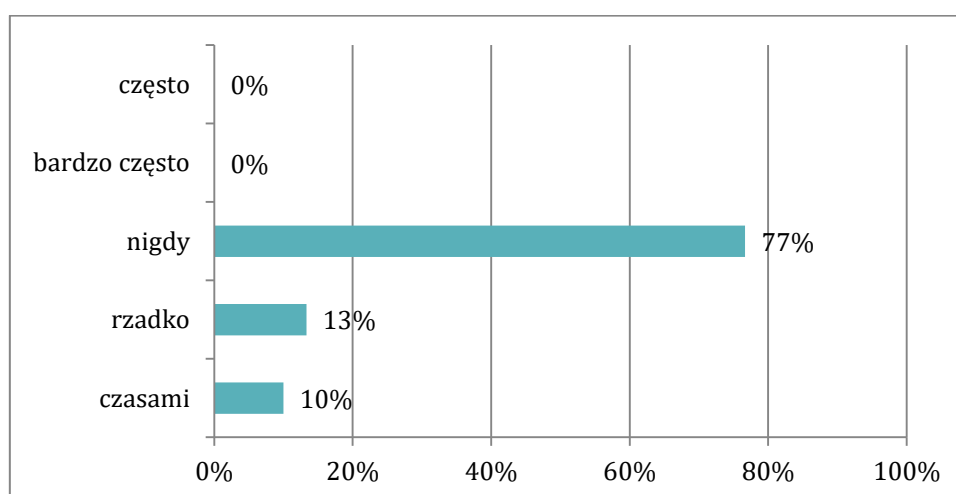
Wykres 72. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom nieletnim jest czynem niezgodnym z prawem. 77% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie dochodzi do sprzedaży nikotyny osobom niepełnoletnim w mieście. Co 10 sprzedawca przyznaje, że czasami zdarza się taka sytuacja, a 13% uznało, że zdarza się to rzadko.

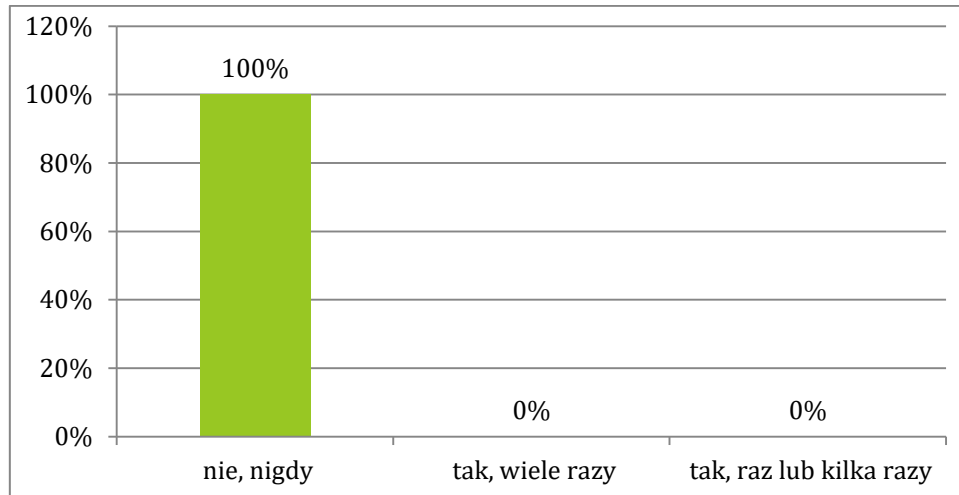
Wykres 73. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Augustowscy sprzedawcy deklarują, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać papierosów osobie niepełnoletniej. Żaden z badanych nie wskazał na odpowiedź „tak, wiele razy” oraz „tak, raz lub kilka razy”.

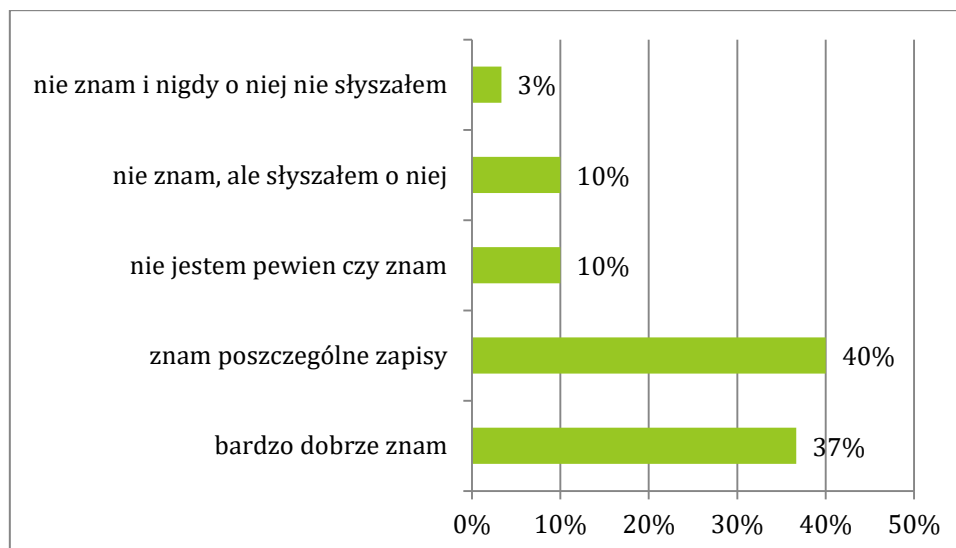
Wykres 74. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

W kolejnym pytaniu respondenci mieli określić, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 37% sprzedawców twierdzi, iż bardzo dobrze zna wymienioną wyżej ustawę, zaś 40% zna jedynie poszczególne zapisy. Co 10 sprzedawca nie jest pewien czy zna ustawę, a 10% ankietowanych zna treść dokumentu ze słyszenia. 3% ankietowanych nie zna rzeczonyj ustawy i nigdy o niej nie słyszało.

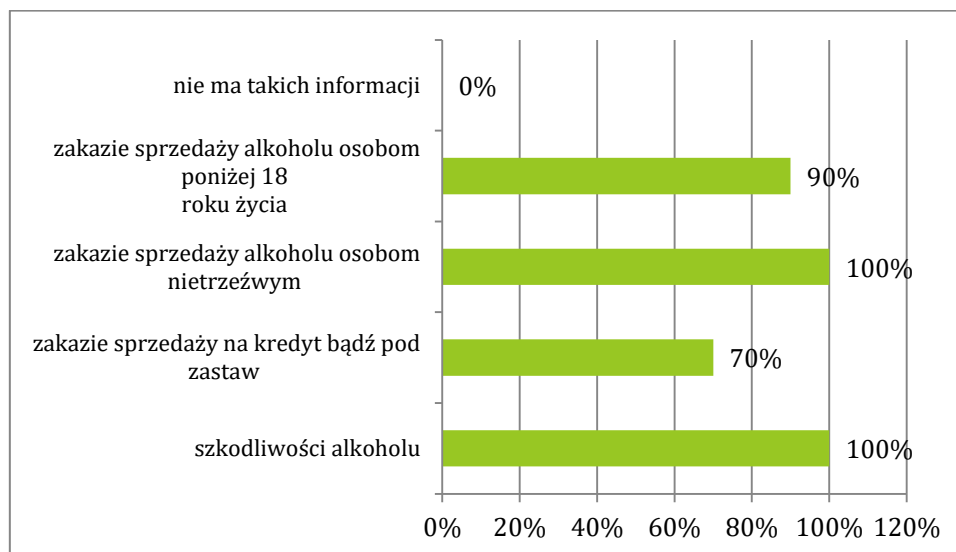
Wykres 75. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się m.in. do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Następne pytanie do sprzedawców dotyczyło plaketek z informacjami m.in. o szkodliwości alkoholu oraz zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 r. ż. znajdujących się w sklepie. 100% sprzedawców deklaruje, że w ich punktach sprzedaży znajdują się informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie sprzedaży nietrzeźwym. W 90% z badanych punktów są informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W 30% sklepów brakuje informacji o zakazie sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.

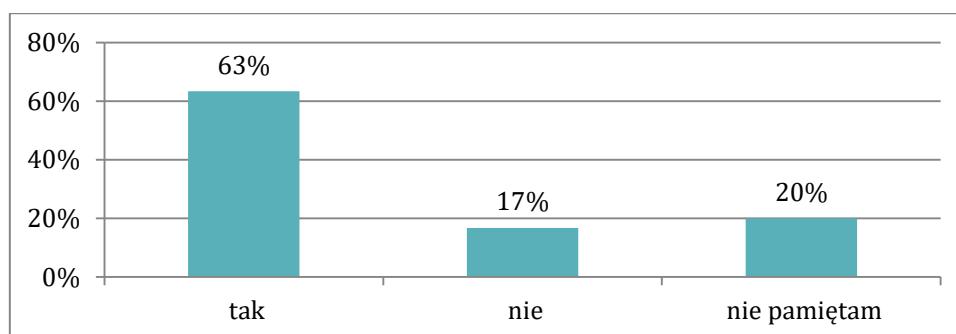
Wykres 76. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Przed rozpoczęciem pracy w punkcie sprzedaży alkoholu, każda osoba powinna przejść szkolenie z odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, które przygotuje ją do pracy. Za przygotowanie pracowników do wykonywania obowiązków zawodowych odpowiedzialny jest pracodawca. Niestety nie wszyscy badani sprzedawcy zostali przeszkoleni z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. 17% osób twierdzi, że nie przeszli takiego szkolenia, zaś 20% nie pamięta czy brało w nim udział. 63% próby brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

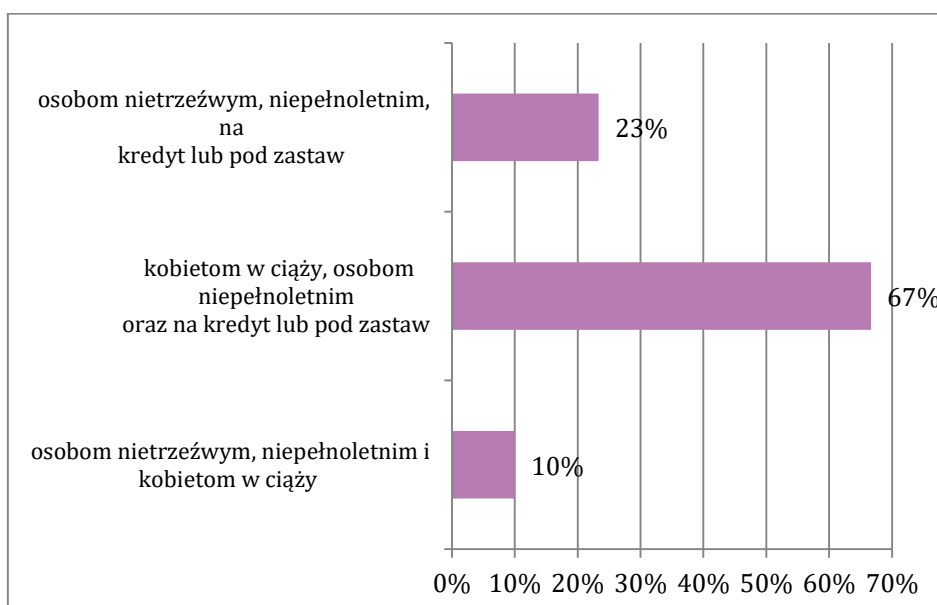
Wykres 77. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

Według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi napojów alkoholowych zabrania się sprzedawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw. Ostatnie pytanie miało na celu zweryfikować wiedzę badanych związaną ze znajomością wymienionej ustawy. Tylko 23% badanych wskazało na prawidłową odpowiedź. 77% ankietowanych udzieliło odpowiedzi niepoprawnej.

Wykres 78. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród sprzedawców napojów alkoholowych

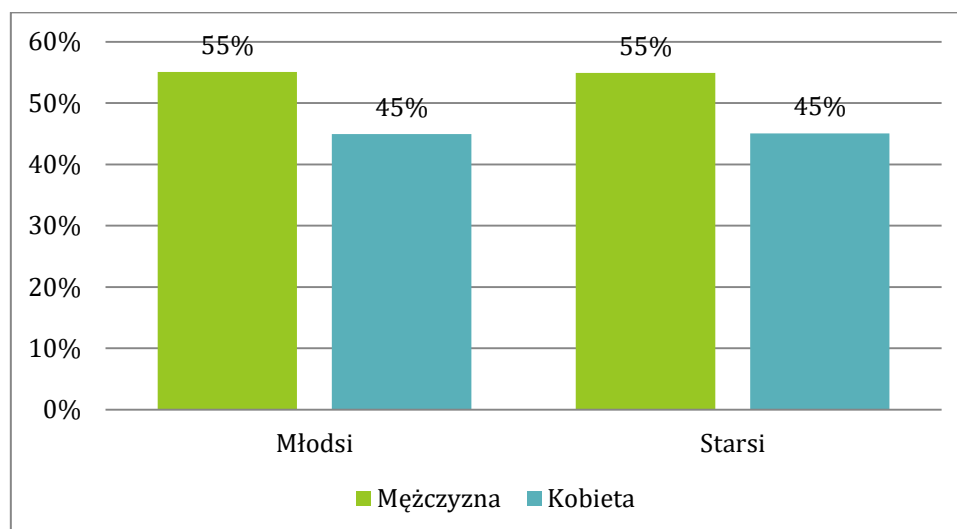
BADANIE ESPAD

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY

W badaniu ESPAD na terenie Augustowa wzięło udział 300 respondentów, w dwóch różnych grupach wiekowych – 158 uczniów klas III szkół gimnazjalnych oraz 142 uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych.

Wyniki w kolorze zielonym odpowiadają danym dla uczniów młodszych, kolor niebieski przypada uczniom starszym.

Wykres 79. Jakiej jesteś płci?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Prezentację wyników rozpoczniemy od próby scharakteryzowania sytuacji rodzinnej uczniów oraz sposobów spędzania przez nich wolnego czasu. Niniejsza część raportu stanowi próbę wyjaśnienia przyczyn występujących problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież. Wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie młodego pokolenia najważniejsza rola zdaje się przypadać rodzinie. Także w kwestii używania substancji rodzina, a szczególnie rodzice, mogą mieć decydujący wpływ. Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do alkoholu i innych substancji może sprzyjać ich

używaniu przez młodych ludzi a odpowiednio realizowana strategia wychowawcza może zapobiec podejmowaniu i ponawianiu doświadczeń z substancjami.

Przed analizą więzi rodzinnych oraz kontaktów uczniów z rodzicami, sprawdzono jak wygląda struktura oraz status ekonomiczny rodzin uczniów. W dalszej kolejności zapytano uczniów również o sposób spędzania czasu wolnego, osiągnięcia naukowe oraz nieobecności w szkole. Wszystkie te informacje w dalszej części raportu pomogą w wyjaśnieniu przyczyn sięgania uczniów po substancje psychoaktywne oraz pomogą scharakteryzować grupę uczniów najbardziej zagrożonych problemem uzależnień.

Na początek zadano uczniom pytanie o to, z kim mieszkają. 93% gimnazjalistów mieszka z matką, 78% z ojcem, 5% z ojczymem. Spora część uczniów mieszka z dziadkiem lub babcią (19%). Pewien odsetek wskazał na innych krewnych (8%) oraz osoby spoza rodziny (2%). 1% uczniów mieszka sama, czego przyczyną może być występujący w Polsce problem migracji zagranicznych. Z analizy danych można wyciągnąć wniosek, że część augustowskich gimnazjalistów wychowuje się w rodzinach niepełnych.

Tabela 21. Z kim mieszkasz? (Młodzi)

	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>
Matka	93%	7%
Ojciec	78%	23%
Rodzeństwo	73%	28%
Dziadek lub babcia	19%	81%
Inni krewni	8%	92%
Ojczym	5%	96%
Osoby spoza rodziny	2%	98%
Macocho	1%	99%
Mieszkam sam	1%	99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

93% uczniów starszych mieszka z matką, a 82% z ojcem (4 pp. więcej niż w przypadku gimnazjalistów). 27% respondentów mieszka z dziadkiem lub babcią. Mniejsza ilość osób wskazała na innych krewnych (9%), czy osoby spoza rodziny (6%).

Tabela 22. Z kim mieszkasz? (Starsi)

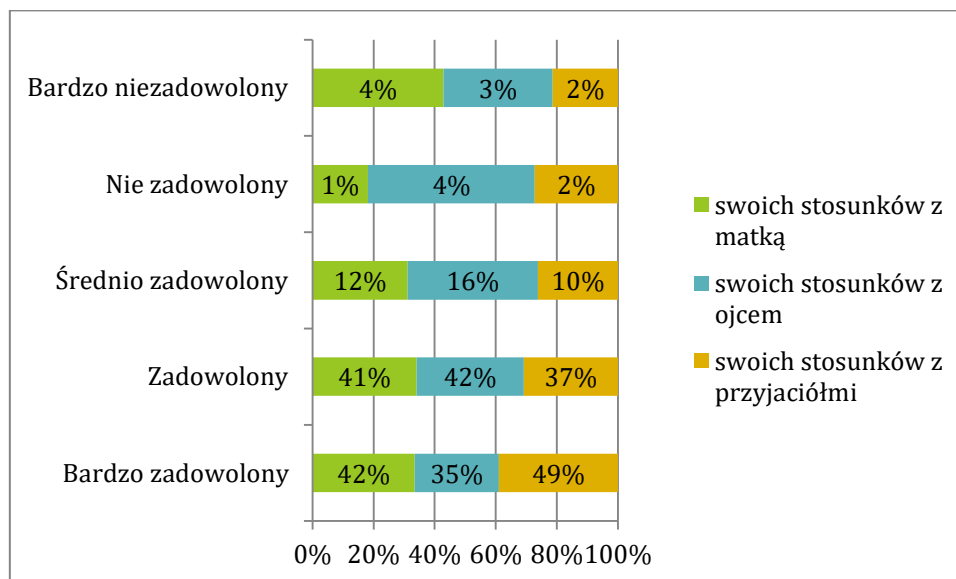
	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>
Matka	93%	9%
Ojciec	82%	19%
Rodzeństwo	76%	24%
Dziadek lub babcia	27%	74%
Inni krewni	9%	91%
Osoby spoza rodziny	6%	95%
Mieszkam sam	2%	98%
Ojczym	2%	98%
Macocho	1%	99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

RELACJE Z BLISKIMI

Badani uczniowie są na ogół zadowoleni ze swoich relacji z bliskimi osobami, z czego 42% jest bardzo zadowolone ze stosunków z matką, 35% bardzo dobrze ocenia stosunki z ojcem, 49% jest bardzo zadowolone z więzi z przyjaciółmi. Pewna część ankietowanych przyznała, że jest ze stosunków z bliskimi zadowolona w średnim stopniu, a niektórzy negatywnie oceniają te relacje – 4% bardzo źle oceniło stosunki z matką, 3% z ojcem, a 2% z przyjaciółmi.

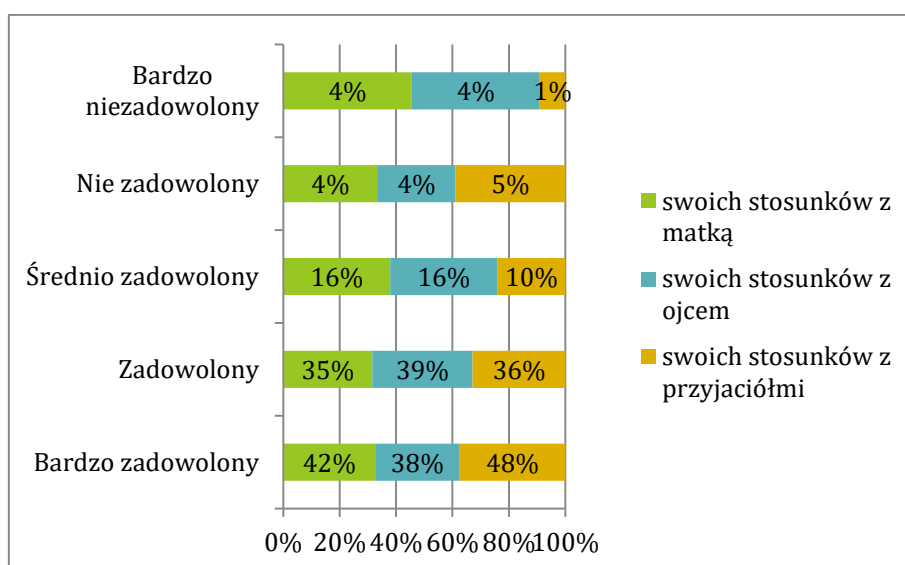
Wykres 80. Na ile zwykle jesteś zadowolony z: (Młodzi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych większość respondentów jest zadowolona lub bardzo zadowolona ze stosunków z najbliższymi osobami. Po 16% średnio ocenia relacje z matką i ojcem, a 10% z przyjaciółmi. Źle lub bardzo źle ocenia więź rodzicami 8% licealistów.

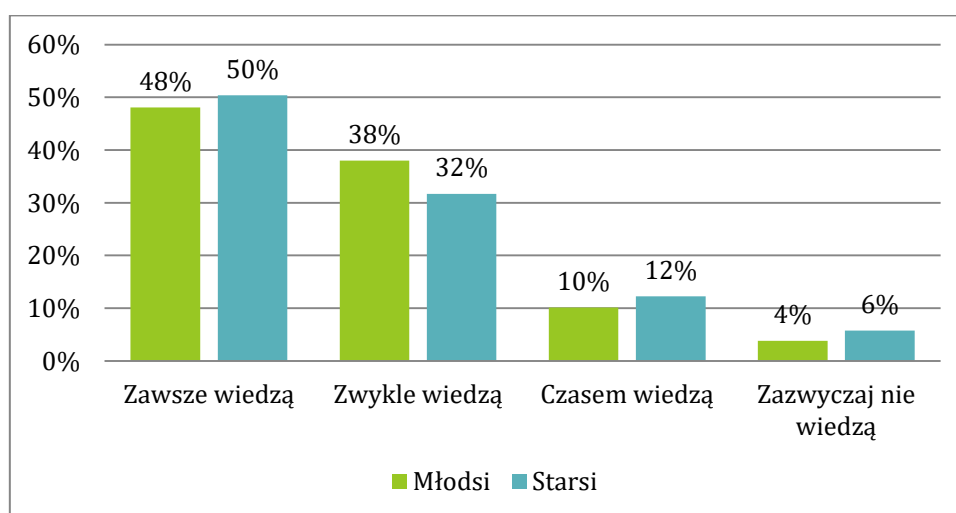
Wykres 81. Na ile zwykle jesteś zadowolony z: (Starsi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Pozytywną informacją jest fakt, że 48% młodszych i połowa starszych uczniów przyznaje, że ich rodzice zazwyczaj wiedzą, gdzie młodzi spędzają wieczory. 38% młodszych i 32% starszych ankietowanych przyznało, że ich rodzice zazwyczaj wiedzą o miejscu przebywania dziecka. 10% młodszych i 12% starszych udzieliło odpowiedzi „czasem wiedzą”. 4% młodszych 6% starszych uczniów zadeklarowało, że rodzice zazwyczaj nie wiedzą gdzie przebywa dziecko.

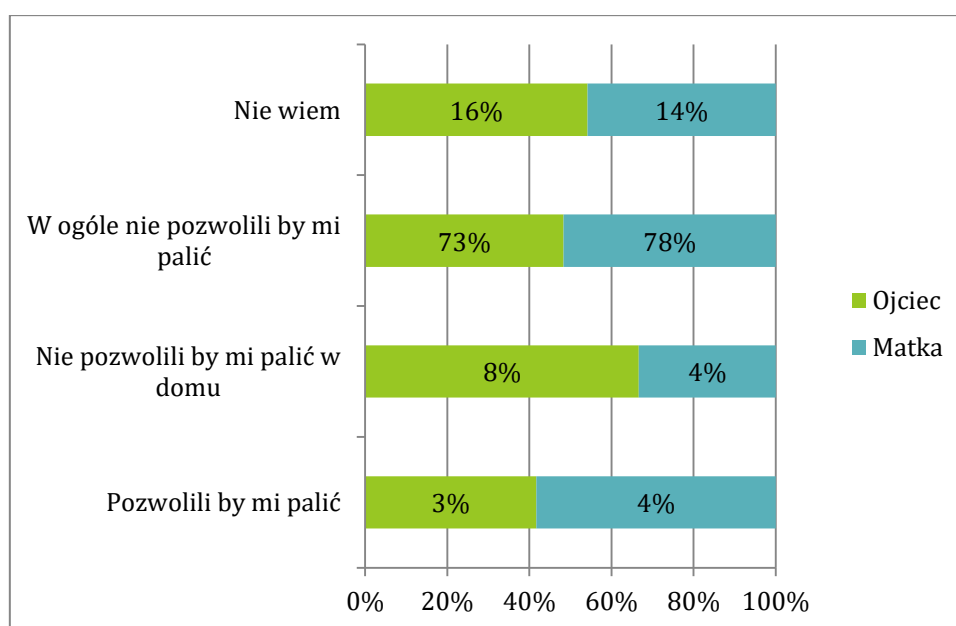
Wykres 82. Czy Twoi rodzice wiedzą, gdzie spędzasz sobotnie wieczory?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do substancji psychoaktywnych może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi. Większość badanych gimnazjalistów deklaruje brak zgody rodziców na palenie papierosów (73% matka, 78% ojciec). Dość niepokojący jest fakt, że 8% matek i 4% ojców nie wydałoby kategorycznego zakazu palenia, lecz tylko nie pozwoliliby dziecku palić w domu. 3% matek i 4% ojców dałoby dziecku, w opinii badanych, pełne przyzwolenie na palenie papierosów.

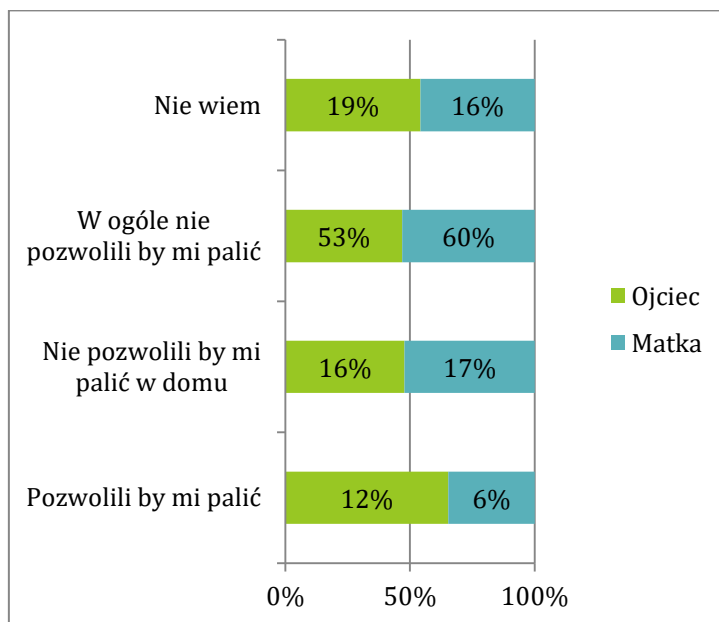
Wykres 83. Gdybyś chciał(a) palić papierosy (lub jeśli już palisz), jak sądzisz czy Twój ojciec i Twoja matka pozwolili by Ci na to? (Młodszy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W gronie uczniów szkół ponadgimnazjalnych większość deklaruje brak zgody rodziców na palenie papierosów (53% matka, 60% ojciec). Dość niepokojący jest fakt, że 16% matek i 17% ojców jedynie nie pozwoliliby dziecku palić w domu. Aż 12% matek i 6% ojców dałoby dziecku, w opinii badanych, pełne przyzwolenie na palenie papierosów.

Wykres 84. Gdybyś chciał(a) palić papierosy (lub jeśli już palisz), jak sądzisz czy Twój ojciec i Twoja matka pozwolili by Ci na to? (Starsi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Zdaniem większości uczniów młodszych ich matki nie pozwoliłyby im na upijanie się alkoholem (66%), używanie marihuany lub haszyszu (71%) oraz używanie ecstasy (72%). 3% uczniów uważa, że ich matki zniechęcałyby ich do upijania się, co ciekawe 7% osób uważa, że ich matki nie wiedziałyby o picciu przez nich alkoholu, a 2% uczniów sądzi, że ich matki zaaprobowałyby upijanie się. 13% nie potrafiło przewidzieć reakcji matki. Natomiast jeśli chodzi o zażywanie marihuany to 4% respondentów uważa, że matki zniechęcałyby ich do tego, 10% sądzi, iż nie wiedziałyby o tym fakcie. W opinii 2% badanych matki zaaprobowałyby to. W przypadku zażywania ecstasy 4% uczniów uznało, że matka zniechęcałaby do tego, 9% uznało, że matka nie wiedziałaby o sytuacji. 2% deklaruje, że opiekunka zaaprobowałaby takie zachowanie.

Tabela 23 . Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojej matki, gdybyś Ty robił następujące rzeczy: (Młodzi)

	<i>Nie pozwoliła by na to</i>	<i>Zniechęcała by mnie do tego</i>	<i>Nie wiedziała by o tym</i>	<i>Zaaprobowała by to</i>	<i>Nie wiem</i>
upijał się	66%	7%	12%	2%	13%
używał marihuany lub haszyszu	71%	4%	10%	2%	13%
używał ecstasy	72%	4%	9%	2%	13%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Licealiści deklarują, że ich matki nie pozwoliłyby im na upijanie się alkoholem (43%), a 29% zniechęcałoby ich do tego. 16% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. Na używanie marihuany lub haszyszu nie pozwoliłoby 71% matek, a na używanie ecstasy (78%). Pozostałe osoby deklarują, że matki zniechęcałyby ich do tego lub nie wiedziałyby o sytuacji. Jedynie pojedyncze odsetki przewidują, że matki zaaprobowałyby zażywanie wymienionych substancji.

Tabela 24. Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojej matki, gdybyś Ty robił następujące rzeczy: (Starsi)

	<i>Nie pozwoliła by na to</i>	<i>Zniechęcały by mnie do tego</i>	<i>Nie wiedziały by o tym</i>	<i>Zaaprobowały by to</i>	<i>Nie wiem</i>
upijał się	43%	29%	10%	2%	16%
używał marihuany lub haszyszu	71%	8%	9%	1%	11%
używał ecstasy	78%	5%	6%	1%	10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Zdaniem uczniów gimnazjum, ich ojcowie nieco łagodniej zareagowałoby na ich kontakt z substancjami uzależniającymi. 62% respondentów uważa, że ojcowie nie pozwoliliby

im na upijanie się, 9% sądzi, że zniechęcaliby ich do tego, a 10% uznało, że nie wiedzieliby o tym.

Jeśli chodzi o używanie marihuany lub haszyszu to 70% uczniów jest zdania, że ich ojcowie nie pozwoliliby na takie zachowania, 5% uważa, że byli by zniechęceni przez opiekunów, 8% uważa, że nie wiedzieliby o tym fakcie, a 1% uczniów twierdzi, że ich ojcowie zaaprobowałoby takie zachowanie. Na używanie ecstasy nie pozwoliliby 72% ojców, 4% zniechęcałoby do tego, 9% nie wiedziałyby o takim zachowaniu. Około 15% uczniów nie umiało przewidzieć reakcji ojca.

Tabela 25. Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojego ojca, gdybyś Ty robił następujące rzeczy: (Młodzi)

	<i>Nie pozwolił by na to</i>	<i>Zniechęcał by mnie do tego</i>	<i>Nie wiedział by o tym</i>	<i>Zaaprobował by to</i>	<i>Nie wiem</i>
upijał się	62%	9%	10%	2%	17%
używał marihuany lub haszyszu	70%	5%	8%	1%	15%
używał ecstasy	72%	4%	9%	1%	15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W przypadku starszych respondentów 42% respondentów uważa, że ojcowie nie pozwoliliby im na upijanie się, 27% sądzi, że zniechęcaliby ich do tego, a 8% uznało, że nie wiedzieliby o tym.

Jeśli chodzi o używanie marihuany lub haszyszu to 65% uczniów jest zdania, że ich ojcowie nie pozwoliliby na takie zachowania, 9% uważa, że byli by zniechęceni przez ojców, 9% uważa, że nie wiedzieliby o tym. 73% ojców nie pozwoliliby na używanie ecstasy, 2% zniechęcałoby do tego, 6% nie wiedziałyby o takim zachowaniu.

Tabela 26. Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojego ojca, gdybyś Ty robił następujące rzeczy: (Starsi)

	<i>Nie pozwolił by na to</i>	<i>Zniechęcał by mnie do tego</i>	<i>Nie wiedział by o tym</i>	<i>Zaaprobował by to</i>	<i>Nie wiem</i>
upijał się	42%	27%	8%	5%	18%
używał marihuany lub haszyszu	65%	9%	8%	3%	15%
używał ecstasy	76%	2%	6%	1%	14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

48% uczniów próby uczniów młodszych wyraża zadowolenie z sytuacji finansowej rodziny, a 27% jest bardzo zadowolone. Przeciwnego zdania jest 6% badanych. Zadowolenie ze zdrowia wyraziło 47% ankietowanych, a 35% jest z niego bardzo zadowolone. Niezadowolenie ze swojej sytuacji zdrowotnej jest 6% ankietowanych, a 3% jest bardzo niezadowolone 31% jest zadowolone z samych siebie, a 30% jest bardzo zadowolone.

Tabela 27. Na ile jesteś zadowolony z... (Młodzi)

	<i>Bardzo zadowolony</i>	<i>Zadowolony</i>	<i>Ani zadowolony, ani nie zadowolony</i>	<i>Nie zadowolony</i>	<i>Bardzo niezadowolony</i>
sytuacji finansowej swojej rodziny	27%	48%	20%	3%	3%
stanu swojego zdrowia	35%	47%	9%	6%	3%
siebie samego	30%	31%	26%	9%	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Uczniowie starsi wyrażają swoje zadowolenie wobec wymienionych kwestii w podobnym stopniu co ich młodszy koledzy. Na ogół są zadowoleni z sytuacji finansowej rodziny (43% odpowiedzi zadowolony, 25% odpowiedzi bardzo zadowolony), stanu zdrowia (47% odpowiedzi zadowolony, 24% odpowiedzi bardzo zadowolony), siebie samego (34% odpowiedzi zadowolony, 25% odpowiedzi bardzo zadowolony).

Tabela 28. Na ile jesteś zadowolony z...(Starsi)

	<i>Bardzo zadowolony</i>	<i>Zadowolony</i>	<i>Ani zadowolony, ani nie zadowolony</i>	<i>Nie zadowolony</i>	<i>Bardzo niezadowolony</i>
sytuacji finansowej swojej rodziny	25%	43%	23%	7%	1%
stanu swojego zdrowia	24%	47%	19%	7%	3%
siebie samego	25%	34%	22%	12%	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

CZAS WOLNY

Czas wolny to niezwykle istotna kategoria z perspektywy diagnozy problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Forma spędzania czasu wolnego ma ogromny wpływ na kontakt z środkami psychoaktywnymi. Celem sprawdzenia w jaki sposób uczniowie spędzają swój czas wolny, poproszono ich o wskazanie czynności jakie wykonują poza szkołą. Celem uproszczenia analizy opisywane są czynności wykonywane przez badanych codziennie. Najczęściej praktykowanymi formami spędzania wolnego czasu w grupie gimnazjalistów jest korzystanie z Internetu (93% codziennie) oraz aktywne uprawianie sportu (47% codziennie). 25% uczniów każdego dnia uprawia hobby, po 22% każdego dnia gra w gry komputerowe lub aktywnie uprawia sport. Niepokoi jednak fakt, że 30% uczniów nie ma hobby, 37% nigdy nie czyta książek, a 15% nigdy nie spędza wieczorów z przyjaciółmi.

Tabela 29. Jak często (jeśli w ogóle) uprawiasz każde z niżej wymienionych zajęć? (Młodzi)

	<i>nigdy</i>	<i>codziennie</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>kilka razy w roku</i>
	<i>Młodzi</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Młodzi</i>
Grasz na automatach do gry (takich, na których można wygrać pieniądze)	82%	1%	1%	0%	5%	11%
Jeździsz sobie na motorowerze lub motocyklu dla przyjemności	64%	7%	5%	3%	8%	13%
Masz jakieś inne hobby (grasz na instrumencie, śpiewasz, rysujesz, piszesz, itp.)	30%	25%	20%	11%	11%	4%
Czytasz książki dla przyjemności (nie chodzi tu o lektury szkolne)	37%	6%	9%	11%	16%	20%
Grasz w gry komputerowe	14%	22%	26%	9%	18%	11%
Aktywnie uprawiasz jakiś sport, lekkoatletykę, lub gimnastykę	8%	22%	42%	11%	13%	3%
Wychodzisz z przyjaciółmi wieczorem (do dyskoteki, kawiarni, na prywatkę)	15%	6%	27%	27%	17%	8%
Używasz Internetu	2%	93%	4%	1%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W grupie starszych uczniów, podobnie jak w przypadku ich młodszych kolegów, dominującą formą spędzania czasu wolnego jest korzystanie z Internetu (92%). Co 5 ankietowany codziennie uprawia hobby, 19% uprawia sport, a 18% gra w gry.

Tabela 30. Jak często (jeśli w ogóle) uprawiasz każde z niżej wymienionych zajęć? (Starsi)

	<i>nigdy</i>	<i>codziennie</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>kilka razy w roku</i>
Jeździsz sobie na motorowerze lub motocyklu dla przyjemności	63%	4%	11%	3%	6%	15%
Grasz w gry komputerowe	19%	18%	21%	13%	13%	15%
Używasz Internetu	4%	92%	4%	1%	0%	0%
Aktywnie uprawiasz jakiś sport, lekkoatletykę, lub gimnastykę	11%	19%	30%	25%	8%	6%
Czytasz książki dla przyjemności (nie chodzi tu o lektury szkolne)	27%	6%	8%	11%	19%	29%
Wychodzisz z przyjaciółmi wieczorem (do dyskoteki, kawiarni, na prywatkę)	11%	6%	18%	27%	30%	8%
Masz jakieś inne hobby (grasz na instrumencie, śpiewasz, rysujesz, piszesz, itp.)	27%	20%	20%	13%	9%	11%
Grasz na automatach do gry (takich, na których można wygrać pieniądze)	83%	2%	0%	2%	3%	10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Uczniów zapytano także o ich nieobecności w szkole. 30% młodszych i 43% starszych w ostatnim miesiącu było nieobecne w szkole z powodu choroby. 27% gimnazjalistów i 42% licealistów było nieobecne w ostatnim miesiącu z powodu wagarów. 34% młodszych i 63% starszych było w ostatnim miesiącu nieobecne z innych powodów. Można zauważyć tendencję, że z wiekiem badanych zwiększa się liczba nieobecności w szkole.

Tabela 31. "Podczas OSTATNICH 30 DNI ile miałeś(aś) pełnych dni nieobecności w szkole?"

	Ani jednego		1 dzień		2 dni		3-4 dni		5-6 dni		7 dni lub więcej	
	Młodszy	Starszy	Młodszy	Starszy	Młodszy	Starszy	Młodszy	Starszy	Młodszy	Starszy	Młodszy	Starszy
Z powodu choroby	70%	57%	4%	8%	9%	11%	6%	9%	4%	3%	8%	11%
z powodu wagarów	73%	58%	8%	13%	8%	7%	6%	8%	3%	6%	2%	7%
z innych powodów	66%	37%	13%	21%	10%	12%	6%	15%	1%	5%	3%	10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

PROBLEM NIKOTYNOWY

Pierwszy blok pytań w badaniu dzieci i młodzieży szkolnej dotyczył wyrobów nikotynowych. Celem tego rozdziału było oszacowanie skali sięgania po papierosy przez osoby nieletnie oraz sprawdzenie jakie czynniki mają wpływ na kontakt młodzieży z wyrobami tytoniowymi.

Rozpowszechnienie palenia zostało zbadane w dwóch wymiarach czasowych – całego życia respondenta oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Pierwszy z nich pozwala na ustalenie zasięgu zjawiska eksperymentowania z tą substancją, tzn. podejmowania prób palenia tytoniu. Drugi przydatny jest do uchwycenia rozmiarów grupy aktualnie palących, a także palących okazjonalnie lub regularnie.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 54% młodszych i 32% starszych respondentów nigdy nie paliło papierosów. Oznacza to, że 46% ankietowanych gimnazjalistów oraz 68% licealistów miało kontakt z nikotyną w swoim życiu. W przekroju całego swojego życia 13% uczniów młodszych i 11% starszych paliło 1-2 razy, 8% młodszych i starszych paliło 3-5 razy. Warto zauważyć, że po 5% reprezentantów obu grup

wiekowych paliło 10-19. razy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że 13% młodszych i 36% starszych ankietowanych uczniów paliło wielokrotnie – więcej niż 40 razy. Jest to zaskakująco duży odsetek badanych, nasuwający na myśl fakt, że część, już może być uzależniona od wyrobów tytoniowych.

Tabela32 . Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

	Młodszy	Starszy
Nigdy nie paliłem	54%	32%
1-2 razy	13%	11%
3-5 razy	8%	8%
6-9 razy	2%	1%
10-19 razy	5%	5%
20-39 razy	4%	8%
40 razy lub więcej	13%	36%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Celem oszacowania grupy osób palących regularnie, poproszono uczniów o wskazanie jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni. Większość uczniów młodszych, tj. 80% przyznała, że w przeciągu ostatniego miesiąca nie miała kontaktu z papierosami. 53% ankietowanych starszych nie paliło w ostatnim miesiącu. Oznacza to, że 20% gimnazjalistów i 47% licealistów w ostatnim miesiącu paliło wyroby nikotynowe. Z odpowiedzi badanych wynika, że 8% młodszych i 28% starszych uczniów pali codziennie. Tyle też wynosi odsetek uczniów w Augustowie palących regularnie.

Tabela 33. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Wcale nie paliłem(łam) w czasie ostatnich 30 dni	80%	53%
Mniej niż 1 papieros na tydzień;	8%	9%
Mniej niż 1 papieros dziennie;	6%	10%
1-5 papierosów dziennie;	6%	16%
6-10 papierosów dziennie;	1%	4%
11-20 papierosów dziennie;	0%	6%
Więcej niż 20 papierosów dziennie.	1%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Drugi blok pytań skierowanych do respondentów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego podrozdziału jest oszacowanie skali problemu wśród uczniów w Augustowie. W pierwszym pytaniu poproszono uczniów o wskazanie częstotliwości sięgania przez nich po napoje alkoholowe. Udzielając odpowiedzi mieli się oni odnieść do trzech okresów: całego życia, ostatniego roku oraz ostatniego miesiąca.

38% gimnazjalistów nie piło nigdy alkoholu. Oznacza to, że 62% badanych miało w swoim życiu kontakt z wysokoprocentowymi trunkami. W przypadku 16% uczniów były to jednorazowe sytuacje. Spora część badanych piła już nieco więcej – 16% piło 3-5 razy w życiu, 7% 6-9 razy w życiu. Ważną informacją jest fakt, że 8% badanych uczniów piło 40 lub więcej razy w swoim życiu.

W przeciągu ostatniego roku 53% uczniów nigdy nie piło alkoholu, a 18% badanych spożywało go 1-2 razy. 9% ankietowanych gimnazjalistów piło w ostatnim roku 3-5 razy, natomiast 6% uczniów sięgnęło po alkohol 40 razy lub więcej.

Spożywanie alkoholu w przeciągu ostatniego miesiąca pokazuje skalę aktualnego spożywania przez uczniów alkoholu. W ostatnim miesiącu picie alkoholu zadeklarowało 38% ankietowanych gimnazjalistów, z czego 21% piło 1-2 razy, 8% piło 3-5 razy, 5% piło 6-9 razy. Szczególnie wart podkreślenia jest fakt, że 3% uczniów w ostatnim miesiącu spożywało alkohol 10-19 razy, a pojedyncze odsetki 20-39 razy, czy nawet 40 razy i więcej.

Tabela 34. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy? (Młodszy)

	<i>Nie piłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	38%	16%	16%	7%	7%	8%	8%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	53%	18%	9%	6%	5%	4%	6%
w ciągu ostatnich 30 dni	62%	21%	8%	5%	3%	1%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

87% uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Augustowie piło alkohol kiedykolwiek w życiu. Największa część spożywała alkohol 40 i więcej razy (44%).

W przeciągu ostatniego roku piło 80% badanych, z czego największa część konsumowała alkohol 40 i więcej razy (23%).

Spożywanie alkoholu w przeciągu ostatniego miesiąca pokazuje skalę aktualnego spożywania przez uczniów alkoholu. W ostatnim miesiącu picie alkoholu zadeklarowało 77% ankietowanych licealistów, z czego 27% piło 1-2 razy, 18% piło 3-5 razy, 11% piło 6-9 razy, a 13% 10-19 razy. Szczególnie wart podkreślenia jest fakt, że 3% uczniów w ostatnim miesiącu piło alkohol 10-19 razy, a pojedyncze odsetki 20-39 razy (4%), czy nawet 40 razy i więcej (4%).

Tabela 35. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy? (Starsi)

	<i>Nie piłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	13%	5%	9%	8%	9%	12%	44%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	20%	4%	12%	9%	17%	15%	23%
w ciągu ostatnich 30 dni	23%	27%	18%	11%	13%	4%	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Najchętniej konsumowanym trunkiem zarówno w starszej jak i młodszej grupie badanych jest piwo. Na drugim miejscu jest wódka, a na trzecim wino. Mała część badanych wskazała na alkopop, czy cydr.

Tabela 36. Jaki był ostatni napój alkoholowy, który piłeś(aś)?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Piwo	44%	55%
Nigdy nie piłem/am alkoholu	34%	12%
Wódka	11%	15%
Wino	7%	13%
Alkopop (kolorowy niskoprocentowy drink)	4%	3%
Cydr	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W dalszej kolejności uczniów zapytano o miejsca, w których zdarza im się pić alkohol. Największa ilość uczniów ostatnim razem piła alkohol u kogoś w domu (25% młodszych i 30% starszych) lub „pod chmurką” (18% młodszych i 32% starszych). Część ankietowanych spożywała wysokoprocentowe trunki w swoich domach (11% młodszych i 24% starszych uczniów). Rzadziej alkohol jest pity przez uczniów w barach, dyskotekach i restauracjach.

Tabela 37. Przypomnij sobie sytuację, w której ostatnio piłeś(aś) alkohol. Gdzie byłeś(aś) podczas picia?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Nigdy nie piłem(am) alkoholu	39%	15%
W domu u kogoś	25%	30%
Na ulicy, w parku, na plaży, lub gdzieś indziej "pod chmurką"	18%	32%
Gdzie indziej (proszę napisać, gdzie)	11%	11%
U siebie w domu	11%	24%
W barze lub w pubie	2%	8%
W dyskotecce	1%	6%
W restauracji	0%	7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Stanu upojenia przynajmniej raz w życiu doświadczyło 30% badanych gimnazjalistów, a w ostatnim roku było to 26%. Z deklaracji uczniów wynika, że 16% spośród nich upiło się alkoholem w ostatnim miesiącu.

Tabela 38. Ile razy zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką? (Młodszy)

	<i>Nie upiłem się</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	70%	13%	6%	6%	2%	2%	1%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	74%	13%	6%	3%	3%	1%	0%
w ciągu ostatnich 30 dni	84%	11%	4%	1%	0%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W grupie licealistów stanu upojenia przynajmniej raz w życiu doświadczyło 66% ankietowanych, a w ostatnim roku było to 54%. Z deklaracji uczniów wynika, że 35% spośród nich upiło się alkoholem w ostatnim miesiącu. Co istotne, 6% uczniów starszych w ostatnich 30 dniach upiło się 6-9 razy, a 3% 10-19 razy. Z przytoczonych danych wynika, że licealiści w Augustowie piją w sposób nadmierny.

Tabela 39. Ile razy zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką? (Starszy)

	<i>Nie upiłem się</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	34%	17%	12%	7%	8%	6%	15%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	46%	17%	15%	6%	8%	3%	6%
w ciągu ostatnich 30 dni	65%	23%	3%	6%	3%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Niezależnie od samooceny badanych w kwestii upicia się, w badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. Z deklaracji uczniów wynika, że 37% młodszych i 63% starszych w ostatnich 30 dniach wypilo więcej niż 5 drinków z rzędu, spożywając tym samym nadmierną dawkę alkoholu. Niepokoi fakt, że 8% gimnazjalistów i 24% licealistów zrobiło to 10 lub więcej razy.

Tabela 40. "Pomyśl o OSTATNICH 12 MIESIĄCACH. Ile razy (jeśli w ogóle) wypieś(aś) pięć lub więcej ""drinków"" z rzędu? (""Drink"" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklankę niskoprocentowego koktajlu)."

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Ani razu	63%	37%
1 raz	8%	6%
2 razy	8%	6%
3-5 razy	11%	13%
6-9 razy	2%	14%
10 lub więcej razy	8%	24%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Uczniów postanowiono także zapytać o stopień, w jakim ostatnim razem zdarzyło im się upić. Mieli za zadanie określić to na dziesięciostopniowej skali, gdzie 1 oznacza „lekki rausz” a 10 bardzo silne upicie i trudności z utrzymaniem się na nogach. Największa ilość uczniów młodszych – 9% wskazało na pierwszy stopień skali – lekki rausz. Sytuacja przedstawia się odmiennie w przypadku uczniów starszych, gdzie 12% wskazało na pierwszy stopień skali, ale 15% zaznaczyło stopień 5, a 14% stopień 7. Bardzo silnego upicia się, skutkującego trudnościami w utrzymaniu się na nogach doświadczyło po 1% ankietowanych z każdej grupy wiekowej.

Warty uwagi jest fakt, że 1% uczniów przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć bardzo silnego upicia – 10, czyli najwyższy stopień skali.

Tabela 41. Przypomnij sobie ostatni przypadek, gdy byłeś(aś) pijany(a). Zaznacz na skali od 1 do 10 jak silnie byłeś(aś) wtedy pijany(a)?

	<i>Młodzi</i>	<i>Starsi</i>
1- Lekki rausz	9%	12%
2	8%	6%
3	7%	8%
4	4%	8%
5	5%	15%
6	4%	7%
7	4%	14%
8	1%	5%
9	3%	2%
10- Bardzo silne upicie - nie mogłem(a)m utrzymać się na nogach	1%	1%
11- Nigdy nie byłem(am) pijany(a)	54%	23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Odpowiedzi na kolejne pytanie ukazują, że uczniowie piją alkohol jednorazowo w bardzo dużych ilościach. W przypadku uczniów starszych 20% deklaruje, że potrzebuje 5 lub więcej drinków, żeby być pijanym, a 14% ankietowanych przyznaje, że konieczne jest 13 lub więcej drinków. Są to względnie duże ilości alkoholu spożywane przez uczniów jednorazowo. Z nieco mniejszą intensywnością piją uczniowie młodsi – 6% by być pijanym wypija 3-4 drinki, 8% 5-6 drinków, a 9% 7-8 drinków.

Tabela 42. Ile „drinków” zwykle potrzebujesz, żeby być pijany(a)? ("Drink" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklanek niskoprocentowego koktajlu).

	<i>Młodzi</i>	<i>Starsi</i>
Nigdy nie piłem(a)m alkoholu	39%	13%
Nigdy nie byłem(a)m pijany(a)	30%	18%
1-2 drinki	2%	1%
3-4 drinki	6%	7%
5-6 drinków	8%	20%
7-8 drinków	9%	8%
9-10 drinków	3%	13%
11-12 drinków	2%	5%
13 drinków lub więcej	3%	14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Sięganie po napoje alkoholowe oraz rozmiary picia zależne są, przynajmniej w pewnym stopniu, od postaw i oczekiwań wobec alkoholu. W jednym z pytań ankiety prosiliśmy badanych o określenie na pięciopunktowej skali szacunkowej, na ile prawdopodobne jest ich zdaniem, że doświadczą po alkoholu wymienionych w pytaniu konsekwencji.

Wśród poddanych ocenie respondentów następstw picia znalazły się następstwa negatywne i pozytywne. Dla uproszczenia obrazu przedstawione zostaną rankingi spodziewanych konsekwencji negatywnych i pozytywnych opierając się na odsetkach odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”.

W zakresie następstw negatywnych za najbardziej prawdopodobne uczniowie gimnazjum uznają, że alkohol zaszkodzi ich zdrowiu (26% odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”) lub, że zrobią coś czego będą żałować (22% odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”). W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na kaca (20%), mdłości (20%) oraz kłopoty z Policją (13%). Niepokoi fakt, że 9% uczniów obawia się, że nie będzie w stanie przestać pić.

Wśród konsekwencji pozytywnych najwięcej uczniów wymienia prawdopodobieństwo lepszej zabawy (25%), poczucie szczęścia (17%), zapomnienia o problemach (16%) odprężenia (15%), i 16% uczniów oczekuje, że będą bardziej towarzyscy i przyjaźni (16%).

Analizując częstości wyborów następstw pozytywnych i negatywnych zważamy, że większa ilość uczniów gimnazjum w większym stopniu spodziewa się negatywnych konsekwencji związanych z piciem alkoholu.

Tabela 43. Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?

	<i>Bardzo prawdopodobne</i>	<i>Prawdopodobne</i>	<i>Nie wiadomo</i>	<i>Mało prawdopodobne</i>	<i>Zupełnie nieprawdopodobne</i>
Zaszkodzi to mojemu zdrowiu	26%	32%	19%	13%	10%
Będę się świetnie bawić	25%	35%	25%	6%	9%
Zrobię coś, czego będę żałował(a)	22%	32%	25%	10%	11%
Będę miał(a) kaca	20%	26%	23%	14%	17%
Zrobi mi się niedobrze	20%	26%	27%	11%	16%
Poczuję się szczęśliwy(a)	17%	23%	31%	16%	13%
Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)	16%	28%	28%	8%	20%
Poczuję się odprężony(a)	15%	27%	35%	10%	13%
Zapomnę o swoich problemach	14%	22%	30%	16%	17%
Będę miał(a) kłopoty z policją	13%	20%	24%	20%	23%
Nie będę w stanie przestać pić	9%	12%	24%	20%	35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W zakresie następstw negatywnych za najbardziej prawdopodobne uczniowie liceum uznają, że będą mieli kaca (12%), alkohol zaszkodzi ich zdrowiu (8%), zrobią coś, czego będą żałować (8%), nie będą w stanie przestać pić (6%), zrobi im się niedobrze (6%) oraz będą mieli kłopoty z Policją (4%).

Wśród konsekwencji respondenci przewidują, że pod wpływem alkoholu staną się bardziej towarzyscy (34%), będą się świetnie bawić (31%), odprężą się (27%), poczują się szczęśliwi (20%) i zapomną o problemach (15%). Analizując częstości wyborów konsekwencji pozytywnych i negatywnych zauważamy, że większa ilość uczniów liceum w większym stopniu spodziewa się pozytywnych konsekwencji związanych z piciem alkoholu.

Tabela 44. Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?

	<i>Bardzo prawdopodobne</i>	<i>Prawdopodobne</i>	<i>Nie wiadomo</i>	<i>Mało prawdopodobne</i>	<i>Zupełnie nieprawdopodobne</i>
Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)	34%	30%	20%	7%	9%
Będę się świetnie bawić	31%	34%	22%	6%	8%
Poczuję się odprężony(a)	27%	41%	15%	10%	8%
Poczuję się szczęśliwy(a)	20%	35%	23%	13%	11%
Zapomnę o swoich problemach	15%	22%	25%	18%	19%
Będę miał(a) kaca	12%	20%	26%	22%	20%
Zaszkodzi to mojemu zdrowiu	8%	15%	30%	34%	13%
Zrobię coś, czego będę żałował(a)	8%	13%	29%	31%	20%
Nie będę w stanie przestać pić	6%	7%	17%	25%	45%
Zrobi mi się niedobrze	6%	19%	29%	26%	20%
Będę miał(a) kłopoty z Policją	4%	7%	22%	33%	35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

UŻYWANIE INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo.

Z deklaracji respondentów wynika, że najbardziej rozpowszechnioną/ znaną substancją psychoaktywną jest wśród młodzieży marihuana lub haszysz (82% młodszy i 84% starsi), amfetamina (77% młodszy i 74% starsi), kokaina (75% młodszy i starsi), grzyby halucynogenne (73% młodszy, 70% starsi). Do mniej znanych substancji należą: „Kompot”, Metadon, GHB.

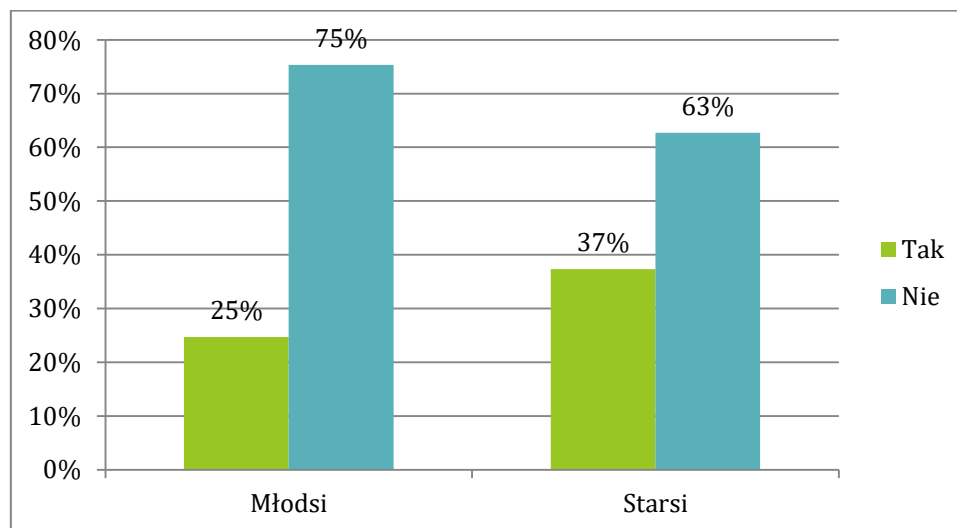
Tabela 45. Czy kiedykolwiek słyście(a)ś o którymś z następujących środków odurzających?

	<i>Tak</i>	
	<i>Młodszy</i>	<i>Starsi</i>
Marihuana lub haszysz	82%	84%
Amfetaminy	77%	74%
Kokaina	75%	75%
Grzyby halucynogenne	73%	70%
LSD	70%	71%
Heroina	70%	70%
Ecstasy	58%	65%
Leki uspokajające lub nasenne	56%	56%
Crack	39%	47%
Polska heroina, czyli tzw. "kompot".	34%	41%
Metadon	27%	30%
Relevin	18%	15%
GHB	17%	18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Ważną informacją jest fakt, co 4 gimnazjalista i 37% licealistów w Augustowie chciało kiedykolwiek spróbować przynajmniej jednego ze środków wymienionych w poprzednim pytaniu.

Wykres 85. Czy kiedykolwiek chciałeś(aś) spróbować któregoś ze środków wymienionych w pytaniu 27?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Uczniowie zostali zapytani o ich doświadczenia związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

Marihuanę zażywało kiedykolwiek w życiu 15% ankietowanych, a ostatnim roku kontakt z substancją miało 13%. 8% młodszych uczniów zażywało środek w ostatnim miesiącu.

Tabela 46. Ile razy W ŻYCIU zdarzyło Ci się używać marihuany lub haszyszu? (Młodszy)

	Nie używałem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
w życiu	85%	8%	3%	1%	3%	0%	1%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	87%	7%	4%	3%	0%	0%	0%
w ciągu ostatnich 30 dni	92%	4%	3%	1%	0%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W próbie uczniów starszych, do kontaktu z marihuaną kiedykolwiek w życiu, przyznało się 35% uczniów, z czego 5% zażywało środek 10-19 razy. 5% zażyło substancję 20-39 razy, kolejne 5% uczniów używało marihuany 40 i więcej razy.

Do używania marihuany w ostatnim roku przyznaje się 30% uczniów. W gronie tych osób 11% zażywało substancję 1-2 razy, 4% zażywało ją 3-5 razy, 6% zrobiło to od 6 do 9 razy. Pozostali uczniowie robili to częściej. W ostatnich 30 dniach przed badaniem marihuany używało 13% badanych. 8% zrobiło to 1-2 razy, 4% 3-5 razy, a pojedyncze odsetki badanych częściej.

Tabela 47. Ile razy W ŻYCIU zdarzyło Ci się używać marihuany lub haszyszu? (Starsi)

	<i>Nie używałem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	65%	8%	7%	5%	5%	5%	5%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	70%	11%	4%	6%	5%	2%	1%
w ciągu ostatnich 30 dni	87%	8%	4%	1%	1%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Nie zaskakuje fakt, że największa ilość gimnazjalistów, 9%, sięgnęła po leki uspokajające i nasenne. Są to środki legalne, a co za tym idzie dużo bardziej dostępne. Spośród tych osób 3% zażywało te substancje w ciągu ostatnich 30 dni. Z deklaracji uczniów wynika, że 9% gimnazjalistów łączyło alkohol z marihuaną. Pojedyncze odsetki badanych deklarują, że zdarzyło im się zażywać pozostałe wymienione substancje. Współczynnik ten waha się między 1 a 3 %.

Tabela 48. Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregośkolwiek z podanych niżej środków? (Młodszy)

	<i>Nie, nigdy</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 30 dni</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy</i>	<i>Tak, kiedykolwiek w życiu</i>
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	91%	3%	3%	4%
Alkohol razem z marihuaną	91%	3%	3%	3%
LSD lub inne halucynogeny	97%	1%	1%	1%
Crack	97%	1%	1%	1%
Kokaina	97%	1%	1%	1%
GHB	97%	1%	0%	1%
Amfetamina	97%	1%	1%	1%
Relevin	98%	1%	0%	1%
Heroina	99%	1%	0%	1%
Ecstasy	99%	1%	0%	1%
Grzyby halucynogenne	99%	1%	0%	1%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	99%	1%	0%	1%
Sterydy anaboliczne	99%	1%	0%	1%
Polska heroina, tzw. „kompot”	99%	1%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Wśród licealistów wyższy jest współczynnik zażywania wymienionych substancji. 19% reprezentantów starszej grupy spożywało alkohol razem z marihuaną – 12% robiło to kiedykolwiek w życiu, dodatkowo 5% zdarzyło się to w ostatnim roku a 2% w ostatnim miesiącu. 14% licealistów zażywało leki uspokajające bez przepisu lekarza. Niewielki odsetek respondentów +- 1% zadeklarowało zażywanie innych substancji psychoaktywnych.

Tabela 49. Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregośkolwiek z podanych niżej środków? (Starsi)

	<i>Nie, nigdy</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 30 dni</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy</i>	<i>Tak, kiedykolwiek w życiu</i>
Alkohol razem z marihuaną	81%	2%	5%	12%
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	86%	4%	4%	6%
Kokaina	99%	0%	0%	1%
Heroina	99%	0%	0%	1%
Ecstasy	98%	0%	1%	1%
Grzyby halucynogenne	98%	0%	1%	1%
Sterydy anaboliczne	98%	1%	0%	1%
Amfetamina	98%	0%	1%	1%
LSD lub inne halucynogeny	99%	0%	0%	1%
Crack	99%	0%	0%	1%
GHB	99%	0%	0%	1%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	99%	0%	1%	1%
Relevin	100%	0%	0%	0%
Polska heroina, tzw. „kompot”	100%	0%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Gimnazjaliści zażywający leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza robili to 1-2 razy (5%). 2% ankietowanych zażywało te substancje więcej niż 40 razy. Alkohol w połączeniu z marihuaną zażywany był przez 4% ankietowanych 1-2 razy, a 3% 3-5 razy. 2% udzieliło odpowiedzi 40 lub więcej razy.

Tabela 50. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek któregoś z podanych niżej środków?

	<i>Nie używałem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 lub więcej razy</i>
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	91%	5%	1%	0%	1%	0%	2%
Alkohol razem z marihuaną	92%	4%	3%	0%	0%	0%	2%
Alkohol razem z tabletkami	97%	1%	1%	0%	0%	0%	2%
LSD lub inne halucynogeny	98%	1%	0%	0%	0%	0%	1%
Grzyby halucynogenne	98%	1%	0%	0%	0%	0%	1%
Amfetamina	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Crack	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Kokaina	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Relevin	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Heroina	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Ecstasy	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
GHB	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Sterydy anaboliczne	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Polska heroina, tzw. „kompot”	99%	0%	0%	0%	0%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

11% licealistów łączyło alkohol z marihuaną 1-2 razy, 6% robiło to 3-5 razy. Warto zauważyć, że 2% deklaruje, że spożyło mieszaną 40 lub więcej razy. Leki uspokajające bez przepisu lekarza były zażywane 1-2 razy przez 8% ankietowanych, pozostali ankietowani spożywali je częściej, a 1% spożył substancje 40 i więcej razy.

Tabela 51. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek któregoś z podanych niżej środków?

	<i>Nie używałem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 lub więcej razy</i>
Alkohol razem z marihuaną	79%	11%	6%	1%	1%	0%	2%
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	85%	8%	1%	3%	1%	1%	1%
Alkohol razem z tabletkami	94%	4%	1%	1%	0%	0%	1%
Ecstasy	96%	1%	1%	0%	1%	0%	1%
Grzyby halucynogenne	96%	2%	0%	0%	0%	1%	0%
Heroina	97%	1%	0%	0%	1%	0%	1%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	97%	1%	0%	1%	0%	0%	1%
Amfetamina	98%	1%	0%	1%	0%	1%	0%
Kokaina	98%	1%	0%	0%	0%	0%	1%
LSD lub inne halucynogeny	99%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Relevin	99%	0%	0%	0%	1%	0%	1%
GHB	99%	0%	0%	0%	0%	1%	1%
Sterydy anaboliczne	99%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Crack	99%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Polska heroina, tzw. „kompot”	99%	1%	0%	0%	0%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Celem sprawdzenia jak zaczyna się przygoda młodych osób z narkotykami, zapytaliśmy uczniów o to, jaki był pierwszy próbowany przez nich środek. 12% młodszych i 35% starszych wskazało na marihuanę lub haszysz, 5% młodszych i 8% starszych, leki uspokajające bez przepisu lekarza. Pojedyncze odsetki badanych wskazały na inne substancje. Odsetki te mieszają się jednak w granicy błędu statystycznego i należy traktować je z dużą ostrożnością.

Tabela 52. Jaki był (jeśli w ogóle był) pierwszy środek, którego spróbowałeś(aś)?

	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Nigdy nie spróbowałem(am) żadnej z niżej wymienionych substancji	81%	56%
Marihuana lub haszysz	12%	35%
Leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza	5%	8%
LSD	1%	0%
Kokaina	1%	0%
Grzyby halucynogenne	1%	1%
Amfetamina	0%	0%
Crack	0%	0%
Relevin	0%	0%
Heroina	0%	0%
Ecstasy	0%	0%
GHB	0%	0%
Polska heroina, czyli tzw. „kompot”	0%	0%
Spróbowałem(am) jakiegoś środka odurzającego, ale nie wiem, co to był za środek	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Interesujące są także źródła pozyskiwania nielegalnych substancji psychoaktywnych. Z deklaracji ankietowanych wynika, że dominującym źródłem są tutaj koleżanki i koledzy. 12% starszych i 4% młodszych uczniów zażywało środek wspólnie w grupie przyjaciół, a 8% starszych i 2% młodszych dostało substancję od kolegi. Zastanawiający może wydawać się fakt, że 4% starszych respondentów deklaruje, że dostało środek od jednego z rodziców.

Tabela 53. Skąd wziąłś(ęłaś) tę substancję?

	<i>Młodzi</i>	<i>Starsi</i>
Nigdy nie używałem(am) żadnej z substancji wymienionych	81%	60%
Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	4%	12%
Dostałem(am) od starszego kolegi/koleżanki	3%	3%
Kupiłem od kogoś znanego mi ze słyszenia, ale nie osobiście	3%	4%
Dostałem(am) od starszego brata lub siostry	2%	0%
Dostałem(am) od kolegi/koleżanki w moim wieku lub młodszych ode mnie	2%	8%
Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście	1%	1%
Kupiłem od kolegi	1%	3%
Wziąłem z domu, bez pozwolenia rodziców	1%	1%
Dostałem(am) od obcej osoby	1%	2%
Żadne z powyższych	1%	4%
Kupiłem od obcej osoby	0%	0%
Dostałem od jednego z rodziców	0%	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Głównym powodem, dla którego młodzi decydują się na zażycie substancji psychoaktywnej jest ciekawość, wskazana przez 12% ankietowanych młodszych i 28% starszych. Pojedynczy respondenci przyznają, że chcieli poczuć się na haju, zapomnieć o problemach. Wskazywana jest także nuda, a nawet konformizm.

Tabela 54. Z jakiego powodu spróbowałeś tego środka?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Starsi</i>
Nigdy nie używałem(am) żadnej z substancji wymienionych	81%	58%
Byłem(am) ciekawy	12%	28%
Chciałem(am) się czuć na „haju”	2%	4%
Chciałem(am) zapomnieć o swoich problemach	2%	4%
Inny powód, proszę podać jaki?	2%	5%
Nie miałem(am) nic do roboty	1%	1%
Nie pamiętam powodu	1%	3%
Nie chciałem(am) odstawać od grupy	1%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Respondenci zażywali leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza, 11% młodszych i 6% starszych robiło to krócej niż przez trzy tygodnie, a 1% młodszych i 2% starszych przez trzy tygodnie lub dłużej.

Tabela 55. Czy kiedykolwiek brałe(a)ś leki uspokajające lub nasenne z przepisu lekarza?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Młodzi</i>	<i>Starsi</i>
Nie, nigdy	89%	92%
Tak, ale krócej niż przez trzy tygodnie	11%	6%
Tak, przez trzy tygodnie lub dłużej	1%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

DOSTĘPNOŚĆ SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Uczniów zapytano także o dostępność substancji psychoaktywnych. Za najłatwiejsze do zdobycia badani uznali papierosy – 44% uczniów młodszych deklaruje, że kupienie wyrobów nikotynowych jest bardzo łatwe. 42% uczniów, za bardzo łatwe do zdobycia uznało piwo, 40% wino oraz 33% wódkę. Narkotyki (poza marihuaną) badani oceniają za bardzo trudne do zdobycia. Wskaźnik odpowiedzi „niemożliwe” wyniósł dla substancji nielegalnych powyżej 20%.

Tabela 56. Jak sądzisz, gdybyś chciał(a) zdobyć każdą z następujących substancji, jak trudne byłoby to dla Ciebie? (Młodzi)

	<i>Nie możliwe</i>	<i>Bardzo trudne</i>	<i>Dosyć trudne</i>	<i>Dosyć łatwe</i>	<i>Bardzo łatwe</i>	<i>Nie wiem</i>
Papierosy	5%	3%	9%	30%	44%	9%
Piwo	6%	5%	8%	30%	42%	9%
Wino	6%	8%	9%	26%	40%	10%
Wódka	8%	9%	16%	23%	33%	10%
Substancje wziewne (klej, itp.)	17%	18%	13%	9%	18%	25%
Leki uspokajające lub nasenne	13%	18%	20%	11%	16%	22%
Marihuana lub haszysz	16%	20%	29%	8%	8%	18%
Sterydy anaboliczne	20%	26%	19%	3%	5%	27%
Ecstasy	23%	27%	18%	1%	4%	25%
Grzyby halucynogenne	21%	30%	15%	4%	4%	26%
LSD lub inny środek halucynogeny	20%	25%	27%	2%	4%	22%
Amfetamina	23%	24%	25%	2%	4%	22%
Crack	25%	27%	18%	2%	4%	25%
Kokaina	24%	26%	20%	1%	4%	25%
Heroina	25%	27%	16%	1%	4%	27%
GHB	23%	27%	17%	1%	4%	28%
Polska heroina, tzw. „kompot”	20%	27%	18%	3%	4%	28%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Licealiści uznali, że papierosy są bardzo łatwe do zdobycia – tego zdania jest 67% uczniów. 65% starszych ankietowanych, za bardzo łatwe to zdobycia uznało piwo, 64% wino oraz 63% wódkę. Narkotyki (poza marihuaną) badani oceniają za bardzo trudne do zdobycia. Wskaźnik odpowiedzi „niemożliwe” wyniósł dla substancji nielegalnych powyżej 20%.

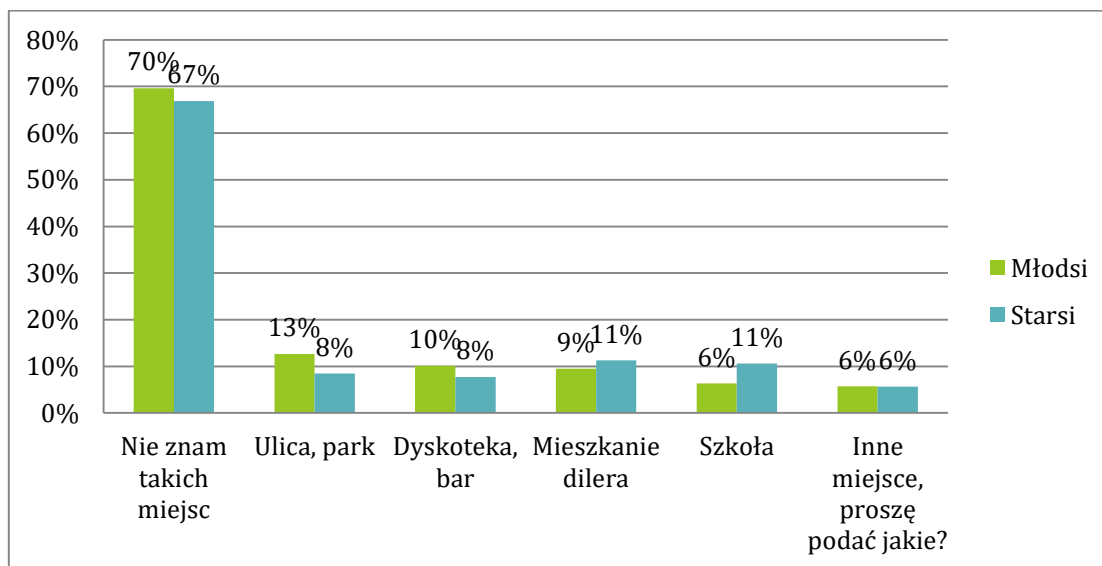
Tabela 57. Jak sądzisz, gdybyś chciał(a) zdobyć każdą z następujących substancji, jak trudne byłoby to dla Ciebie? (Starsi)

	<i>Nie możliwe</i>	<i>Bardzo trudne</i>	<i>Dosyć trudne</i>	<i>Dosyć łatwe</i>	<i>Bardzo łatwe</i>	<i>Nie wiem</i>
Papierosy	4%	1%	5%	18%	67%	6%
Piwo	4%	0%	6%	20%	65%	4%
Wino	4%	1%	6%	21%	64%	4%
Wódka	5%	1%	6%	20%	63%	5%
Substancje wziewne (klej, itp.)	17%	11%	12%	12%	17%	32%
Marihuana lub haszysz	11%	11%	15%	27%	16%	20%
Leki uspokajające lub nasenne	13%	15%	12%	21%	12%	27%
Sterydy anaboliczne	20%	18%	13%	6%	6%	37%
GHB	25%	20%	12%	3%	5%	35%
Polska heroina, tzw. „kompot”	21%	20%	13%	3%	5%	38%
Amfetamina	20%	19%	15%	7%	4%	35%
Crack	22%	20%	18%	1%	4%	34%
Grzyby halucynogenne	23%	23%	15%	4%	4%	32%
LSD lub inny środek halucynogeny	20%	16%	19%	6%	4%	35%
Kokaina	20%	24%	13%	5%	4%	34%
Ecstasy	22%	20%	15%	6%	4%	34%
Heroina	21%	22%	15%	5%	4%	34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

76% uczniów nie zna miejsc, gdzie w łatwy sposób mogliby zdobyć marihuanę. 11% badanych wskazuje, że byłby to park, co 10 badany wskazuje na dyskotekę, 8% mieszkanie dilera, 6% szkołę, a 1% udzieliło odpowiedzi „inne”.

Wykres 86. W których miejscach, z niżej podanych, mógłbyś(mogłabyś) łatwo kupić marihuanę lub haszysz, gdybyś tego chciał(a)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Uczniowie zadeklarowali, że w ostatnim miesiącu proponowano im wypicie piwa (31%), wina (22%) i wódki (19%). Warto zauważyć, że 8% uczniów otrzymało propozycję palenia marihuany, 6% było namawiane do wypicia bimbru i również 6% do zażycia LSD.

Tabela 58. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy proponowano Tobie którąkolwiek z następujących substancji niezależnie od tego, czy skorzystała(a)ś z tej propozycji, czy nie?

	<i>Tak</i>	
	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Piwo	63%	85%
Wódka	48%	79%
Wino	35%	70%
Marihuana lub haszysz	20%	42%
Bimber	15%	30%
Leki uspokajające lub nasenne	4%	4%
Amfetamina	4%	4%
Ecstasy	4%	4%
LSD	3%	3%
Kokaina	3%	4%
Sterydy anaboliczne	2%	1%
Polska heroina, czyli tzw. "kompot"	2%	1%
Crack	1%	1%
Heroina	1%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

SUBSTANCJE W OTOCZENIU RESPONDENTA

Odpowiedzi na pytanie o to, ile osób spośród przyjaciół respondenta używa substancji psychoaktywnych dostarczają uzupełniającego wskaźnika rozpowszechnienia używania tych środków przez młodzież. Wprawdzie z odpowiedzi respondentów nie można w prosty sposób wyliczyć liczby osób używających poszczególnych środków, ale mogą one w pewnym stopniu pełnić rolę kontrolną wobec oszacowań uzyskanych na podstawie informacji dotyczących używania tych substancji przez respondentów. Wskaźnik rozpowszechnienia używania substancji w najbliższym otoczeniu badanych można też z pewnymi zastrzeżeniami interpretować jako wskaźnik ryzyka sięgania po te substancje. Znaczne rozpowszechnienie substancji wśród przyjaciół respondenta może zwiększać ryzyko na to, że będzie on ich używał.

Najbardziej rozpowszechnioną substancją wśród przyjaciół młodszych respondentów jest alkohol. 21% ankietowanych uznało, że żaden z kolegów tego nie robi, a 6% stwierdza, że spożywają alkohol wszyscy jego przyjaciele. W dalszej kolejności znalazły się wyroby nikotynowe. 22% respondentów deklaruje, że żaden ze znajomych nie pali. Oznacza to, że 78% uznało, że ich przyjaciele palą papierosy.

42% badanych zadeklarowało, że żaden z przyjaciół nie upija się co najmniej raz w tygodniu. 36% zna kilka takich osób. 3% uczniów uznało, że wszyscy ich przyjaciele spożywają nadmierną dawkę alkoholu co najmniej raz w tygodniu. Nieco mniej rozpowszechnione jest wśród przyjaciół respondenta palenie marihuany lub haszyszu – 63% nie ma w najbliższym gronie nikogo, kto sięgałby po te substancje. W przypadku pozostałych wymienionych środków, wskaźniki rozpowszechnienia wśród przyjaciół respondenta są mniejsze.

Tabela 59. Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół. (Młodzi)

	<i>Nikt</i>	<i>Kilka osób</i>	<i>Sporo</i>	<i>Większość</i>	<i>Wszyscy</i>
pije napoje alkoholowe (piwo, wino, wódkę, itp.)	21%	25%	27%	22%	6%
pali papierosy	22%	32%	30%	13%	3%
upija się co najmniej raz w tygodniu	42%	36%	16%	3%	3%
pali marihuanę lub haszysz	63%	29%	5%	1%	1%
używa alkoholu razem z marihuaną jednocześnie	87%	9%	2%	1%	1%
bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)	87%	9%	1%	1%	1%
używa środków wziewnych (kleju itp.)	87%	9%	1%	2%	1%
bierze amfetaminę	89%	9%	0%	1%	1%
bierze LSD lub jakiś inny halucynogen	89%	9%	0%	1%	1%
bierze kokainę lub crack	93%	6%	0%	1%	1%
bierze polską heroinę, czyli tzw. "kompot"	93%	6%	0%	1%	1%
bierze sterydy anaboliczne	94%	5%	0%	1%	1%
bierze ecstasy	95%	4%	0%	1%	1%
bierze grzyby halucynogenne	95%	3%	1%	1%	1%
bierze heroinę	96%	3%	0%	1%	1%
bierze GHB	96%	3%	1%	1%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Zażywanie poszczególnych substancji wśród przyjaciół respondentów starszych jest zdecydowanie bardziej rozpowszechnione. 51% uznało, że większość znajomych pije alkohol, 35% uważa, że większość pali papierosy. Spory jest odsetek licealistów deklarujących, że ich przyjaciele upijają się przynajmniej raz w tygodniu (82%). 62% ankietowanych przyjaźni się z osobami, które palą marihuanę, a 33% zna osoby, które łączą ten środek z alkoholem.

Tabela 60. Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół (Starsi)

	<i>Nikt</i>	<i>Kilka osób</i>	<i>Sporo</i>	<i>Większość</i>	<i>Wszyscy</i>
pije napoje alkoholowe (piwo, wino, wódkę, itp.)	6%	12%	21%	51%	11%
pali papierosy	8%	21%	35%	34%	1%
upija się co najmniej raz w tygodniu	18%	39%	30%	13%	1%
pali marihuanę lub haszysz	38%	42%	13%	6%	1%
używa alkoholu razem z marihuaną jednocześnie	67%	23%	8%	1%	1%
bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)	78%	17%	3%	1%	1%
bierze amfetaminę	82%	11%	4%	1%	1%
bierze LSD lub jakiś inny halucynogen	85%	9%	4%	1%	1%
bierze ecstasy	87%	8%	3%	1%	1%
bierze heroinę	89%	6%	3%	1%	1%
bierze kokainę lub crack	89%	6%	2%	1%	1%
bierze sterydy anaboliczne	91%	6%	1%	1%	1%
używa środków wziewnych (kleju itp.)	92%	3%	3%	1%	1%
bierze grzyby halucynogenne	92%	4%	1%	1%	1%
bierze polską heroinę, czyli tzw. "kompot"	92%	4%	1%	1%	1%
bierze GHB	93%	4%	1%	1%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Używanie substancji psychoaktywnych, zarówno legalnych, takich jak napoje alkoholowe, czy tytoń, jak i nielegalnych, takich jak narkotyki, niesie za sobą ryzyko pojawienia się szkód zdrowotnych i społecznych. Ryzyko to jest szczególnie duże, gdy po substancje te sięgają ludzie bardzo młodzi, nie świadomi tego, co może im grozić. Pewne znaczenie profilaktyczne może tu mieć wiedza na temat wielorakich niebezpieczeństw związanych z ich używaniem. Nie tylko, dlatego że uświadomienie sobie ryzyka skłaniać powinno do ograniczania konsumpcji, ale również dlatego, że stwarza ono szansę zadbania o jak największe zminimalizowanie niebezpieczeństwa powikłań.

Na ile młodzież zdaje sobie sprawę z ryzyka związanego z używaniem różnych substancji? Uczniom przedstawiona została lista środków legalnych i nielegalnych. Badani poproszeni zostali o ocenę na skali od „nie ma ryzyka” do „duże ryzyko” szkodliwość każdego z wymienionych środków.

W przypadku większości substancji pytano osobno o ryzyko związane z podejmowaniem prób oraz ryzyko wynikające z regularnego używania. Tylko przy napojach alkoholowych, oraz przy konopiach wprowadzono trzy poziomy nasilenia używania. W przypadku alkoholu odpowiadają one trzem stylom picia tj.: „małe ilości jednorazowo, ale często”, „duże ilości jednorazowo, ale rzadko” oraz „dużo jednorazowo i często”. W odniesieniu do przetworów konopi trzy poziomy używania odpowiadają eksperymentowaniu, używaniu okazjonalnemu i używaniu regularnemu.

W opinii uczniów gimnazjum, wszelkie kontakty z narkotykami wiążą się z dużym ryzykiem. Wszelkie czynności związane z zażywaniem narkotyków innych niż marihuana (zarówno w zakresie prób, eksperymentowania oraz regularnego korzystania) wiążą się według badanych z dużym ryzykiem.

Oceniając ryzyko związane z zażywaniem środków psychoaktywnych za najbezpieczniejsze gimnazjaliści uznali palenie papierosów (10% wskazało duże ryzyko). W dalszej kolejności wskazywano wypijanie 1 lub 2 drinków prawie codziennie (28%), próbowanie marihuany lub haszyszu 1 lub 2 razy (29% wskazało na duże

ryzyko). Według 37% ankietowanych z dużym ryzykiem wiąże się palenie marihuany od czasu do czasu oraz wypijanie 5 drinków w czasie weekendu.

Pozostałe wymienione czynności wiążą się według badanych z większym ryzykiem. Warto zauważyć, że duża część uczniów ma świadomość, że wypalanie paczki papierosów dziennie(69%) oraz wypijanie 4-5 drinków prawie codziennie (66%) wiąże się z dużym ryzykiem.

Tabela 61. Jak bardzo, Twoim zdaniem, ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą (zdrowotnie lub w inny sposób), jeśli: (Młodszy)

	<i>Nie ma ryzyka</i>	<i>Małe ryzyko</i>	<i>Umiarkowane ryzyko</i>	<i>Duże ryzyko</i>	<i>Nie wiem</i>
Wypalają co najmniej paczkę papierosów dziennie	3%	3%	20%	69%	6%
Wypijają 4 lub 5 drinków prawie codziennie	3%	7%	16%	66%	8%
Biorą narkotyki w zastrzykach regularnie	6%	3%	11%	66%	14%
Biorą LSD regularnie	6%	6%	9%	64%	15%
Biorą crack regularnie	7%	6%	11%	63%	14%
Biorą ecstazy regularnie	7%	6%	9%	62%	15%
Biorą GHB regularnie	6%	5%	11%	61%	16%
Biorą kokainę regularnie	7%	4%	11%	61%	16%
Biorą amfetaminę regularnie	7%	8%	9%	60%	16%
Biorą środki wziewne regularnie	6%	6%	13%	59%	15%
Pałają marihuanę lub haszysz regularnie	8%	9%	14%	54%	14%
Próbują 1 raz lub 2 razy narkotyki w zastrzykach	8%	6%	18%	51%	18%
Próbują 1 raz lub 2 razy crack	8%	10%	13%	49%	19%
Próbują 1 raz lub 2 razy ecstazy	9%	8%	16%	47%	20%
Próbują 1 raz lub 2 razy kokainy	9%	9%	16%	47%	18%
Próbują 1 raz lub 2 razy GHB	8%	9%	15%	47%	20%
Próbują 1 raz lub 2 razy amfetaminę	9%	8%	20%	47%	17%
Próbują 1 raz lub 2 razy środków wziewnych	8%	12%	17%	42%	21%
Próbują 1 raz lub 2 razy LSD	9%	13%	17%	42%	18%
Wypijają 5 drinków lub więcej w czasie weekendu	6%	11%	30%	37%	15%
Pałają marihuanę lub haszysz od czasu do czasu	12%	15%	22%	37%	15%
Próbują 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu	18%	20%	15%	29%	17%
Wypijają 1 lub 2 drinki prawie codziennie	6%	23%	35%	28%	8%
Pałają papierosy od czasu do czasu	12%	43%	29%	10%	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Starsi respondenci zdają się mieć większą świadomość w zakresie zażywania takich substancji. Z największym ryzykiem wiąże się według nich regularne zażywanie narkotyków (innych niż marihuana). Z najmniej ryzykowne uznawane jest przez badanych okazjonalne palenie papierosów (13%), spróbowanie marihuany (27%) i wypijanie 1-2 drinków każdego dnia. Okazjonalne palenie marihuany za ryzykowne uznało 32% ankietowanych.

Tabela 62. Jak bardzo, Twoim zdaniem, ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą (zdrowotnie lub w inny sposób), jeśli: (Starsi)

	<i>Nie ma ryzyka</i>	<i>Małe ryzyko</i>	<i>Umiarkowane ryzyko</i>	<i>Duże ryzyko</i>	<i>Nie wiem</i>
Biorą narkotyki w zastrzykach regularnie	4%	4%	4%	75%	13%
Biorą amfetaminę regularnie	4%	4%	6%	73%	13%
Biorą kokainę regularnie	4%	5%	6%	73%	13%
Wypalają co najmniej paczkę papierosów dziennie	2%	4%	15%	72%	7%
Biorą ecstazy regularnie	4%	6%	5%	71%	15%
Biorą crack regularnie	4%	6%	6%	70%	15%
Biorą LSD regularnie	2%	5%	9%	69%	15%
Biorą GHB regularnie	4%	5%	6%	67%	19%
Biorą środki wziewne regularnie	4%	5%	9%	67%	15%
Próbują 1 raz lub 2 razy narkotyki w zastrzykach	5%	6%	11%	64%	13%
Wypijają 4 lub 5 drinków prawie codziennie	4%	8%	20%	59%	9%
Próbują 1 raz lub 2 razy crack	6%	7%	20%	54%	13%
Próbują 1 raz lub 2 razy GHB	6%	8%	15%	53%	17%
Próbują 1 raz lub 2 razy ecstazy	6%	8%	20%	51%	15%
Próbują 1 raz lub 2 razy kokainy	7%	9%	21%	50%	13%
Palą marihuanę lub haszysz regularnie	10%	12%	19%	49%	10%
Próbują 1 raz lub 2 razy amfetaminę	7%	10%	22%	49%	13%
Próbują 1 raz lub 2 razy środków wziewnych	6%	12%	18%	48%	17%
Próbują 1 raz lub 2 razy LSD	7%	14%	23%	43%	13%
Wypijają 5 drinków lub więcej w czasie weekendu	11%	20%	25%	35%	9%
Palą marihuanę lub haszysz od czasu do czasu	20%	20%	20%	32%	8%
Wypijają 1 lub 2 drinki prawie codziennie	7%	25%	32%	28%	8%
Próbują 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu	29%	23%	12%	27%	9%
Palą papierosy od czasu do czasu	8%	35%	37%	13%	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Celem sprawdzenia, wiedzy uczniów na temat oddziaływania alkoholu, zadano im szereg pytań. Przedstawiono zdarzenia, które mogą nastąpić po wypiciu alkoholu. Zadaniem uczniów było ocenić, w jakim stopniu picie alkoholu ma wpływ na zaistnienie tych sytuacji.

Dla 66% uczniów gimnazjum picie alkoholu w bardzo dużym stopniu wpływa na wypadki drogowe, dla 49% na problemy zdrowotne, a 49% ankietowanych wskazało na inne wypadki. Dla 44% badanych są to problemy finansowe. 42% badanych uznało, że alkohol ma bardzo duży wpływ na występowanie przestępstw związanych z przemocą oraz na problemy rodzinne (44%. 36% wskazało na problemy w stosunkach z innymi ludźmi. Podsumowując, można stwierdzić, że uczniowie mają świadomość negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem alkoholu.

Tabela 63. Jak myślisz, czy nadmierne picie alkoholu wpływa na następujące problemy? (Młodzi)

	<i>Tak, w bardzo dużym stopniu</i>	<i>Tak, w dużym stopniu</i>	<i>Tak, w pewnym stopniu</i>	<i>Tak, ale tylko trochę</i>	<i>Nie</i>
Wypadki drogowe	66%	22%	6%	2%	4%
Inne wypadki	49%	32%	11%	3%	5%
Problemy zdrowotne	49%	23%	18%	4%	6%
Problemy finansowe	44%	20%	24%	6%	6%
Problemy rodzinne	44%	32%	16%	3%	6%
Przestępstwa związane z przemocą	42%	27%	22%	4%	4%
Problemy w stosunkach z innymi ludźmi	36%	23%	24%	9%	8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Zdaniem licealistów picie alkoholu w bardzo dużym stopniu wpływa na wypadki drogowe (68%), 50% ankietowanych wskazało na inne wypadki, 49% na problemy w rodzinie. 46% starszych respondentów uważa, że nadmierne picie alkoholu skutkuje problemami zdrowotnymi, a 45% uważa, że wpływa na przestępstwa związane z przemocą. 44% ankietowanych wskazało problemy finansowe, a 38% problemy w stosunkach z innymi ludźmi.

Tabela 64. Jak myślisz, czy nadmierne picie alkoholu wpływa na następujące problemy? (Starsi)

	<i>Tak, w bardzo dużym stopniu</i>	<i>Tak, w dużym stopniu</i>	<i>Tak, w pewnym stopniu</i>	<i>Tak, ale tylko trochę</i>	<i>Nie</i>
Wypadki drogowe	68%	20%	4%	1%	8%
Inne wypadki	50%	34%	6%	3%	7%
Przestępstwa związane z przemocą	45%	32%	14%	3%	6%
Problemy rodzinne	49%	30%	12%	2%	7%
Problemy zdrowotne	46%	28%	12%	6%	8%
Problemy w stosunkach z innymi ludźmi	38%	23%	23%	6%	11%
Problemy finansowe	44%	24%	17%	7%	8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Picie napojów alkoholowych często sprzyja powstawaniu różnych problemów. Problemy te występować mogą także bez związku z używaniem substancji, jednak picie zwiększa prawdopodobieństwo ich pojawienia się. W jednym z pytań ankiety respondenci otrzymali listę takich problemów z prośbą, aby określili, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy stały się ich udziałem w związku z pićm alkoholu.

W pierwszej kohorcie najbardziej rozpowszechnią konsekwencją picia alkoholu jest poważna kłótnia (13%). Kolejnymi problemami pod względem rozpowszechnienia są problemy z przyjaciółmi (10%), zniszczenie rzeczy lub ubrania (11%), wypadek lub utrata pieniędzy (6%) oraz przepychanka lub bójka.

**Tabela 65. Czy kiedykolwiek miałeś(aś) któryś z niżej wymienionych problemów?
(Młodzi)**

	<i>Nigdy</i>	<i>Tak, z powodu alkoholu</i>	<i>Tak, z powodu narkotyków</i>	<i>Tak, z innych powodów</i>
Kłótnia lub sprzeczka	79%	13%	0%	8%
Problemy z przyjaciółmi	87%	10%	1%	2%
Zniszczenie rzeczy lub ubrania	87%	11%	1%	1%
Wypadek lub uszkodzenie ciała	91%	5%	1%	3%
Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	91%	6%	0%	3%
Przepychanka lub bójka	92%	6%	0%	2%
Problemy z rodzicami	93%	4%	1%	1%
Problemy z nauczycielami	94%	3%	2%	1%
Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	95%	3%	1%	2%
Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	96%	3%	1%	0%
Kłopoty z policją	97%	1%	1%	1%
Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	97%	3%	1%	0%
Stałeś(aś) się ofiarą rabunku lub kradzieży	97%	1%	1%	1%
Interwencja pogotowia ratunkowego	98%	1%	1%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W starszej kohorcie najbardziej rozpowszechnią konsekwencją picia alkoholu jest poważna kłótnia (22%). Kolejnymi następstwami pod względem rozpowszechnienia są zniszczenie rzeczy lub ubrania (19%), problemy z rodzicami (15%) oraz problemy z przyjaciółmi (13%). 11% ankietowanych miało wskutek picia alkoholu problemy z Policją oraz uczestniczyło w przepychance lub bójce.

Tabela 66. Czy kiedykolwiek miałeś(aś) któryś z niżej wymienionych problemów? (Starsi)

	<i>Nigdy</i>	<i>Tak, z powodu alkoholu</i>	<i>Tak, z powodu narkotyków</i>	<i>Tak, z innych powodów</i>
Kłótnia lub sprzeczka	62%	22%	3%	18%
Zniszczenie rzeczy lub ubrania	77%	19%	1%	4%
Problemy z rodzicami	77%	15%	1%	6%
Przepychanka lub bójka	80%	11%	1%	8%
Problemy z przyjaciółmi	80%	13%	1%	5%
Wypadek lub uszkodzenie ciała	87%	8%	1%	4%
Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	87%	10%	1%	2%
Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	87%	8%	1%	5%
Kłopoty z policją	87%	11%	1%	2%
Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	90%	7%	2%	1%
Problemy z nauczycielami	92%	4%	1%	4%
Interwencja pogotowia ratunkowego	93%	4%	1%	2%
Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	94%	4%	1%	1%
Stałeś(aś) się ofiarą rabunku lub kradzieży	94%	4%	0%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Biorąc pod uwagę wskaźnik odpowiedzi „zdecydowanie potępiam”, można zauważyć, że najmniejsza liczba ankietowanych zdecydowanie potępiła okazjonalne spożycie alkoholu (5%), okazjonalne palenie (7%), czy wypicie jednego lub dwóch drinków od czasu do czasu. Co ciekawe, największy współczynnik odpowiedzi „zdecydowanie potępiam” uzyskał problem palenie 10 lub więcej papierosów dziennie.

Tabela 67. Ludzie różnią się między sobą ze względu na to, czy potępiają innych za postępowanie w pewien sposób, czy też nie. Czy TY potępiasz innych za niżej opisane postępowanie? (Młodzi)

	<i>Nie potępiam</i>	<i>Potępiam</i>	<i>Zdecydowanie potępiam</i>	<i>Nie wiem</i>
Wypicie alkoholu raz lub dwa razy na rok	79%	9%	5%	6%
Palenie papierosów od czasu do czasu	61%	18%	7%	14%
Picie jednego lub dwóch "drinków" kilka razy w tygodniu	53%	23%	8%	16%
Spróbowanie raz lub dwa razy marihuany lub haszyszu	43%	18%	20%	20%
Spróbowanie środków wziewnych (kleju itp.) raz lub dwa razy	36%	26%	22%	16%
Upijanie się raz na tydzień	35%	28%	20%	16%
Spróbowanie raz lub dwa razy leków uspokajających lub nasennych (bez recepty lekarza)	35%	27%	22%	16%
Palenie marihuany lub haszyszu od czasu do czasu	34%	24%	25%	17%
Spróbowanie raz lub dwa razy LSD lub jakiegoś innego halucynogenu	33%	23%	28%	15%
Spróbowanie heroiny raz lub dwa razy	32%	25%	28%	15%
Spróbowanie amfetaminy raz lub dwa razy	32%	27%	28%	14%
Spróbowanie kokainy raz lub dwa razy	31%	27%	27%	15%
Spróbowanie cracku raz lub dwa razy	30%	27%	28%	15%
Spróbowanie ecstasy raz lub dwa razy	30%	27%	27%	16%
Palenie 10 lub więcej papierosów dziennie	30%	30%	30%	11%
Spróbowanie "kompotu" raz lub dwa razy	29%	27%	27%	17%
Palenie marihuany lub haszyszu regularnie	27%	27%	32%	15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Podobnie jak w przypadku starszych uczniów, najmniejszą ilość wskazań odpowiedzi „zdecydowanie potępiam” otrzymało wypicie alkoholu jeden lub dwa razy w roku (1%), palenie papierosów od czasu do czasu (4%), picie jednego lub dwóch drinków w tygodniu (4%). Największą ilość wskazań odpowiedzi „zdecydowanie potępiam” w starszej kohorcie otrzymały odpowiedzi dotyczące zażywania różnego rodzaju narkotyków.

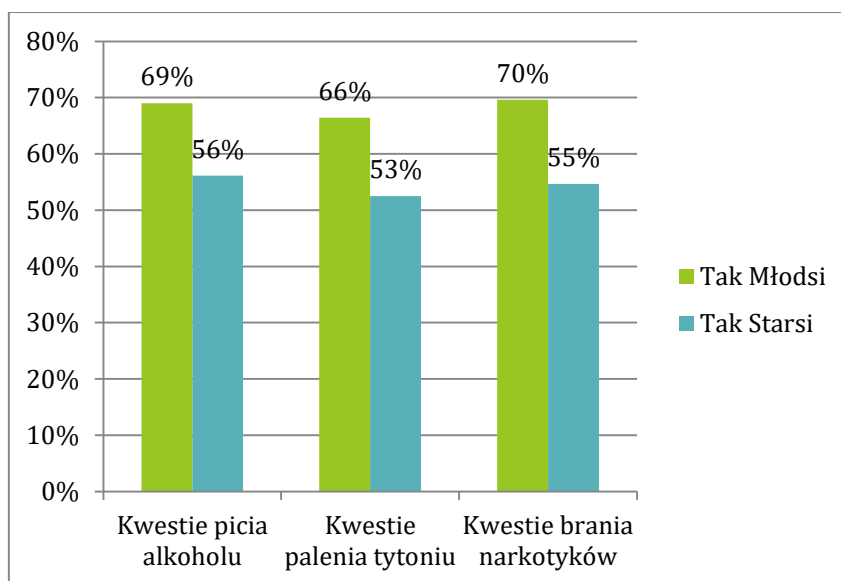
Tabela 68. Ludzie różnią się między sobą ze względu na to, czy potępiają innych za postępowanie w pewien sposób, czy też nie. Czy TY potępiasz innych za niżej opisane postępowanie? (Starsi)

	<i>Nie potępiam</i>	<i>Potępiam</i>	<i>Zdecydowanie potępiam</i>	<i>Nie wiem</i>
Spróbowanie "kompotu" raz lub dwa razy	20%	25%	41%	14%
Spróbowanie heroiny raz lub dwa razy	21%	27%	42%	11%
Spróbowanie cracku raz lub dwa razy	23%	25%	43%	9%
Spróbowanie kokainy raz lub dwa razy	23%	23%	44%	10%
Spróbowanie środków wziewnych (kleju itp.) raz lub dwa razy	23%	27%	37%	12%
Spróbowanie amfetaminy raz lub dwa razy	25%	23%	41%	11%
Spróbowanie ecstasy raz lub dwa razy	25%	24%	39%	11%
Palenie marihuany lub haszyszu regularnie	27%	27%	35%	11%
Spróbowanie raz lub dwa razy leków uspokajających lub nasennych (bez recepty lekarza)	28%	30%	31%	11%
Spróbowanie raz lub dwa razy LSD lub jakiegoś innego halucynogenu	30%	23%	37%	10%
Palenie 10 lub więcej papierosów dziennie	36%	37%	18%	10%
Upijanie się raz na tydzień	42%	35%	14%	9%
Palenie marihuany lub haszyszu od czasu do czasu	44%	19%	25%	12%
Spróbowanie raz lub dwa razy marihuany lub haszyszu	58%	15%	18%	8%
Picie jednego lub dwóch "drinków" kilka razy w tygodniu	61%	21%	4%	13%
Palenie papierosów od czasu do czasu	69%	14%	4%	13%
Wypicie alkoholu raz lub dwa razy na rok	89%	5%	1%	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Większość badanych uczniów brała udział w zajęciach profilaktycznych. W przypadku 69% młodszych i 56% starszych uczniów zajęcia dotyczyły kwestii picia alkoholu, 66% młodszych i 53% starszych wskazało na zajęcia dotyczące palenia tytoniu. Najmniejsza ilość osób wskazała kwestie związane z braniem narkotyków (70% młodzi i 55% starsi).

Wykres 87. Czy w bieżącym roku szkolnym brałe(a)s udział w zajęciach w szkole (lekcji, spotkaniu) na których poruszano kwestie picia alkoholu, palenia tytoniu lub brania narkotyków?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

SEKSUALNOŚĆ

Rozwój seksualny jest procesem, który biegnie własnym nurtem i wyrasta z tego co podstawowe i niezbywalne dla człowieka – biologii. O ile jednak struktura biologiczna płci może być uważana za w miarę stałą podstawę, bazę rozwoju seksualnego, o tyle czynniki psychologiczne i kulturowe należą do czynników podlegających stałym przemianom. W związku z tym na przestrzeni czasu zmieniają się także normy wytworzone w obszarze seksualności dzieci i młodzieży. Niniejsza część raportu stawowi próbę odpowiedzi na pytanie, jakie są zwyczaje seksualne młodzieży, oraz czy występują w tym obszarze zachowania ryzykowne.

Celem określenia wieku inicjacji seksualnej młodych mieszkańców Augustowa, zapytano w jakim wieku rozpoczęli oni współżycie. Kiedykolwiek w życiu współżyło 8% uczniów

młodszych oraz 32% uczniów starszych. W młodszej grupie, wiek inicjacji to 13-15 lat (6%). Pojedyncze odsetki ankietowanych udzieliły odpowiedzi „15-16” lat i więcej. III klasa gimnazjum to młodzież w wieku 15-16 lat, należy więc sądzić, że odsetek respondentów, którzy wskazali wiek 17-18 lat to osoby, które powtarzały klasę. Wśród reprezentantów starszej grupy 1% ankietowanych współżyło już w wieku poniżej 12 lat. 9% rozpoczęło współżycie w wieku 13-15 lat, a po 11% w wieku 15-16 oraz 17-18 lat.

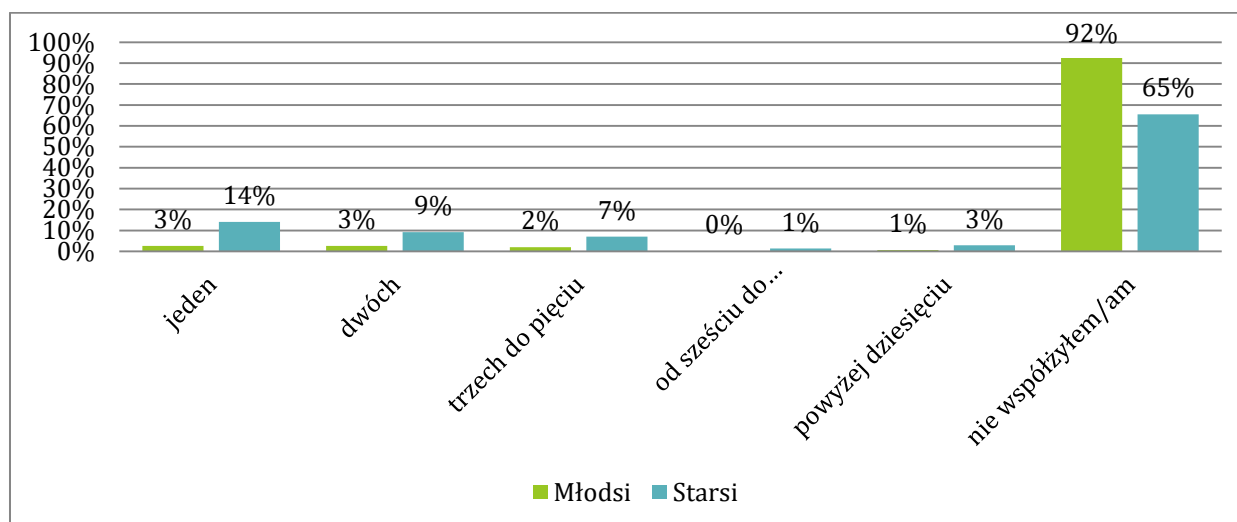
Tabela 69. W jakim wieku rozpoczęłaś/ąłeś współżycie seksualne?

	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
poniżej 12 lat	0%	1%
13-15 lat	6%	9%
15-16 lat	1%	11%
17-18 lat	1%	11%
nie współżyłem/am	92%	68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Spośród ankietowanych, którzy deklarują kontakty seksualne kiedykolwiek w życiu, największa część przyznaje, że mieli jednego partnera (14% w grupie starszej i 3% w grupie młodszej), 9% uczniów starszych i 3% młodszych miało dwóch partnerów, a 7% starszych i 2% młodszych wskazało odpowiedź „od trzech do pięciu partnerów”. Pojedyncze odsetki reprezentantów grupy starszej przyznają, że mieli od sześciu do dziesięciu partnerów (1%), czy nawet powyżej dziesięciu (3%).

Wykres 88. Ilu miałaś/aś partnerów/ek seksualnych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

W kolejnym pytaniu kontynuowany był wątek podejmowania ryzykownych czynności seksualnych. Zadano uczniom szereg pytań, które są wskaźnikami pomocnymi w oszacowaniu skali tego problemu. Zauważalny jest fakt, że reprezentanci grupy starszej z większą częstotliwością podejmują ryzykowne zachowania seksualne (co wynika z faktu, że większa część uczniów tej grupy kiedykolwiek w życiu współżyła). Niepokojący jest fakt, że co 5 uczeń starszy podejmował kontakt seksualny bez zabezpieczenia. W przypadku uczniów młodszych wskaźnik ten wynosi 4%. Należy zwrócić uwagę na fakt, że 18% uczniów starszych i 5% młodszych miało kontakt seksualny pod wpływem środków odurzających. 15% respondentów starszych i 2% młodszych współżyło z osobą dorosłą. 8% licealistów i 3% gimnazjalistów podejmowało stosunek seksualny z nieznanymi osobami. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że 6% starszych i 1% młodszych respondentów zdecydowało się na kontakt seksualny w zamian za wynagrodzenie lub prezent. 4% starszych i 1% młodszych uczniów grało w gry seksualne lub współżyło z kilkoma osobami naraz. Warto zauważyć, że 3% respondentów z każdej grupy wiekowej współżyło wbrew woli (bez wyrażenia zgody).

Tabela 70. Czy zdarzyło Ci się wykonywanie następujących czynności:

	<i>Tak</i>	
	<i>Młodszy</i>	<i>Starszy</i>
Kontakt seksualny bez zabezpieczenia	4%	20%
Kontakt seksualny pod wpływem alkoholu/narkotyków	5%	18%
Kontakt seksualny osobą dorosłą	2%	15%
Przygodny kontakt seksualny z nieznanymi osobami	3%	8%
Kontakt seksualny w zamian za wynagrodzenie/prezent	1%	6%
Kontakt seksualny z wieloma partnerami/ granie w gry seksualne	1%	4%
Kontakt seksualny bez Twojej zgody	3%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Następnie uczniowie zostali zapytani, czy byli obiektem niechcianych zachowań, czy żartów lub propozycji o charakterze seksualnym. 17% uczniów starszych i 16% młodszych doświadczyło takiej sytuacji ze strony obcych osób, 17% starszych i 22% młodszych ze strony kolegów i koleżanek. Mniejsza ilość ankietowanych wskazała na nauczycieli (2% starszych i 3% młodszych) oraz członków rodziny (2% starszych i 3% młodszych).

Tabela 71. Czy kiedykolwiek byłeś/aś obiektem niechcianych, niewłaściwych zachowań, żartów lub propozycji o charakterze seksualnym ze strony:

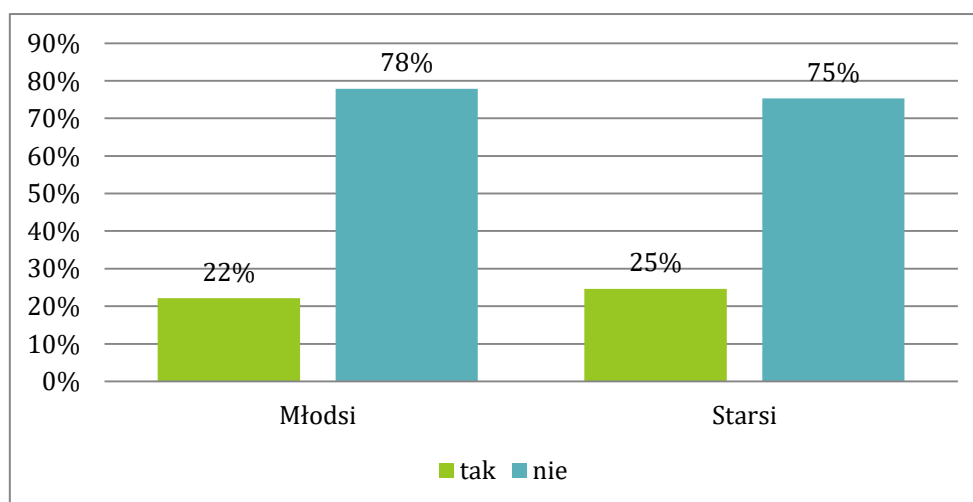
	Tak	
	Młodzi	Starsi
Osób obcych	16%	17%
Kolegów/koleżanek	22%	17%
Nauczycieli	3%	2%
Członków bliższej lub dalszej rodziny	3%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

PROBLEM PRZEMOCOWY

Kolejnym problemem poruszonym w badaniu młodzieży był problem przemocy. 22% młodszych i 25% starszych ankietowanych przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy.

Wykres 89. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tę część badanych, którzy przyznali, że doświadczyli przemocy zapytano kto był jej sprawcą. 37% młodszych i 20% starszych doświadczyło przemocy ze strony rodzeństwa, 31% młodszych i 26% starszych ze strony kolegów ze szkoły, 29% młodszych i 17% starszych ze strony znajomych. Warto zauważyć, że 17% młodszych i 37% starszych ankietowanych zaznało przemocy ze strony rodziców.

Tabela 73. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? Można wybrać kilka odpowiedzi.

	<i>Młodzi</i>		<i>Starsi</i>	
	<i>%</i>	<i>liczba</i>	<i>%</i>	<i>liczba</i>
rodzeństwo	37%	13	20%	7
koledzy ze szkoły	31%	11	26%	9
znajomi	29%	10	17%	6
rodzice	17%	6	37%	13
inne osoby, jakie?	14%	5	17%	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Przemoc wielokrotnie koreluje z problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych, najczęściej alkoholu. Z tego powodu zapytano ankietowanych, czy osoby stosujące przemoc były w stanie nietrzeźwości. 71% uczniów młodszych i 80% starszych przyznało, że osoby stosujące wobec nich przemoc nie były pod wpływem substancji. Na przeciwne odpowiedzi wskazało 17% uczniów starszych i 6% młodszych. Pojedyncze osoby wskazywały na narkotyki, dopalacze i leki. 17% ankietowanych młodszych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

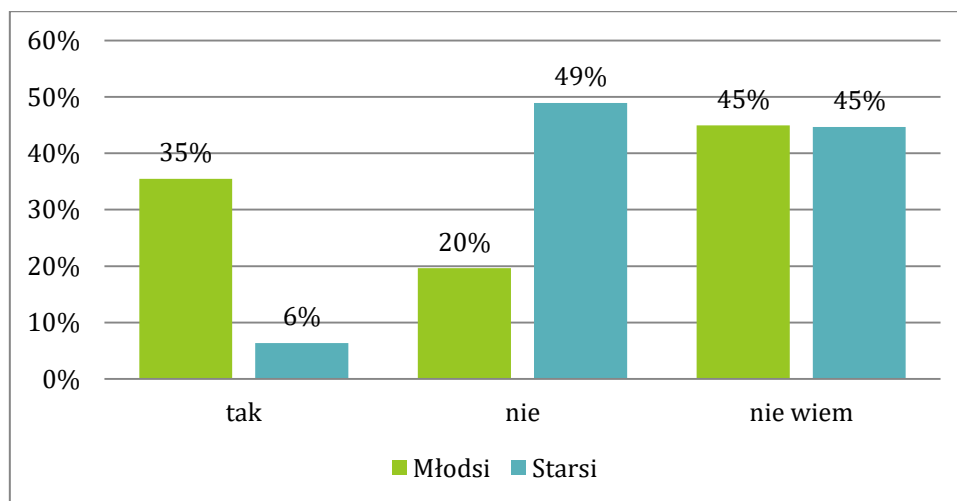
Tabela 74. Czy osoba, która stosowana wobec ciebie przemoc była pod wpływem:

	<i>Młodzi</i>		<i>Starsi</i>	
	<i>%</i>	<i>liczba</i>	<i>%</i>	<i>liczba</i>
nie była pod wpływem substancji	71%	25	80%	28
alkoholu	6%	2	17%	6
narkotyków	3%	1	3%	1
dopalaczy	3%	1	0%	0
leków	3%	1	0%	0
nie wiem	17%	6	3%	1
inne, jakie?	6%	2	0%	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Celem oszacowania skali przemocy rówieśniczej zapytano ankietowanych, czy w ich szkole występuje taki problem. 35% uczniów młodszych i 6% starszych udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Można sądzić, że problem przemocy rówieśniczej jest zdecydowanie mniejszy w szkołach ponadgimnazjalnych, zaś znaczne rozmiary przybiera w gimnazjum.

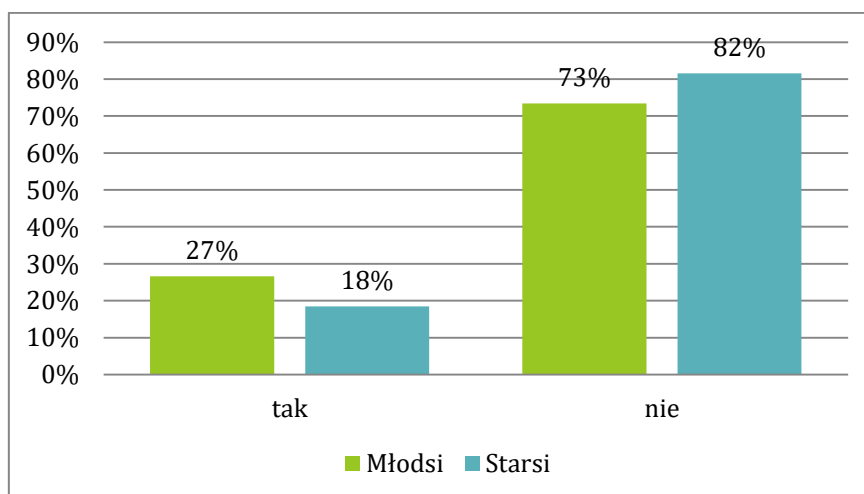
Wykres 90. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

27% uczniów młodszych i 18% starszych przyznało się do stosowania przemocy wobec innych osób.

Wykres 91. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Największa część uczniów stosowała przemoc wobec rodzeństwa (36% młodszych i 50% starszych) oraz rówieśników (67% młodszych i 50% starszych). Pojedyncze odsetki badanych stosowały przemoc wobec rodziców i innych osób.

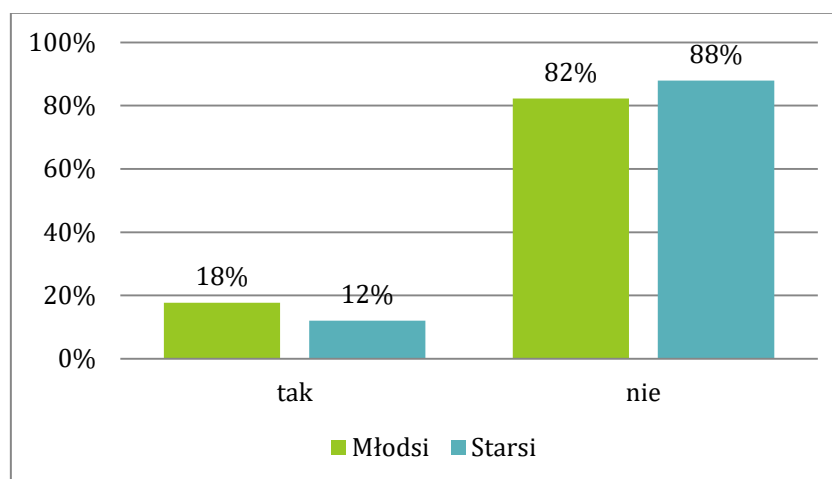
Tabela 75 . Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Odpowiedź	Młodzi		Starsi	
	%	Liczba odp.	%	Liczba odp.
wobec rodziców	2%	1	0%	0
wobec rodzeństwa	36%	15	50%	12
wobec rówieśników	67%	28	50%	12
inne, jakie?	2%	1	13%	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Na pytanie czy ankietowany zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu, 18% ankietowanych młodszych i 12% starszych odpowiedziało twierdząco. 82% młodszych i 88% starszych badanych nie zna takich osób.

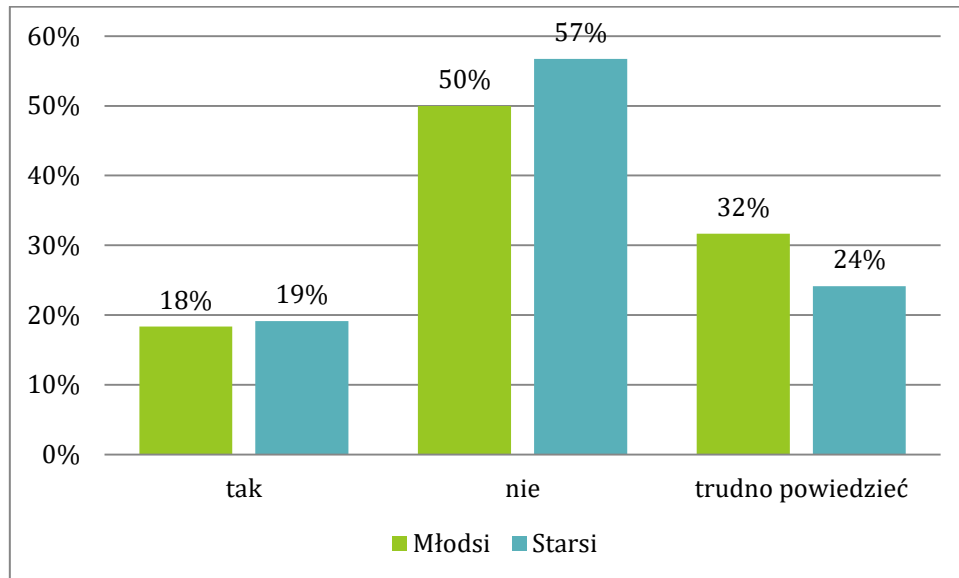
Wykres 92. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Przemocy za pośrednictwem sieci doświadczyło 18% uczniów młodszych i 19% starszych. 32% reprezentantów młodszej kohorty oraz 24% starszej nie umiało udzielić na pytanie.

Wykres 93. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

PORÓWNANIE BADAŃ LOKALNYCH DO OGÓLNOPOLSKIEGO BADANIA ESPAD

Wyniki badań realizowanych w Augustowie w roku 2018 porównano z wynikami badań ogólnopolskich, realizowanych w ramach programu ESPAD⁷.

Diagnoza *Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną* miała charakter ogólnopolski. Realizowana była na przełomie kwietnia i czerwca 2015 roku. Założono objęcie badaniem dwóch kohort młodzieży – młodzież urodzoną w 1999 roku (wiek: 15-16 lat w momencie badania) i 1997 r. (wiek: 17-18 lat w momencie badania). Badaniami objęto próbę ogólnopolską, 9 prób wojewódzkich (Dolnośląskie, Kujawsko-Pomorskie, Lubelskie, Małopolskie, Mazowieckie, Opolskie, Śląskie, Świętokrzyskie, Zachodniopomorskie) oraz 4 próby miejskie (Wrocław, Bydgoszcz, Kędzierzyn-Koźle, Poznań). Badania zrealizowano w 729 klasach gimnazjalnych oraz w 724 klasach szkół ponadgimnazjalnych. W gimnazjach zebrano 12 764 ankiety, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 13 218 ankiet. Badanie zostało realizowane metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankieterów rekrutujący się spoza systemu oświaty i wychowania.

Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi a danymi lokalnymi. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 71,7% młodszych uczniów i 92,7% uczniów starszych. Natomiast w ostatnim miesiącu kontakt z alkoholem miało 48,6% gimnazjalistów oraz 82,3% licealistów.

⁷ J. Sierosławski, *Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną*, Warszawa, 2015r.

W przypadku młodzieży w **Augustowie zauważyć można niższy odsetek sięgania po alkohol w porównaniu do danych ogólnopolskich**. W przypadków uczniów gimnazjum, 62% z nich przyznaje, iż spożywało alkohol kiedykolwiek z życia, czyli o 21,6 pp. mniej niż współczynnik dla danych ogólnopolskich. W przeciągu ostatnich 12 miesięcy alkohol spożywało 47% uczniów – jest to 24,7 pp. mniej niż w 2015 roku w Polsce. W ostatnim miesiącu alkohol spożywało 10,6 pp. mniej respondentów.

Współczynnik licealistów spożywających alkohol kiedykolwiek w życiu wynosi 87% i jest 8,8pp. niższy niż ogółem dla Polski. W ostatnim roku robiło to 80% badanych (12,7 pp. mniej niż w Polsce), a w czasie 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło się to 77% badanych (5,3 pp. mniej niż współczynnik dla kraju).

Tabela 76. Picie alkoholu kiedykolwiek w życiu (Młodszy)

		2015	Augustów 2018
Gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	83,8%	62%
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	71,7%	47%
	W czasie 30 dni przed badaniem	48,6%	38%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tabela 77. Picie alkoholu kiedykolwiek w życiu (Starszy)

		2015	Augustów 2018
Liceum	Kiedykolwiek w życiu	95,8%	87%
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	92,7%	80%
	W czasie 30 dni przed badaniem	82,3%	77%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyła, chociaż raz w życiu, ponad jedna trzecia piętnasto-szesnastolatków (36,9%) i prawie dwie trzecie uczniów ze starszej

grupy (64,4%). W ciągu ostatniego roku do stanu silnego upojenia alkoholowego doprowadziło się 27,6% uczniów, a w ostatnim miesiącu 12,5%.

Zbyt dużą ilość alkoholu spożyło chociaż raz w życiu 30% uczniów gimnazjum (6,9 pp. mniej niż w ogółem wśród gimnazjalistów w Polsce). W ostatnim roku upiło się 26% uczniów 1,6 pp. niż w porównywanej grupie, a w ostatnim miesiącu 16%. Co ciekawe, na przestrzeni ostatniego miesiąca upiło się więcej gimnazjalistów w Augustowie, niż zdarzyło się to w przypadku badanych w 2015 roku uczniów. Różnica wynosi 3,5 pp.

W przypadku uczniów starszych większy jest współczynnik osób, które przyjęły nadmierną dawkę alkoholu kiedykolwiek w życiu (1,6pp. różnicy). Więcej jest też osób, które upiły się w ostatnim roku (7,1pp), w ostatnim miesiącu upiło się aż 15,3 pp. więcej licealistów w Augustowie, niż miało to miejsce w przypadku uczniów w Polsce.

Tabela 78 . Nadmierne spożycie alkoholu (Młodszy)

		2015	Augustów 2018
Gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	36,9%	30%
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	27,6%	26%
	W czasie 30 dni przed badaniem	12,5%	16%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tabela79 . Nadmierne spożycie alkoholu (Starszy)

		2015	Augustów 2018
Liceum	Kiedykolwiek w życiu	64,4%	66%
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	46,9%	54%
	W czasie 30 dni przed badaniem	19,7%	35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Jeśli chodzi o rodzaj spożywanego alkoholu, to uczniowie starsi i młodsi w dalszym ciągu wybierają głównie piwo (51,3% uczniowie gimnazjum i 78,9% uczniowie szkół ponadgimnazjalnych), w dalszej kolejności wybierano wódkę (33,1% uczniowie młodsi

i 65,2% uczniowie starsi) oraz wino (21,1% uczniowie młodszy i 37,7% uczniowie starsi). Zjawisko to jest również widoczne wśród uczniów z Augustowa.

Tabela80 . Rodzaj spożywanego alkoholu (Młodszy)

Gimnazjum		Polska	Augustów
		2015	2018
	Piwo	51,3%	44%
	Wino	21,1%	7%
	Wódka	33,1%	11%
	Inne...	x	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tabela81 . Rodzaj spożywanego alkoholu (Starszy)

Liceum		Polska	Augustów
		2015	2018
	Piwo	78,9%	55%
	Wino	37,7%	13%
	Wódka	65,2%	15%
	Inne...	x	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

PROBLEM NARKOTYKOWY

Jak wynika z badań ogólnopolskich problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Marihuanę lub haszysz w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało 19,2% uczniów z młodszej grupy i 31,5% ze starszej. Substancje wziewne aktualnie używało 5,9% gimnazjalistów i 2,4% uczniów ze szkół ponad gimnazjalnych, zaś ekstazy 2,9% uczniów z pierwszej grupy i 2,4% - z drugiej. Po środki psychoaktywne częściej sięgają młodzi mężczyźni niż młode kobiety. Podobnie jak w przypadku alkoholu, wraz ze wzrostem wieku wrasta liczba osób sięgających po te substancje.

W przypadku uczniów ze szkół w Augustowie problem narkotykowy jest mniejszy niż ten związany ze spożywaniem alkoholu. W przeciągu ostatniego roku marihuanę lub haszysz zażywało 15% reprezentantów młodszej kohorty, co stanowi 10pp. mniej, niż w przypadku gimnazjalistów w całej Polsce. 9% młodszych uczniów deklaruje zażywanie kiedykolwiek w życiu leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza – współczynnik ten jest o 8 pp. niższy niż dane dla kraju. Należy wnioskować, że

pozostałe substancje psychoaktywne nie są stosowane przez ankietowanych, gdyż wskaźnik odpowiedzi mieścił się w tym przypadku w granicach błędu statystycznego (1%).

Można zauważyć, że wraz z wiekiem badanych wzrasta ilość osób palących marihuanę lub haszysz. Wśród licealistów do kontaktu z tą substancją przyznało się aż 35% respondentów (8 pp. mniej niż licealiści w całej Polsce). Leki uspokajające i nasenne były zażywane przez 14% badanych, co stanowi 3,9 pp. mniej niż w badaniach dla kraju. Pozostałe wymienione w pytaniu substancje zażywało 1% lub 0% badanej próby.

Tabela 82. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu (Młodszy)

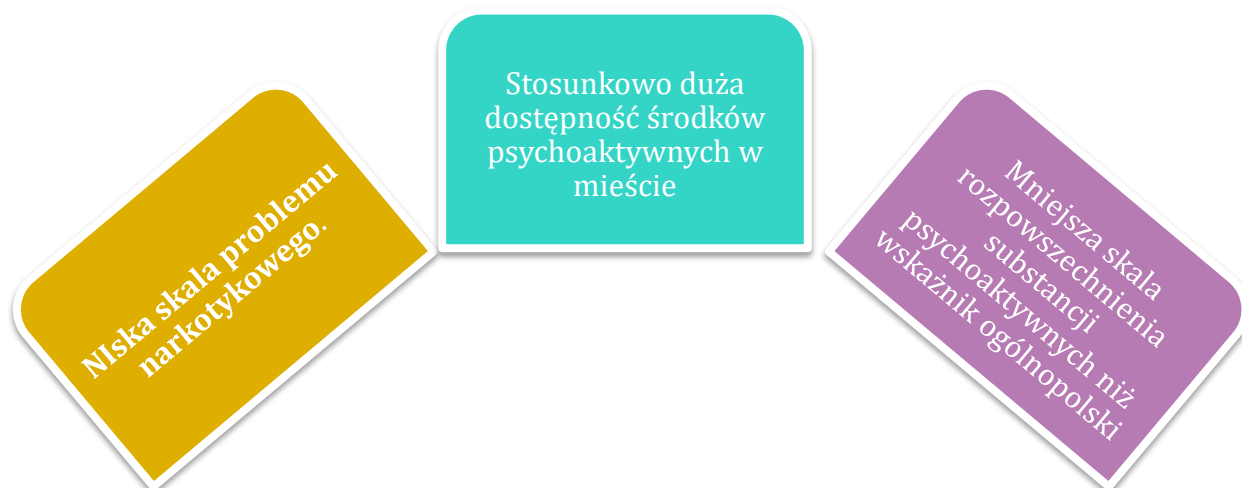
		Polska 2015	Augustów 2018
Gimnazjum	Marihuana lub haszysz	25,0%	15%
	Substancje wziewne	11,2%	x
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	17,0%	9%
	Amfetamina	5,3%	1%
	LSD lub inne halucynogeny	5,5%	1%
	Crack	2,6%	1%
	Kokaina	4,4%	1%
	Relevin	2,1%	1%
	Heroina	3,1%	1%
	Ecstasy	3,9%	1%
	Grzyby halucynogenne	3,3%	1%
	GHB	2,1%	1%
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	3,0%	1%
	Alkohol razem z tabletkami	5,7%	1%
	Sterydy anaboliczne	3,1%	1%
	Polska heroina (kompot)	3,4%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tabela 83. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu (Starsi)

		Polska 2015	Augustów 2018
Liceum	Marihuana lub haszysz	43,0%	35%
	Substancje wziewne	7,6%	x
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	17,9%	14%
	Amfetamina	7,1%	1%
	LSD lub inne halucynogeny	5,2%	1%
	Crack	1,5%	1%
	Kokaina	4,3%	1%
	Relevin	1,2%	0%
	Heroina	1,8%	1%
	Ecstasy	4,0%	1%
	Grzyby halucynogenne	3,5%	1%
	GHB	1,2%	1%
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	1,4%	1%
	Alkohol razem z tabletkami	7,3%	1%
	Sterydy anaboliczne	2,3%	1%
	Polska heroina (kompot)	2,0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Analizując problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży w Polsce, można zauważyć, iż jest on coraz mniej powszechny w tej grupie wiekowej. Z danych raportu⁸ wynika, iż w czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 56,2% uczniów klas trzecich gimnazjów i 71,5% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. W przeciągu ostatniego miesiąca papierosy paliło 26,4% uczniów młodszych, w tym 14,5% paliło codziennie. Spośród uczniów starszych codziennie paliło 25,9% badanych. Również badania przeprowadzone przez CBOS⁹ pokazują, że spada liczba uczniów palących papierosy. W 2012 ponad połowa uczniów nie paliła papierosów, a regularne palenie zadeklarowało 21 proc. badanych. Wzrósł za to odsetek uczniów palących okazjonalnie – z 17 proc. w 2010 roku do 21 proc. w 2013 roku.

Uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Augustowie rzadziej niż nastolatki w Polsce palą papierosy. Do kontaktu z nikotyną przyznało się 46% gimnazjalistów. W przeciągu ostatniego miesiąca papierosy paliło 20% uczniów, w tym 8% codziennie.

W przypadku licealistów 68% deklaruje palenie tytoniu kiedykolwiek w życiu. W ostatnim miesiącu po nikotynę sięgnęło 47%, z czego 28% pali codziennie, co stanowi 2,1pp. więcej niż licealiści w Polsce. Jest to wskaźnik budzący poważny niepokój.

⁸ Sierosławski, *Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną*, Warszawa, 2015r.

⁹ Raport CBOS *Młodzież a substancje psychoaktywne*,
[dostęp online:http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2009/K_011_09.PDF>]

Tabela 84. Palenie tytoniu kiedykolwiek w życiu (Młodzi)

		Polska 2015	Augustów 2018
Gimnazjum	Nigdy nie palił	43,8%	54%
	1-2 razy	15,3%	13%
	3-5 razy	7,2%	8%
	6-9 razy	5,3%	2%
	10-19 razy	5,8%	5%
	20 – 39 razy	4,0%	4%
	40 razy lub więcej	18,5%	13%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Tabela 85. Palenie tytoniu kiedykolwiek w życiu (Starsi)

		Polska 2015	Augustów 2018
Liceum	Nigdy nie palił	28,5%	32%
	1-2 razy	12,5%	11%
	3-5 razy	7,6%	8%
	6-9 razy	5,7%	1%
	10-19 razy	6,2%	5%
	20 – 39 razy	5,2%	8%
	40 razy lub więcej	34,2%	36%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego wśród uczniów w Augustowie

Gimnazjaliści w Augustowie rzadziej niż uczniowie w Polsce palą papierosy.

Większa skala problemu nikotynowego występuje wśród licealistów w Augustowie niż w Polsce

Najskuteczniejszą metodą walki z problemami społecznymi zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa.

Działania profilaktyczne na terenie miast powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Augustów w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków z niniejszych badań, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców miasta, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.
- Zapoznanie się z problemami uczniów na szczeblu szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem alkoholem, narkotykami, papierosami oraz przemocą rówieśniczą lub domową i seksualnością

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- Głównym problemem dotyczącym mieszkańców Augustowa są uzależnienia;
- Aż 16% mieszkańców pije alkohol codziennie, spora część dopuszcza się ryzykownych zachowań pod wpływem alkoholu (33% pracowało w stanie nietrzeźwości, a co 4 mieszkaniec prowadził pojazd pod wpływem alkoholu);
- Zdaniem większości mieszkańców problem alkoholowy na terenie miasta wzrasta;

- Znaczna część ankietowanych boryka się z problemem nikotynowym – 32% pali codziennie a co 5 badanych sięga po papierosa okazjonalnie;
- Pokażny jest wskaźnik respondentów zażywających narkotyki – kiedykolwiek w życiu robiło to 22% mieszkańców, zaś 6% narkotyzuje się codziennie; dominującym narkotykiem jest marihuana, zdarza się jednak, że mieszkańcy sięgają po inne substancje – kokainę, amfetaminę, LSD, czy grzyby halucynogenne; stosunkowo duża jest dostępność tych substancji;
- Należy zauważyć, że niska jest wiedza badanych o substancjach uzależniających – co 10 mieszkańców uznaje, że picie alkoholu w ciąży nie jest szkodliwe, a 15% za substancje nieszkodliwe uznało papierosy;
- Kolejnym istotnym problemem występującym w społeczności mieszkańców Augustowa jest przemoc, której doświadczył co 5 mieszkańców w swoim domu, co 10 w miejscu publicznym a co 20 w pracy; dominującą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna;
- Niepokojące są przekonania dorosłych dotyczące przemocy - 22% usprawiedliwiałoby ten czyn; niewłaściwe przekonania na temat przemocy mogą skutkować większym natężeniem jej stosowania;
- Na terenie Augustowa występuje także problem hazardowy – 17% badanych zna kogoś borykającego się z tym problemem; część ankietowanych doznało negatywnych doświadczeń w związku z uzależnieniem (utrata pracy, kłopoty rodzinne);

- Wiek inicjacji seksualnej dorosłych mieszkańców Augustowa określa się na 17-19 lat. Część badanych podejmowała ryzykowne zachowania seksualne, jak np. kontakt z wieloma partnerami;
- Stosunkowo duża część ankietowanych doznała wykluczenia, z czego 10% z uwagi na uzależnienie

SPRZEDAWCY

- Wśród ankietowanych pracowników punktów sprzedaży, zdecydowana większość badanych sprzeciwia się sprzedawaniu napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, pomimo to część badanych sprzedawców przyznało, że zdarza się im sprzedawać alkohol osobom w takim stanie;
- Ankieta wykazała, że umiarkowanie dużo osób niepełnoletnich podejmuje próby zakupu napojów alkoholowych bądź papierosów. Diagnoza wskazuje, że w punktach sprzedaży większość badanych sprzedawców nie sprzedaje zakazanych substancji osobom niepełnoletnim i dobrze radzi sobie w sytuacji odmowy ich sprzedaży.

UCZNIOWIE

- Augustowscy uczniowie piją alkohol. 62% gimnazjalistów i 87% licealistów spożywało wysokoprocentowe napoje. Współczynnik pijących uczniów jest niższy niż wyniki dla kraju;
- Alkohol spożywany jest w dużych ilościach – co 3 gimnazjalista i ponad połowa licealistów (66%) upiło się; należy wskazać na dużą dostępność wysokoprocentowych trunków – poszczególne napoje uważane są za bardzo łatwe do zdobycia przez 40% gimnazjalistów i 60% licealistów;

- Co ciekawe, występuje wyraźna różnica między kohortami, jeśli chodzi o oczekiwania względem alkoholu. Gimnazjaliści w większości spodziewają się negatywnych konsekwencji, jak złe samopoczucie, mdłości, kac, kłopoty; Licealiści oczekują od alkoholu poczucia szczęścia, sprawienia, że będą bardziej otwarci i towarzyscy oraz, że zapomną o problemach;
- Jedynym spożywanym nielegalnym narkotykiem wśród młodych mieszkańców Augustowa jest marihuana. Spory odsetek badanych deklaruje kontakt z substancją. (35% licealistów i 15% gimnazjalistów); zażywane są także leki uspokajające i nasenne (4% uczniów młodszych i 6% starszych);
- Badani wykazują wysoki poziom tolerancji dla spróbowania substancji i używania od czasu do czasu; zdecydowanie potępiają zażywanie marihuany i alkoholu każdego dnia;
- 8% gimnazjalistów i 32% licealistów miało stosunek seksualny; poważny niepokój budzi fakt, że młodzi mieszkańcy Augustowa podejmują ryzykowne zachowania seksualne; np. co 5 uczeń liceum uprawiał seks bez zabezpieczenia, a 6% deklaruje kontakt seksualny w zamian za wynagrodzenie lub prezent; średni wiek inicjacji seksualnej wynosi 13-15 lat i więcej;
- Wskaźnik doświadczalności przemocy na terenie miasta Augustów jest wśród młodzieży porównywalnie duży, co w dorosłej części społeczeństwa – co 5 gimnazjalista i co 4 licealista doświadczył w życiu przemocy. Dominuje przemoc psychiczna i fizyczna stosowana przez rówieśników i rodzinę;
- Wskaźnik przemocy rówieśniczej spada wraz z wiekiem badanych – w gimnazjum współczynnik ten wynosi 35%, a w liceum już tylko 6%.

- Wraz z wiekiem badanych wzrastają współczynniki analizowanych problemów społecznych – zwiększa się odsetek pijących uczniów, i zażywających substancje psychoaktywne; wyjątek stanowi problem przemocy szkolnej.

POZYTYWNE TENDENCJE W DYNAMICE ZJAWISK SPOŁECZNYCH

- Za pozytywny można uznać fakt, że jedynie nieliczna część ankietowanych uznała klaps za dobrą metodę wychowawczą (4%), pozostała część próby jest przeciwnego zdania;
- Większość badanych deklaruje, że bez problemu znalazła lub znajdzie pracę – może to wynikać z istotnego faktu - Augustów jest miastem turystycznym; pozytywnie oceniane są przez badanych różnego rodzaju formy aktywizacji zawodowej prowadzone na terenie Augustowa;
- Część ankietowanych uznała, że problem ubóstwa nie występuje na terenie miasta, a większość, że jeśli już, to w małym stopniu – może być to wynikiem stosunkowo dużej dostępności miejsc pracy na terenie Augustowa;
- Zdecydowana większość ankietowanych czuje się w swoim mieście bezpiecznie, a nawet bardzo bezpiecznie. Pozytywnie oceniane są działania władz w tym zakresie;
- Pozytywnie oceniane są działania władz w zakresie profilaktyki; za najlepszą jej formę badani uznali różnego rodzaju warsztaty ze specjalistami;
- Warto zauważyć, że większość uczniów bardzo dobrze ocenia swoje relacje z rodzicami;
- Badani uczniowie negatywnie oceniają sytuację w której ktoś spożywa alkohol lub narkotyki codziennie – większość potępia takie zachowania;
- Wskaźniki zażywania substancji psychoaktywnych przybierają duże rozmiary, są one jednak niższe niż ogółem w całym kraju;

- Niski jest odsetek osób doświadczających przemocy rówieśniczej wśród licealistów;
- Większość sprzedawców deklaruje, że nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie niepełnoletniej lub znajdującej się pod wpływem alkoholu. Sprzedawcy znają treść ustawy o wychowaniu w trzeźwości i większości stosują się do niej.